

Jonna Mäkiiviita & Iida Paasonen

ETURINTAMAN VAATTEET

Puvustus metallibändille

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Elokuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>25.8.2010</p>	
<p>Tekijä(t) Jonna Mäkiiviita & Iida Paasonen</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen Muotoilu koulutusohjelma, vaateussuunnittelu & teatteripuvustus</p>	
<p>Nimeke Eturintaman vaatteet - Puvustus metallibändille</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyömme tavoitteena oli suunnitella ja valmistaa esiintymisvaatteet Reflexion - nimiselle Oululaiselle metallibändille. Bändillä ei ollut ennestään yhtenäistä tyylä, joten työmme haasteena oli luoda sille uniikki ulkomuoto. Suunnittelun tukena käytimme vaatesuunnittelunkehysmallia (Lamb & Kallal 1992) ja prosessi eteni sen mukaisesti. Lähtökohtana käytimme aineistoa, jonka keräsimme bändin haastattelun ja yksittäisten, jäsenille jaettujen kyselylomakkeiden avulla. Aineiston olemme analysoineet sisälönanalyysin avulla. Pehdyimme opinnäytteemme alkuvaiheessa Saara Vilppulan & Suvi Taipaleen (2007) opinnäytetyöhön Metallimusiikin maailmassa - Pukeutuminen metallikulttuurissa ja metallibändin puvustus sekä Nina Lahtisen (2008) opinnäytetyöhön Korpiklaani: Korvenkuningas - Puvustus folk - metalliyhtyeelle.</p> <p>Opinnäytteemme teoreettisessa tietoperustassa käsittelemme vaatetta itseilmaisuvälineenä metalli- ja rockkulttuurissa. Tarkastelemme pukeutumista metallikulttuurissa nimenomaan ilmaisullisista näkökulmista emmekä niinkään pukeutumishistoriallisista tai musiikillisista näkökulmista. Toisin sanoen työmme tarkastelee yksilön pukeutumista ja vaateen välittämiä viestejä metallikulttuurin kautta, mutta ei juurikaan itse metallikulttuuria. Lähestymme aihetta tarkastelemalla sitä artistin näkökulmasta. Pyrimme huomioimaan suunnittelussa paitsi bändin imagon myös siinä soittavien jäsenten persoonalliset ominaisuudet. Tästä syystä käsittelemme työssämme myös ryhmäpukeutumista ja ryhmän vaikutusta yksilön pukeutumiseen, mutta myös toisin päin.</p> <p>Onnistuimme asettamissamme tavoitteissa hyvin ja lopputuloksena on kumpaakin osapuolta, bändiä ja meitä miellyttävä puvustus. Opinnäytetyöprosessi oli melko hektinen ja itse vaatteiden valmistus oli ajallisesti lyhyt osa projektiamme. Prosessi on kasvattanut meitä niin henkisesti kuin ammattitaidollisestikin olemalla riittävän haasteellinen.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat) Reflexion, puvustus, vaateen viesti, itsetunto, identiteetti, arvot, asenteet, metallikulttuuri, symbolit</p>		
<p>Sivumäärä 104 sivua + liitteet 14 sivua</p>	<p>Kieli Suomi</p>	<p>URN</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi Satu Kivimäki & Seija Silvennoinen</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja Reflexion</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 25.8.2010
Author(s) Jonna Mäkiviita & Iida Paasonen	Degree programme and option Degree programme in Design, costume and fashion design	
Name of the bachelor's thesis Clothes in the frontline - Stage costumes for a metal band		
Abstract The primary aim of our thesis was to design and make stage costumes for the Finnish metal band, Reflexion from Oulu. The band did not have a uniform style before and thus our challenge was to design a unique style from scratch. The design process was defined by the Conceptual Framework for Apparel Design (Lamb & Kallal 1992). The starting point of our design was the material we gathered by interviewing the band and by using questionnaire. We analysed the material by using content analysis. In the early stage of our thesis, we studied Saara Vilppula's and Suvi Taipale's (2007) thesis <i>In the World of metal music – Clothing in Metal culture and costumes for a metal band</i> and Nina Lahtinen's (2008) thesis <i>Korpiklaani: "Korven kuningas"- Stage costumes for a folk metal band</i> . In theoretical framework of our thesis we discuss clothing as a self expression tool in the rock and metal cultures. We examine clothing in the metal culture specifically from an expressional instead of a historical or musical view point. In other words our thesis examines the message of the clothes and also individual clothing trough the metal culture, not the culture it self. We approach the subject from an artist point of view and attempt to pay attention to the image of the band but also the individual personalities of the band members. Consequently we examine clothing in groups as well as the effect of a group on individual clothing and vice versa. We succeeded in reaching our aims of unique and expressive stage costumes, which pleased both the band and us. The process was quite hectic and the actual manufacturing stage was very short. However, the process had challenge enough to be a good learning experience both mentally and professionally.		
Subject headings, (keywords) Reflexion, message of clothing, self-esteem, identity, values, attitudes, metal culture, symbols, stage costume		
Pages 104 + appendix 14 pages	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Satu Kivimäki & Seija Silvennoinen	Bachelor's thesis assigned by Reflexion	

SISÄLTÖ

1	”UNDYING DREAMS” - JOHDANTO	1
2	”THE CAGE” - VAATESUUNNITTELUN KEHYSMALLI.....	2
3	”WRITTEN ON MY SKIN” – VAATTEEN VIESTI.....	4
3.1	Vaatteet sanoiksi	4
3.2	Vaatteet ja visuaalinen minä.....	10
4	”JOURNEY TO TRAGEDY” - SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT.....	15
4.1	FEA – malli.....	15
4.2	Näkemyksiä metallikulttuurista	16
4.2.1	Värien merkitys.....	24
4.2.2	Symbolien ja kuvioiden merkitys.....	25
4.3	Reflexion – Toimeksiantajan peilikuva	31
4.3.1	Haastattelu.....	32
4.3.2	Kysely	34
4.3.3	Tutkimuksen valmistelu.....	35
4.3.4	Tutkimuksen toteutus.....	37
4.3.5	Sisällönanalyysi.....	38
4.3.6	Aineiston analyysi ja tutkimustulokset	40
5	”STORM” - SUUNNITTELU JA VALMISTUSPROSESSI	45
5.1	Ideointi.....	45
5.2	Renttu ja Jämpti - luonnokset	50
5.3	Materiaalivalinnat	60
5.4	Esityskuvat vaatteista ja valmistus	65
6	”TRUTH UNVAILED” - VALMIIDEN VAATTEIDEN ARVIOINTI.....	84
7	”NON-STOP GLORIOUS RIDE” - POHDINTA.....	94
	LÄHTEET	98
	KUVALÄHTEET	100

LIITTEET

1. Bändihaku ilmoitus
2. Haastattelurunko
3. Kyselylomake
4. Kyselylomakkeen materiaalinäytteet
5. Aineiston klusterointi (ryhmähaastattelu)
6. Aineiston klusterointi (kyselylomakkeet)
7. Palautelomake

1 ”UNDYING DREAMS” - JOHDANTO

Idea opinnäytetyöllemme sain alkunsa, kun keskustelimme, mikä olisi mielenkiintoinen aihe. Kummallakin oli samanlaisia tulevaisuuden haaveita ja samanlaiset intohimit toteuttaa opinnäytteenä puvustus metallibändille. Totesimme siltä seisomalta, että olisi tarkoituksenmukaisinta tehdä opinnäyte yhdessä. Ajattelimme, että tällöin hyvän lopputuloksen saavuttaminen ja tavoitteidemme toteutuminen olisi realistista. Kummallakin meistä on metallimusiikki sydäntä lähellä ja tulevaisuuden suunnitelmat sijoittuvat ainakin osittain metallikulttuurin saralle. Mielestämme tämä on oiva tilaisuus oppia ja katsoa, mitä tulevaisuus voi pitää sisällään.

Mietimme keinoja, miten tavoittaisimme bändejä parhaiten. Vaikka kummallakin on lähipiirissään muusikoita, emme halunneet tehdä opinnäytettä ns. siitä, mistä aita on matalin. Lähdimme siis etsimään itsellemme ennestään tuntematonta toimeksiantajaa. Päädyimme laittamaan bändihakuilmoituksen 12.9.2009 (Liite 1) Imperiumiin. Imperiumi.net on nettifoorumi metallimusiikin ammattilaisille, harrastajille ja siitä kiinnostuneille. Lähdimme avoimin mielin katsomaan, millaisia yhteydenottoja meille tulisi. Asetimme bändin jäsenten maksimimääräksi viisi, tällöin pystyisimme toteuttamaan puvustuksen. Ilmoituksemme herätti mielenkiintoa ja saimme muutamia yhteydenottoja, joista valitsimme opinnäytettämme ajatellen parhaaksi Reflexion -nimisen bändin Oulusta. Valitsimme tämän bändin, koska sillä on jo jonkin verran kuulijakuntaa ja näin ollen tunnettavuutta.

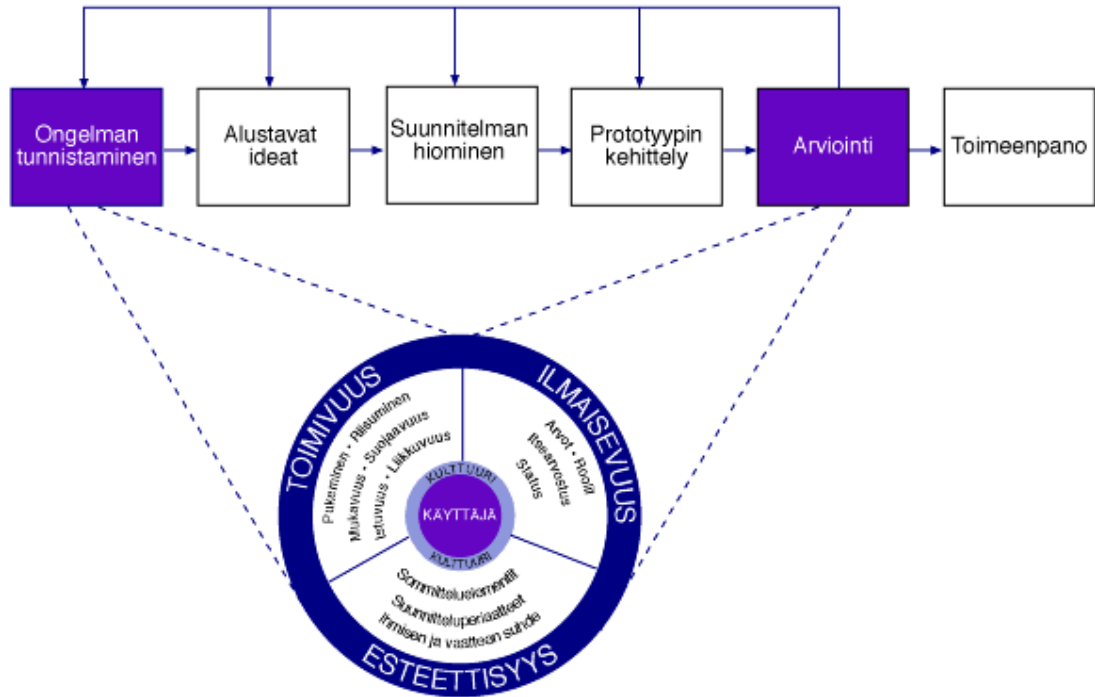
Opinnäytteen tavoitteena on valmistaa itse tai muokata jo valmiita vaatteita bändin näköisen, yhtenäisen ja uniikin asukokonaisuuden aikaansaamiseksi. Puvustuksen tekemisessä voidaan lisänä käyttää myös valmiita asusteita, mutta lähtökohtana on valmistaa itse mahdollisimman paljon. Tarkastelemme opinnäytetyössämme ensisijaisesti vaatetta ilmaisuvälineenä. Selvitämme aihetta rockmusikon imagon rakentajan ja yksilön sekä bändin ajatus- ja arvomaailman yhdistämisen näkökulmasta. Vaikka teemme puvustuksen ryhmälle, tutkimusaihetta käsitellään enemmän yksilön kannalta. Puvustuksen haasteena on siis sulauttaa monta yksilöä toimivaksi ryhmäksi, jossa yhdistyy jokaisen jäsenen mielipiteet ja toiveet. Oma opinnäytettämme varten olemme tutustuneet Suvi Taipaleen ja Saara Vilppulan (2007) opinnäytetyöhön Metallimusiikin maailmassa, joka käsittelee pääosin pukeutumista metallikulttuurissa. Lisäksi tar-

kastelimme Nina Lahtisen (2008) opinnäytetyötä Korpiklaani: Korven kuningas, jossa puvustusta käsitellään Kalevala-henkisen folk - metallin näkökulmasta.

Henkilökohtainen tavoitteemme on saada tunnettavuutta metalligenren sisällä vaate-tuksen ammattilaisina, koska tarkoituksenamme olisi tulevaisuudessa toimia yrittäjinä tämän genren sisällä. Tästä syystä valitsimme bändin, jolla olisi jo kuulijakuntaa ja jonkin verran tunnettavuutta. Koska tavoitteenamme on myös kartuttaa omaa ammatti-taitoa ja ilmaista omia suunnittelijan näkemyksiä, halusimme bändin, jolle tehtävässä puvustuksessa on tarpeeksi haastetta. Tällä tarkoitamme sitä, että karsimme hakijoiden joukosta jo haun alkuvaiheessa ne bändit, jotka olivat liikkeellä lähinnä bändipaita-painatusten tiimoilta. Yhtenä tavoitteenamme on totta kai myös uniikki puvustus ja tyytyväinen asiakas.

2 ”THE CAGE” - VAATESUUNNITTELUN KEHYSMALLI

Suunnittelun tueksi valitsimme Jane M. Lambin ja M. Jo Kallalin (1992) käyttäjäläh-töisen vaatetussuunnitteluprosessimallin (Kuvio 1). Prosessissa lähdetään liikkeelle käyttäjän tarpeiden selvittämällä ja näitä tarpeita kuvataan FEA – mallin avulla, joka jakaantuu kolmeen osaan; toimivuus, ilmaisevuus ja esteettisyys. Tarkastelemme FEA -mallia lähemmin luvussa 4.1. Vaikka malli kehitettiin alun perin erityisvaatetusta ja teollista vaatesuunnittelua silmällä pitäen, soveltuu se mielestämme hyvin muuhunkin käyttäjälähtöiseen vaatesuunnitteluun. Syy siihen, miksi valitsimme ko. mallin, on ensisijaisesti käyttäjälähtöisyys, sillä puvustuksen suunnittelu pohjautuu nimenomaan käyttäjän toiveille ja tarpeille. Lisäksi prosessimalli etenee selkeästi kohti päämäärää ja mielestämme prosessin kulku vastaa käsitystämme siitä miten opinnäytteemme tuli-si edetä.

KUVIO 1. Vaatesuunnittelun kehymalli Lamb & Kallal 1992. Suomennos Koskenurmi-Sivonen

Prosessi etenee ongelman määrittämisen jälkeen jatkuvan analysoinnin kautta kohti valmista tuotosta. Teollisessa vaatemuotoilussa ongelmana on yleensä saada aikaiseksi myyvä sesonkimallisto kunkin tuotemerkin tai muun jälleenmyyjän asiakaskuntaa ajatellen. (Lamb & Kallal 1992, 44–45.) Meidän projektimme kohdalla ongelman määrittäminen tarkoittaa paitsi toimeksiantajan haastattelua sekä kyselyä ja näiden aineistojen analysointia, myös vaateen ilmaisevuuteen liittyvien seikkojen tarkastelua ja toimeksiantajan kulttuurin huomioimista. Tästä syystä tarkastelemme työssämme paitsi toimeksiantajaamme, myös vaatetta viestintävälineenä erityisesti esiintymisvaatteen näkökulmasta sekä metallikulttuuria. Aineiston analyysin tulokset kokoamme suunnitellun lähtökohdiksi FEA – malliin, jonka sisältöä palaamme tarkastelemaan suunnitteluprosessin eri vaiheissa.

Ongelman määrittämisestä seuraa ideointi, jossa syntyy alustavia luonnoksia (Lamb & Kallal 1992, 44–45). Opinnäytetyössämme alkuluonnokset ovat käytännössä pelkkiä piirroksia mahdollisista ja mahdottomista ideoista. Näitä luonnoksia ei esitellä toimeksiantajalle. Ideointia seuraa suunnitelmien jatkokehittäminen kohti lopullisia luonnoksia. Jatkokehittäminen seuraa prototyyppien ja erilaisten materiaalikokeiluiden tekeminen. Prototyyppien ja edelleen jatkuvan arvioinnin sekä ongelman määrittämiseen palaami-

sen myötä saadaan aikaan lopulliset luonnokset ja niistä loppujen lopuksi valmiit tuotteet. Ennen varsinaista toimeenpanoa eli valmistusta FEA – mallin sisältöä verrataan siihenastiseen tuotokseen (Lamb & Kallal 1992, 44–45). Meidän tapauksessamme valmiit vaatteet saattavat poiketa lopullisista luonnoksista jonkin verran, jos valmistusvaiheessa katsomme sen välttämättömäksi. Lähinnä muutoksia vaatteisiin saattaa tulla rakenteellisista syistä. Koska tarkoituksenamme on tehdä ennen varsinaista valmistusta tehtävät prototyypit pääosin mittojen ja mallien tarkistamista varten eikä niinkään kokeilla erilaisia rakenteita, saattaa valmistusvaiheessa tulla ilmi liian haasteellisia tai epäkäytännöllisiä rakenteita. Syy siihen, miksemme panosta rakenteiden kokeiluun, on käytettävän ajan rajallisuus.

3 ”WRITTEN ON MY SKIN” – VAATTEEN VIESTI

Koska tässä työssä suunnittelun kannalta yksi merkittävä osa-alue on vaatteiden ilmaisevuus ja sen välittämä viesti, pidämme tärkeänä tarkastella ilmaisuun liittyviä seikkoja. Näiden huomioiminen korostuu erityisesti tässä tapauksessa, sillä ilmaisevuus liittyy nähdäksemme voimakkaasti esiintymisvaatteeseen. Oma kokemuksemme esiintymisvaatteesta on, että sillä pyritään luomaan haluttu vaikutelma paitsi katsojalle myös esiintyjälle. Aihe liittyy opinnäytetyömme kontekstiin siten, että siihen perehtyminen auttaa hahmottamaan ilmaisevan vaatteiden suunnittelussa.

3.1 Vaatteet sanoiksi

Ihmisten välinen kommunikaatio perustuu paitsi puheeseen myös muihin aisteihin, joita ovat näkö, tunto, haju, maku ja kuulo. Visuaalisessa viestinnässä tärkein aisti on näkö, mutta myös muilla aisteilla on osansa. Monet pukuhistorioitsijat ja kansantieteilijät ovat edelleen sitä mieltä, että ilmastollisten olosuhteiden lisäksi vaatteiden keksimiseen ovat vaikuttaneet myös status ja sukupuoli sekä vaatteesta saatava muu hyöty (Franck 1997, 45). Alkukantaiset ihmiset ovat koristaneet vartaloaan mm. maalaamalla, tatuoimalla, lävistämällä ja käyttämällä alkeellisia vaatteita sekä esim. luista valmistettuja koruja (Kuva 2). Pukeutumisella ja koristautumisella voitiin osoittaa jäsenen kuulumisen heimoon ja tämän rooli heimossa. Ulkonäöllä saattoi olla myös yhteisiä jumalien palvontaan ja lepyttelyyn. (Lönqvist 2008, 71–81.) Myös nykyajan

ihminen voi ilmaista kuuluvansa tiettyyn ryhmään, esimerkiksi metallikulttuuriin, pukeutumalla kulttuurille ominaisella tavalla. Käsittelemme metallikulttuuria enemmän luvussa 4.2.

KUVA 2. Esimerkki alkukantaisesta koristautumisesta

Ihmisellä on siis tarve ilmaista itseään paitsi verbaalisesti myös visuaalisesti, mikä tapahtuu ulkonäön välityksellä. Ihminen kokoaa oman ulkonäkönsä monista osista valitsemalla pukeutumistuotteita, joihin liittyy tietynlainen assosiaatio, jonka kuluttaja haluaa häneen yhdistettävän. Kulutustavara (vaatteet, korut ja kengät), jolla pyritään ilmaisemaan omaa identiteettiä tai jolla pyritään tiettyyn ulkonäköön, ovat jonkin kulttuurin luomia. Vaate-, väri-, kuvio- ja materiaaliyhdistelmät noudattavat tietynlaisia esteettisiä sääntöjä, jotka sekoittuvat kulttuurillisiin sääntöihin. Ulkonäköön vaikuttaa myös eri aikaan ja paikkaan liittyvät käytösmallit, jotka vaihtelevat kulttuurista toiseen. (Kaiser 1998, 228–236.) Esimerkiksi pelkkä pitkä tukka ei enää 2000-luvulla tarkoita sitä, että henkilö, varsinkin miespuolinen, pitäisi rock- tai metallimusiikista, kuten joitakin vuosikymmeniä sitten.

Miten tulkitsemme toisten ihmisten ja oman ulkonäön, riippuu juuri siitä, millaisessa kulttuurissa elämme. Kulttuuri heijastelee kunkin yhteisön arvoja ja asenteita, jotka luovat eräänlaisia sosiaalisia käyttäytymissääntöjä. Tästä syystä kuhunkin kulttuuriin kuuluvien ja samaan kulttuurisen identiteetin jakavien ihmisten oletetaan olevan samanlaisia. (Hall 2003, 85–86.) Tulkitsemiseen vaikuttavat myös omat henkilökohtai-

set asenteemme, arvomme ja kokemuksemme (Kaiser 1998, 237–238). Siten kahdessa eri kulttuurissa kasvaneet ja elävät henkilöt saattavat tulkita toisiaan väärin, mutta Frackin (1997, 87) mukaan vaatetta voidaan myös käyttää tahalliseen toisten manipuloimiseen ja provosoimiseen. Metallikulttuurissa vaateuksella ei nähdäksemme niinkään pyritä manipuloimaan, mutta provosointi on yleisempää. Esimerkiksi Marilyn Mansonin jäsenten (Kuva 3) pukeutuminen, etenkin yhtyeen laulajan (Marilyn Manson) ulkomuoto, on luettavissa hyvinkin provosoivaksi. Yhtye on seikkaillut ulkonäöllään hyväksyttävän rajamailla ja monesti ylittänytkin sen pukeutumalla mm. naisten alusvaatteisiin ja natsimaisiin univormuihin.

KUVA 3. Marilyn Manson

Vaatteen välittämät viestit voidaan jakaa kolmeen ryhmään, jotka ovat mielipide-, status- ja seksuaalinen viesti. Vaateella, jolla on statusta merkitsevä lataus, tarkoitetaan vaatetta, joka kertoo kantajansa sosiaalisesta arvosta. (Lönnqvist 2008, 130–131.)

Status voi olla yhteiskunnallinen, taloudellinen tai se voi ilmaista kulturellista asemaa tietyn yhteisön sisäpuolella. Statusvaate voi kohottaa myös vaateen käyttäjän itsetietoisuutta. (Franck 1997, 99.) Vaatteessa voi olla itsessään ns. arvolataus, joka saa aikaan assosiaation kantajan mahdollisesta asemasta. Esimerkiksi liituraitapuku yhdistetään helposti liikemieheen (Kuva 4).

KUVA 4. Liituraitapukuinen mies

Vaateen yhteiskunnallinen viesti osoittaa kantajansa kuuluvan johonkin kulttuuriseen, sosiaaliseen tai ammatilliseen ryhmään. Yhteiskunnallisesti viestivä vaate voi olla myös eräänlainen reviiri- tai roolivaate. (Kaiser 1998, 186–187.) Tällaisiksi vaatteiksi voidaan lukea esimerkiksi bändipaidat, sillä ne ilmaisevat käyttäjänsä kuuluvan musiikilliseen ryhmään (Kuva 5), jota ”fanitettu” bändi edustaa.

KUVA 5. Metallifaneja Tuska Open Air Metal festivaalilla

Vaate, jolla on mielipideviesti, ilmaisee kantajansa ajatuksia, aatteita, arvoja, asenteita ja tunteita. Tunnetuin esimerkki vaateen välittämästä mielipideviestistä on varmaankin 1970-luvulla syntynyt punk-liike (Kuva 6), joka erottautui massamuodista revityillä farkuilla, metallinapein ja – niitein koristelluilla takeilla sekä t-paidoilla, joihin oli painettu vakuuttavia mielenilmauksia. Paitojen painatusten sisältö saattoi olla hyvinkin väkivaltaista ja pornografista. (Franck 1997, 94.) Nähdäksemme etenkin mielipideviestit voidaan helposti käsittää väärin, jos katsoja tai kantaja ei ole perehtynyt ilmaisutapaan asiaan tai kulttuuriin, jota ilmaisia tuntee edustavansa, tarpeeksi hyvin.

KUVA 6. Punkkia ja mielenilmausta

Vaateen seksuaalisella viestillä tarkoitetaan vaatetta, jolla pyritään herättämään eroottista mielenkiintoa. Mielestämme myös oman seksuaalisen suuntautumisen ja oman sukupuolen tai halutun sukupuolen ilmaisu vaatteella on osa vaateen seksuaalista viestiä. Opinnäytteessämme käsiteltävän metallikulttuurin kannalta on mielenkiintoista, että valtavirran eroottiseksi ja osittain fetissi -vaatteeksi mieltämään PVC – korsettiin (Kuva 7) pukeutuu hyvinkin moni metallikulttuurissa elävä neitokainen ihan arkenakin. Käyttäjää ei tällöin välttämättä halua korostaa omaa seksuaalisuuttaan, vaan omaa persoonaansa ja kulttuuria, jossa elää. Erityisesti tässä tapauksessa mietityttää nuorten goottityttöjen joskus hyvinkin provosoiva pukeutuminen. Onko esimerkiksi 13-vuotias tarpeeksi vanha kantamaan yllään PVC – korsettia edes ryhmänsä edustajana? Ainakin osa näistä nuorista goottityttöistä ei luultavasti tiedosta vaatteidensa mahdollista viestiä. He todennäköisesti pukeutuvat näin, koska haluavat nimenomaan kuulua tiettyyn ryhmään.

KUVA 7. PVC- korsetti

Oli niin tai näin mielestämme se, miten yksilö tiedostaa vaateen viestin, on hyvin riippuvainen siitä, miten perehtynyt yksilö on pukeutumiseen. Luotettavien johtopäätösten tekemiseen ulkonäön perusteella tarvitaan tietoa siitä, onko yksilö tietoinen antamastaan viestistä (Kaiser 1998, 228). Siksi on tärkeää suunnittelun kannalta saada selville, mitä toimeksiantajamme puvustukselta toivoo ja onko bändi tietoinen mahdollisten puvustuselementtien (materiaalit, väri, kuviointi) antamista viesteistä. Kaise-

rin (1997, 303–304) mukaan yksilön arvot, asenteet ja kiinnostukset liittyvät todennäköisesti hänen kykyynsä tiedostaa jokapäiväinen ulkonäkö. Näkemyksemme mukaan henkilö, joka on perehtynyt pukeutumista käsitteleviin aiheisiin ja omaan kulttuuriinsa on todennäköisesti tietoinen pukeutumisestaan edes jossain määrin. Emme kuitenkaan usko, että monikaan heistä päivittäin miettii, mitä päälleen pukee ottaen huomioon kaikki mahdolliset mielikuvat ja viestit, joita vaate voi välittää.

3.2 Vaatteet ja visuaalinen minä

Itsetunto on verrannollinen henkilön itsensä arvostukseen. Jos henkilöllä on hyvä itsetunto, hän on suvaitsevainen itseään kohtaan. Hyvää itsetuntoa ruokkii se, että yksilö tuntee itsensä tärkeäksi ympäröivässä kulttuurissa ja jokapäiväisessä elämässä. Tämä tarve ilmenee usein tarpeena tulla huomatuksi. Vaatetuksella voidaan rohkaista ja kohottaa itsetuntoa, jos se on matala, mutta vaatetus voi vaikuttaa yksilön itsetuntoon myös alentavasti. (Kaiser 1998, 174–175.) Esimerkiksi artistin tulee tuntea olonsa mukavaksi ja itsevarmaksi esiintyessään. Vaate ei saa tehdä häntä naurunalaiseksi, jollei tämä ole tarkoitus, vaan sen tulee antaa musiikille eräänlainen visuaalinen viimeinen silaus.

Musiikki on paitsi osa kuuntelijaryhmänsä identiteettiä, se tarjoaa myös kognitiivisia ja ideologisia malleja (Söderholm 1987, 18). Ryhmä tai ryhmät, joihin yksilö kuuluu, voivat tarjota mahdollisuuden itseilmaisuuksiin, mutta olla samalla myös painostava tekijä (Kaiser 1998, 303–304). Etenkin henkilö, jolla on heikko itsetunto saattaa luulla, että muut ryhmän jäsenet odottavat häneltä tietynlaista ulkonäköä. Kuitenkin korkean itsetunnon omaava henkilö saattaa tiedostetusti hakea omaan ulkonäköönsä ryhmästä poikkeavia elementtejä. Metallimusiikin maailmassa tämä ilmenee mm. siten, että osa bändeistä luottaa lavallakin arkipäiväiseen pukeutumiseen, jossa artisti ei ulkonäköllisesti eroa yleisöstä. Näkemyksemme mukaan suurin osa varsinkin kotimaisista bändeistä edustaa tätä ryhmää (Kuva 8). Tästä ryhmästä poiketen pieni osa bändeistä haluaa lavalla täysin erilaisen ulkomuodon ja ilmiselvästi panostaa pukeutumiseensa sekä tietyllä tapaa säväyttää, luoda illuusiota tai jopa ärsyttää katsojaa. Tästä esimerkkinä mm. miesten pukujen käyttö (Kuva 9), vaikka puvut sinänsä ovatkin luettavissa ns. arkipukeutumiseen. Metalliantistille ei ole kuitenkaan yleisesti tyypillistä pukeutua

lavalla pukuun, vaan kuten aikaisemmin toteamme, suurin osa artisteista valitsee yllleen arkipäiväisemmän asukokonaisuuden, esimerkiksi maastohousut ja t-paidan.

KUVA 8. Mokoma

KUVA 9. Viikate

Pukeutuminen on musiikkimaailmassa ryhmää yhdistävä tekijä myös siten, että bändin jäsenet pukeutuvat yleensä yhtenäisesti. Vaikkei bändillä olisikaan varsinaista suunniteltua ulkomuotoa, sen jäsenet kuitenkin pukeutuvat yleensä ainakin tyyllillisesti samoin. Jäsenten ulkonäköön vaikuttaa hyvin paljon musiikki, jota bändi edustaa. Musiikkityylien välillä tuntuu olevan eräänlaisia kirjoittamattomia sääntöjä pukeutumisen suhteen. Nämä säännöt vaikuttavat artistien pukeutumiseen mm. siten, etteivät bändit yleensä poikkea ulkonäöllään edustamastaan musiikkityylistä. Esimerkiksi blackmetal – yhtyeiden suosimat massiiviset niitit, nahka ja verellä höystetty corpsepaint – kasvomaalaus jäävät todennäköisesti herkkää love -metallia soittavalta bändiltä käyttämättä. Käsittelemme musiikin ja ulkonäön yhteyttä tarkemmin luvussa 4.2.

Sen lisäksi, että ryhmä voi vaikuttaa yksilön pukeutumiseen, yksilö voi vaikuttaa ryhmään (Kaiser 1998, 303–304). Esimerkiksi bändin jäsen voi nousta tyyli-ikoniksi, jon-

ka ulkonäköä seurataan ja siitä otetaan vaikutteita genren sisäiseen pukeutumiseen. Vaikka Kaiserin (1998, 454–457) mukaan keikoilla käyvät fanit eivät välttämättä samaistu artistien ulkonäköön suoraan, vaan ottavat vaikutteita, mielestämme poikkeuksiakin on. Näkemyksemme mukaan artistien ulkonäöllä on suuri merkitys siihen, mitä kunkin musiikkityylin edustajat ja fanit pitävät kullekin musiikkityylille ominaisena.

Ryhmien sisällä voi vallita jonkinlainen arvojärjestys ja korkeassa asemassa olevat henkilöt voivat olla merkittäviä esim. arvomerkeillä, väreillä ja muilla vallan symboleilla (Kaiser 1998, 303–304). Bändin visuaalinen arvojärjestys ilmenee yleensä keulakuvailmiönä, jolloin yksi bändin jäsenistä nousee tai nostetaan ns. jalustalle. Keulakuvalla, joka useimmiten on laulaja, voi olla muista bändin jäsenistä poikkeava ulkoasu, jolla hänet erotetaan muista. Keulakuvalla ei kuitenkaan ole välttämättä bändin sisällä eniten päätäntävaltaa, vaan hän saattaa olla vain näennäinen johtaja. Olemme käsittäneet toimeksiantajamme kotisivujen sisältämän kuvamateriaalin perusteella, että sillä on keulakuvana bändin laulaja. Toivomme tämän ominaisuuden tuovan suunnitteluun lisää mahdollisuuksia.

Ulkonäkönsä turvin ihminen voi paitsi kuulua johonkin kulttuurikategoriaan, myös näyttää kuuluvansa. Kuten jokaisella meistä, myös artisteilla on ns. ihanneminä, jota mm. pukeutumisen kautta tavoitellaan. Ihanneminä pitää sisällään sen, minkälaisena haluaa itsensä nähtävän ja sisältää niin fyysisiä kuin henkisiäkin ominaisuuksia. (Kaiser 1998, 186–187, 229, 454–457.) Artistin pukeutuminen keikkatilanteeseen edesauttaa sulautumista häntä ympäröivään kulttuuriin, mutta myös todennäköisesti ruokkii henkilön keikkaidentiteettiä. Henkilön ihanneminä ja todellinen minä eivät siis ole välttämättä sama, vaan ne voivat poiketa suuresti toisistaan. Käytännössä tämä ilmenee siten, että artisti saattaa vetää lavalla ja julkisuudessa toisenlaista roolia kuin mitä on ns. siviilielämässä. Rooli on osa bändin imagoa, jota halutaan välittää katsojalle, mutta se saattaa pönkittää myös artistin omaa itsetuntoa. Kovinkin ”rokkikukko” saattaa siis lavan ulkopuolisessa elämässä olla mitä herkin perheen isä. Artistin sisimmät arvot pysyvät kuitenkin todennäköisesti samana, vaikka rooli muuttuukin.

Arvot ovat itseen järjestyneitä sääntöjä, jotka ohjaavat ajatuksiamme ja tekojamme. Kulttuuri, jossa elämme, vaikuttaa arvoihimme määrittelemällä, mikä on yleisesti hyväksyttävää ja mikä ei. Arvot määrittelevät myös sen, miten kiinnitämme huomiota

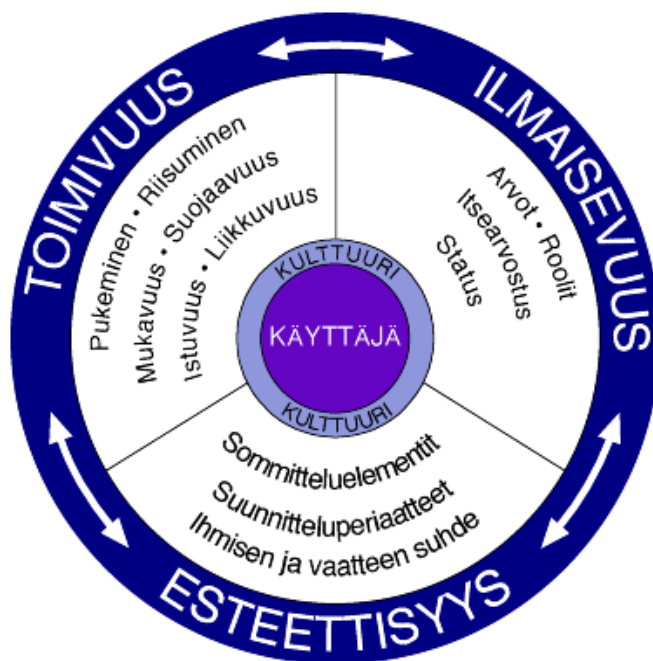
toistemme ulkonäköön ja miten tulkitsemme visuaalisia viestejä. Arvomme eivät ole täysin muuttumattomia, vaan ne voivat vaihtua henkilön elämäntilanteen ja sosiaalisen ympäristön mukaan. (Kaiser 1998, 289–290.) Esimerkiksi suurta suosiota nauttimattoman artistin palatessa keikkalavoilta leipätyöhönsä, esiintymisvaate vaihtuu todennäköisemmin käytännöllisempään ja vähemmän alleviivaavaan ulkomuotoon. Vaikka pukeutujan syvimät arvot ja kiinnostuksen kohteet eivät olisikaan muuttuneet, hätkähdyttävää ulkomuotoa tärkeämmäksi tekijäksi nousee sopeutuminen työympäristöön. Tällöin henkilö omaksuu vain toisenlaisen identiteetin, jonka todennäköisesti vaihtaa ”vapaa-ajallaan” taas toiseen. Ulkoiseen olemukseen voi vaikuttaa myös esimerkiksi lapsen saanti ja aikuistuminen, jolloin henkilön sisimmät arvot todennäköisesti muuttuvat ja tällöin vaikuttavat myös osittain ulkonäköön esimerkiksi siten, ettei enää hankita niin kalliita tai epäkäytännöllisiä vaatteita.

Yksilön kiinnostus omaa ulkonäköään kohtaan riippuu paljon siitä, missä ja miten hän käyttää aikaansa. Artisti pukeutuu lavalle eri tavalla kuin vapaa-aikana. Vaatetukseen vaikuttaa myös se, kuinka varakas pukeutuja on ja kuinka perehtynyt hän on pukeutumisensa. Ihmiset voivat myös olla hyvinkin kokeilevia oman ulkonäkönsä suhteen. Henkilö, joka on todella tarkka omasta tyylistään tai ulkonäöstään sekä mahdollisesti toisten ihmisten mielipiteistä, voi olla estynyt tällaisille kokeiluille. (Kaiser 1998, 295–302.) Myös artisti, joka on hyvin tarkka siitä, millaiseen genreen haluaa itsensä yhdistettävän, voi olla estynyt kokeiluihin pukeutumisessaan. Opinnäytteemme tässä vaiheessa emme tiedä, kuinka kokeilunhaluinen toimeksiantajamme on omasta visuaalisesta ilmeestään. Alustavien sähköpostikeskustelujen perusteella meillä on muodostunut käsitys, että bändi haluaa ainakin oman näköisensä ”keikkalookin”.

4 ”JOURNEY TO TRAGEDY” - SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

4.1 FEA – malli

FEA – malli (Kuvio 10) on osa vaatesuunnittelun kehysmallia ja sillä pyritään tuomaan esille suunnittelun kannalta olennaisia tekijöitä. Mallissa keskeisin suunnittelun lähtökohta on käyttäjä. Suunnittelu lähtee liikkeelle nimenomaan käyttäjän toiveista ja tarpeista. Lisäksi suunnitteluun vaikuttaa kulttuuri jossa käyttäjä elää. Mallissa esitetään käyttäjän ja kulttuurin lisäksi kolme elementtiä; Toimivuus (Functional), ilmaisevuus (Expressive) ja esteettisyys (Aesthetic). Nämä kolme elementtiä ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa, mutta eivät välttämättä toisiinsa nähden tasavertaisia riippuen siitä, minkälaisesta tuotteesta on kyse. (Lamb & Kallal 1992, 43.) Esimerkiksi suunniteltaessa ulkoiluvaatetta toimivuus on yleensä muita ominaisuuksia suuremmissa osassa, mutta esiintymisvaatetta suunniteltaessa ilmaisevuus tai esteettisyys on vahvempi tekijä.

KUVIO 10. FEA-malli Lamb & Kallal 1992. (Suomennos Koskennurmi-Sivonen)

Vaateen toimivuudella tarkoitetaan esimerkiksi vaateen istuvuutta, liikkuvuutta, mukavuutta, suojaavuutta, puettavuutta ja riisuttavuutta. Myös vaateen huolto voidaan laskea tähän kategoriaan. Ilmaisevuudella tarkoitetaan vaateen ilmaisullisia ominaisuuksia (arvot, roolit, status, itsetunto), jotka ovat yhteydessä vaateen vuorovaikutuk-

sellisiin ja symbolisiin näkökulmiin. Ilmaisevuudella on merkitystä sekä käyttäjälle itselle, että toisten ihmisten kanssa kommunikoimiselle eli vaateen antamalle viestille. Esteettisyys kattaa sommitteluelementit ja suunnitteluperiaatteet sekä ihmisen ja vaateen keskinäiset suhteet. Esteettisiksi elementeiksi voidaan lukea myös vaateen materiaali ja sen kuviointi, muoto ja väri. (Lamb & Kallal 1992, 43.) Bändin puvustusta suunniteltaessa pyrimme korostamaan muita ominaisuuksia enemmän ilmaisevuutta. Vaikka tarkoituksenamme on luoda toimiva ja esteettinen kokonaisuus, tutkimuksemme pääpaino on vaateen ilmaisevuudella. Erityisesti tässä tapauksessa, kun olemme luomassa esiintymiskäyttöön tarkoitettuja vaatteita, toimivuuksikat nousevat kuitenkin tärkeään rooliin ajatellessamme vaateen turvallisuuskysymyksiä ja liikehdintää. Tarkoituksenamme on haastatella toimeksiantajaa ja haastattelussa saadun analysoidun aineiston perusteella luoda oma FEA – malli, jonka otamme osaksi suunnitteluprosessiamme. Myös haastattelukysymykset laadimme sisällöltään FEA – mallin mukaisiksi.

4.2 Näkemyksiä metallikulttuurista

Metallikulttuuri saattaa herättää ulkopuolisissa erilaisia assosiaatioita esimerkiksi läpeensä mustiin pukeutuneista kalpeanaamoista, jotka takovat päitään eli moshavat niskat jäykkänä (Kuva 11) kovan metelin tahtiin ja heristelevät nyrkkejään joukkotapahtumissaan. Vaihtoehtoisesti he synkistelevät kynttilänvalossa ja lukevat Mustaa Raamattua. Metallikulttuuri voi olla tätäkin, mutta se on myös paljon muuta.

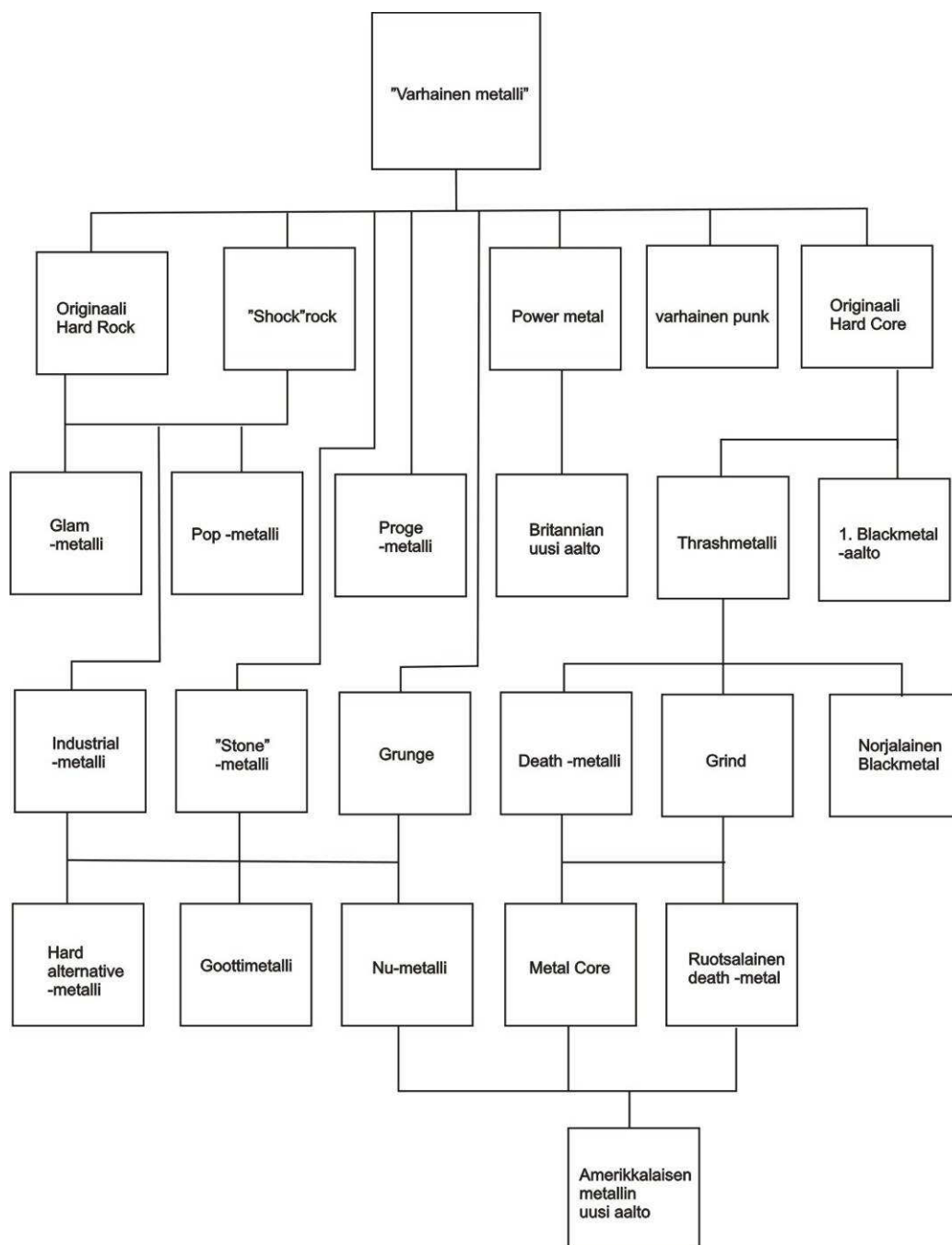
KUVA 11. Nemi sarjakuva (Myhre Lise)

”Metalli on elämäntapamusiikkia... Metallifanit rakastavat sitä ikuisesti... Ei kukaan sano: diggasin Slayeria sikana... yhden kesän. Sellaista hemmoa en ole tavannut. Olen ainoastaan tavannut hemmoja joiden rintaan on viilletty Slayer.”

-Rob Zombie, artisti

*Metal: A Headbanger's Journey
2005*

Metallikulttuurilla ei ole yhtä tiettyä tyylä, vaan se jakaantuu moniin eri alakategori-oihin, joita kuitenkin yleensä yhdistää sähkökitara, rajut säröt, vahva basso ja tietynlainen melankolisuus (Weinstein 2005). Voitaisiin todeta, että metallimusiikki ja -kulttuuri ovat rock-kulttuurin synkkä tyylilaji. Havainnollistamme metallin haarautumista erilaisiin alakategori-oihin seuraavalla kuviolla (Kuvio 12). Kuvio on luotu perustaen sen sisältö Sam Dunnin dokumenttiin *Metal: A Headbanger's Journey 2005*. Se ei suinkaan sisällä aivan kaikkia metallin alakategorioita. Kuviosta puuttuu mm. pohjoismaissa suosittu, kansan tarujen sävyttämä folk-metalli sekä hidastempoinen doom -metalli. Kuviota tulkittaessa tulee huomioida se seikka, että alakategorioilla on taipumus vaikuttaa toisiinsa ja tästä syystä rajat kategorioiden välillä ovat häilyviä. Kyseessä ei siis ole aikajana sillä, vaikka metalli onkin kehittynyt ajansaatossa, ovat sen ns. vanhimmat tyylilajit, kuten originaali Hard Rock ja Power-metalli, vielä hengissä ja voivat hyvin.

KUVIO 12. Metallin sukupuu (Dunn 2005, soveltanut Mäkiviita & Paasonen)

Synkkydessä ja melankolisuudessa voi piillä syy siihen, miksi metallimusiikki on lähivuosina juurtunut suomalaisten sydämiin ja sitä kautta löytänyt tiensä osittain myös suomalaiseen populaarikulttuuriin. Vuonna 2006, kun Lordi (Kuva 13), suomalainen Hard Rock -bändi voitti Eurovision laulukilpailut, alkoi maassamme eräänlainen metallibuumi. Lordin voiton jälkeen kauppojen hyllyt pursuivat Lordi - aiheista tavaraa; t-paitoja, pipoja, kynäkoteloita yms. Vaikka Lordi on tällä hetkellä jäänyt jo hieman taka-alalle, aukaisi se omalla tähtihetkellään ovea muillekin ”raskaan sarjan” bändeille ja artisteille populaarikulttuurissa, eikä Ari Koivusen vuoden 2007 Idols –

voittokaan haitannut menoa (Kuva 14). Vaikka Lordi, HIM (Kuva 15) ja Ari Koivunen ovat tuotteinensa nostaneet metallikulttuurin valtaväestön tietoisuuteen, ne edustavat kuitenkin vain pientä osaa tätä kulttuuria. Nämä kyseiset bändit ovat eräänlainen pintaraapaisu metallimusiikista, koska ne edustavat kevyempää musiikkikulttuuria kuin valtaosa metallista. Nämä bändit nauttivat todennäköisesti populaarikulttuurin huomiota, koska ovat niin lähellä sitä omassa keveydessään.

KUVA 13. Lordi

KUVA 14. Ari Koivunen

KUVA 15. HIM

Kuten jo aikaisemmin totesimme, metalligenre jakaantuu moniin erilaisiin alakategorioihin, jotka erottuvat toisistaan musiikillisesti ja ulkonäöllisesti. Esimerkiksi trash-metalli (Kuva 16) on tunnettu nopeasta ja soolorikkaasta musiikistaan sekä repaleisista farkuista ja – liiveistä.

KUVA 16. Trash -metallisteja univormuissaan 1980-luvulla (Metallica)

Trash -metalli on pukeutumistyylinä hyvin maskuliininen, kun taas glitteriä, pitsiä ja eläinkuoseja suosiva glam -metalli (Kuva 17) on äärimäisyyksissään hyvinkin feminiininen. ”Glammarit” hämärtävät ulkonäöllään sukupuolten välisen kuilun.

KUVA 17. Twisted sister

Omalla tavallaan sukupuolirooleja rikkoo myös osittain kauhuromanttinen goottime-talli. Korsetti on ehkäpä suosituin vaatekappale goottipiireissä ja se voi löytyä niin naisen kuin miehenkin päältä (Kuva 18). Goottimetalli on musiikillisesti hyvin kokei-levaa ja siinä on elementtejä niin klassisenmusiikin kuin futuristisenkin linjan puolel-ta, ja samaa ”etikettiä” gootit noudattavat myös pukeutumisessaan.

KUVA 18. Goottimies korsetissa

Muinaiset jumalat ja pakanahenki kytevät mustan puhuvassa black -metallissa. Tämä metallin alalaji on saanut eniten negatiivista julkisuutta, sillä musiikkityylille on ominaista antikristilliset ja brutaalit aiheet. Nämä saattavat saada aikaan osassa kuuntelijoista erilaisia voimakkaita tunteita, jotka ovat ilmenneet esimerkiksi kirkkojen tuhopolttoina. Blackmetallistit suosivat asuissaan mustaa nahkaa, erikokoisia niittejä ja kasvoissaan ns. corpsepaint – maalausta (Kuva 19). Corpsepaint on hyvin suosittu niin artisteilla kuin faniienkin joukossa keikoilla. Katukuvassa maalaus on harvinaisempi näky. Artistit saattavat käyttää lavarekvisiittana myös naudan verta ja muuta teurasjätettä.

KUVA 19. Norjalainen blackmetal- bändi Gorgoroth

Metallimusiikkia käsitellessä on melkein pakko nostaa esiin metallikulttuurin ja uskonnollisuuden vaikutus toisiinsa. Sosiologi Deena Weinsteinin (2005) mukaan metallia ei olisi sellaisena kuin nyt ilman kristinuskkoa, sillä varhaisilla metallimuusikoilla oli aikoinaan uskonnollinen kasvatus. Uskonto on tärkeä osa metallimusiikkia ja se toimii sanoitusten innoittajana ns. sekä hyvässä että pahassa. Metallikulttuuria ei kuitenkaan pitäisi suoralta kädeltä leimata antikristilliseksi, sillä sanoituksissa käytetään usein symbolista kieltä, ja kaikki metallia kuuntelevat tai tekevät henkilöt eivät todellisessa elämässä allekirjoita satanistisiksikin luettavia sanoituksia. Tietenkin joukkoon mahtuu myös niitä, joille Saatana on ns. perusideologia. Perusperiaate on, että metallimusiikki ikään kuin leikittelee tabuilla ja pimeyden valtakunnalla sekä nostaa esiin yhteiskunnallisia epäkohtia. (Dunn 2005.)

Metalli on eräällä tapaa ”poikien juttu”, vaikka naisiakin se viehättää. Varsinkin nykyään naiset ovat saaneet jalansijaa niin faneina kuin artisteina. Yleisellä tasolla metalli on tyyliltään melko raakaa ja maskuliinista. Poikkeuksiakin on, esimerkiksi edellä mainittu glam -metalli, jossa miehet näyttävät hyvinkin feminiinisiltä. Olemalla femiiniininen miesartisti saattaa saavuttaa äärimmäisen maskuliinisuuden (Walser 2005). Rikkomalla sukupuolien välisiä rajoja (Kuva 20) artisti voi ottaa kantaa tai hämmentää katsojaa, mutta on myös niitä, jotka pitävät feminiinisistä asuista. Oli niin tai näin,

kaikkea metallia tuntuu yhdistävän tavoite näyttää mahdollisimman kovalta ja rajulta sekä herättää jonkinlaista huomiota.

KUVA 20. Kun maskuliinin ja femiinin raja rikkoutuu (Marilyn Manson)

4.2.1 Värien merkitys

Väreillä on ollut aina vaikutusta ihmisen mieleen. ”*Värien avulla voidaan vaikuttaa, sillä väreihin liittyy paljon tunteita, tunnelmia, makuja ja symboliikkaa. Värien yhteensopivuus vastaa musiikin harmoniaa, joka on katsojan kokema tunnetila*” (Loiri & Juholin 1998, 112,114). Eri kulttuureissa väreillä on eri merkitys. Esimerkiksi länsimaisessa kulttuurissa häissä morsiamen puku on useimmiten valkoinen, mikä symbolisoi perinteisesti puhtautta, viattomuutta, neitseellisyyttä, iloa ja valoa. Aasialaisessa kulttuurissa valkoinen mielletään taas surun väriksi. Länsimaisen surun väriksi mielletty musta on myös juhlan väri. Etenkin miehillä se ilmentää tyylikkyyttä, arvokkuutta, sivistyneisyyttä ja laatua. (Lurie 1981, 182–193.) Suhtautuminen väreihin riippuu paitsi kulttuurisidonnaisista, myös poliittisista, uskonnollisista, ajallisista ja paikallisista tekijöistä. Myös ihmisen asenteilla ja elämäntavalla voi olla vaikutus siihen, mitä värejä tämä suosii ja mitä karttaa. (Kaiser 1998, 229, 295–302.)

Musta on paitsi surun väri, myös metallikulttuurin sisällä suosituin väri. Hyvin usein metallimusiikkista pitävät verhoavat itsensä ainakin osittain mustaan. Weinsteinin (2005) mukaan mustaa pidetään länsimaissa kiinnostavana värinä. Se symbolisoi vaa-

raa ja pahuutta. Mustan lisäksi varsinkin naiset saattavat käyttää punaisia, valkoisia, vihreitä, pinkkejä ja violetteja sävyjä. Myös neonvärit ovat tietyissä ryhmissä suosittuja. Lisäksi joissakin metalliryhmissä käytetään hyvinkin maanläheistä maastokuosia esimerkiksi housuissa. Weinsteinin (2005) mukaan nahka on hyvin tärkeää, lisäksi hopean sävyä käytetään niiteissä ja soljissa.

Värien ja kuosien käyttö näyttää olevan verrannollinen siihen, mitä metallin alakulttuuria vaatteiden käyttäjä edustaa, haluaa edustaa tai kokee edustavansa. Esimerkiksi edellä mainittu maastokuosi on melko suosittu death -metallipiireissä, etenkin Suomessa. Neonvärit taas saavat kannatusta erityisesti goottien parissa. Oli alakulttuuri mikä hyvänsä, musta on aina tyyliin kuin tyyliin sopiva väri. Sonnustautumalla mustaan ei vahingossakaan poikkea ”etiketistä”.

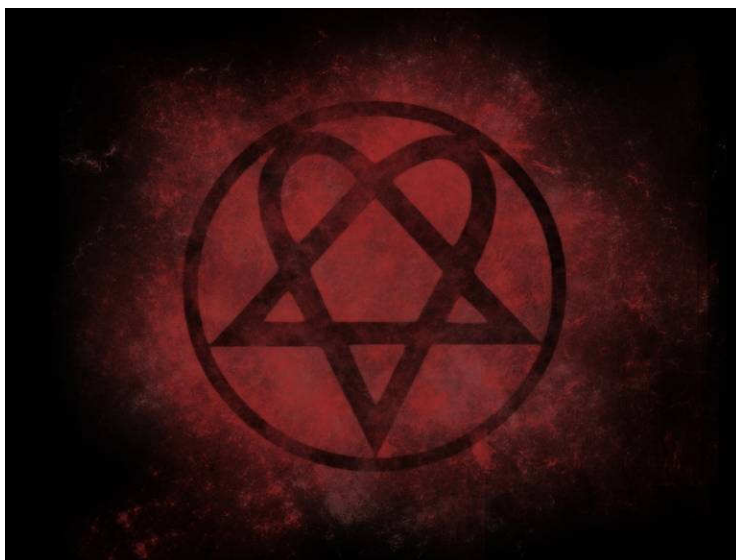
4.2.2 Symbolien ja kuvioiden merkitys

Symboleilla ja kuviolla on oma merkityksensä, kun vaate toimii viestien välittäjänä. Metallikulttuurissa symbolisen merkityksen omaavan mustan värin lisäksi kulttuuri pursuaa kuvioita, joilla on jonkinlainen symbolinen merkitys tai ainakin tausta. Osa metallikulttuurissa elävistä ihmisistä ei välttämättä ole edes tietoinen kantamansa kuvion alkuperästä tai sen merkityksestä, vaan kuvioon sonnustaudutaan lähinnä koristautumistarkoituksessa tai ilmaistakseen kiinnostuksensa ko. kulttuuria kohtaan. Kysymys symbolien merkityksien tiedostamisesta puhuttaa etenkin kun on kyse lasten pukeutumisesta. Tietääkö monikaan ”juniori” tai heidän vanhempansa mitä esimerkiksi pentagrammi (Kuva 21) symbolisoi? Epäilemme vahvasti.

KUVA 21. Esimerkki pentagrammista

Pentagrammi on yksi metallikulttuurin suosituimmista kuvioista kaikissa sen ilmene-
mismuodoissa. Kuviota on myös muokattu bändien näköisiksi; logotyypisiksi ratkai-
suiksi. Tunnetuin pentagrammimuunnos lienee tällä hetkellä HIM - yhtyeen hearta-
gram (Kuva 22), jossa kuvion kehän sisällä olevan tähden kaksi ylintä sakaraa on pyö-
ristetty siten, että alin kolmio muodostaa sydämen.

KUVA 22. Heartagram (HIM)

Pentagrammille on oletettu useita eri merkityksiä, mutta pääpiirteittäin kuvio on liitet-
ty pakanallisuuteen ja noituuteen. Kuvio on mm. rituaalimagian manauksissa käytetty
taikamerkki ja terveyden jumalatar Hygieian merkki sekä terveyden symboli. Kuvio
oli myös Pythagoraalle ja hänen oppilailleen pyhä ruumiin ja sielun harmonian verta-
uskuva. Sakaroiden suunnalla on merkitys siihen, millaisena pentagrammi nähdään.
Kun tähtikuvion yksinäinen sakara on alaspäin (kts. Kuva 20) kuviolla on ylöspäin
suunnattua sakaraa synkempi merkitys. Alaspäin käännetty pentagrammi on mielletty
pahemmaksi ja saatanallisemmaksi; mustan magian symboliksi. (Biedermann 1993,
273.) Osittain tästä syystä pentagrammi onkin kuviona saavuttanut suurta suosiota
etenkin black -metallin parissa. Erityisesti black -metallisymboliikkaan kuuluu variaa-
tio pentagrammista, jonka keskelle on sijoitettu pukinpäinen hahmo, muinaisjumala
Baphomet.

Toinen suosittu kuvio on risti, jota on käytetty ja käytetään pentagrammiin verrattuna
vielä monipuolisemmin. Kristinuskon symboli on esiintynyt niin ns. oikein päin kuin

alaspäin käännettynäkin (Kuva 23). Alaspäin käännettyyn ristiin liittyy antikristillisiä viestejä. Se ikään kuin symbolisoi kristillisten arvojen nurinpäin kääntämistä. Pelkän ristin lisäksi myös ristiinnaulitun kuvia on käytetty jonkin verran. Esimerkiksi kansitaiteessa on käytetty myös vartalon asentoja, jotka viittaavat ristille naulitsemiseen.

KUVA 23. Tulkinta ristiinnaulitun kuvasta

Perinteisen länsimaisen ristin lisäksi käytössä on muitakin ristejä, kuten Ankh – risti (Kuva 24) ja joillakin, esimerkiksi natsismia ihannoivilla metalli piireillä, myös hakaristi (Kuva 25). Hakaristi mielletään usein natsiaatteen symboliksi, mutta sillä on muinainen merkitys mm. radallaan kiertävään aurinkoon, neljään tuulensuuntaan, kuun vaiheisiin ja vuodenaikojen vaihtumiseen. Se esiintyy myös muinaisskandinaavisessa ja –germaanisessa mytologiassa ukkosenjumala Thorin merkinä. (Kosonen 1990.) Koska muinaiset myytit ja etenkin Skandinavian alueella ”viikinkiuskonto” on nyky-

ään suosittu teema metallipiireissä, voi hakaristi olla käytetty kuvio ilman natsiaatteitakin. Ankh – risti (myös kutsuttu kahvaristiksi tai tau-ristiksi) on tärkeä muinaisegyptiläinen elämän ja kuolemattomuuden symboli. Muodoltaan kuvio muistuttaa kristillistä ristiä, mutta yläsakara on renkaan muotoinen. (Biedermann 1993, 101; Bradbury 1982.) Ristiä on tehnyt tunnetuksi mm. suomalainen goottimetallibändi 69Eyes, joka on omaksunut kuvion osaksi omaa visuaalista ilmettään.

KUVA 24. Ankh – risti

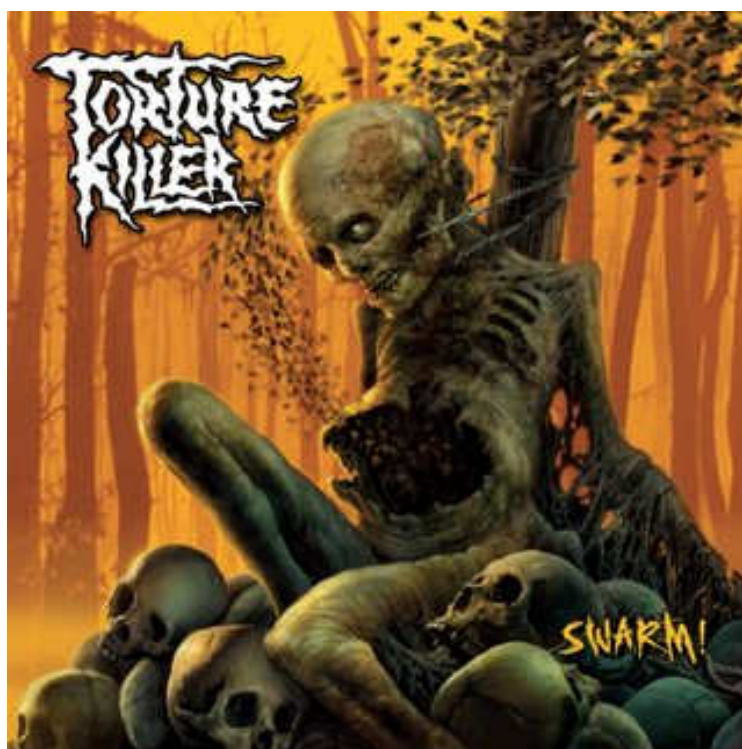

KUVA 25. Kiinalainen Yang -hakaristi

Kuolema on metallikulttuurin yksi voimakkaimmista elementeistä. Se on osana kuviointeja mm. pääkalloina (Kuva 26), luurankoina ja ruumisarkkuina. Etenkin death -metallin parissa voi törmätä myös vainajien ruumiita esittäviin kuviin (Kuva 27). Ennen vanhaan kuolema oli osa jokapäiväistä elämää, sillä ihmisten elinolot olivat vaativammat ja kaikkiin sairauksiin ei ollut parannuskeinoja. Gavin Baddeleyn (2005) mukaan nykyajan ihmisen tuleekin hakea kuoleman estetiikkaa ja sen esille tuonti muistuttaa eräällä tapaa kaiken katoavaisuudesta ja tämä tarve ilmenee metallikulttuurissa.

KUVA 26. Alchemy Gothic Collection – naisten paita

KUVA 27. Kuoleman estetiikkaa levyn kansissa (Torture Killer)

Kuolemaa saatetaan kuvata myös viikatemieshen avulla, joka myös on metallikulttuurin yksi käytetyimmistä hahmoista. Muita hahmoja ovat erilaiset, hyvän sekä pahan enkelit, mutta myös sarvipäiset pirut ja demonit. Myös hämähäkit ja seittikuviot, käärmeet ja lohikäärmeet sekä lepakot ovat metallikulttuurille ominaisia kuvia ja ku-

vioita. Etenkin naisten vaatteissa hyvin suosittu yksityiskohta on seittipitsistä (Kuva 28) valmistetut röyhelöt ja somisteet.

KUVA 28. Esimerkki seittipitsin käytöstä

Esiintymisvaatteita suunnitellessamme meidän täytyy ottaa huomioon metallikulttuurin symboliikka siten, että emme liitä vaatteisiin symboleita, jotka sotivat toimeksiantajamme aatteita ja asenteita vastaan. Symbolien kanssa tulisi pitäytyä myös siinä musiikillisessa kategoriassa, johon bändi haluaa itsensä luettavan. Tästä esimerkkinä alaspäin käännetyt ristit. Jos toimeksiantajamme on sitä mieltä, ettei halua ulkonäöllään esimerkiksi ottaa kantaa uskonnollisessa mielessä tai herättää huomiota kristinuskon vastaisilla symboleilla, emme sisällytä näitä merkkejä vaatteisiin. Symbolien käytöstä tulee siis ehdottomasti kysyä haastattelun yhteydessä.

4.3 Reflexion – Toimeksiantajan peilikuva

Toimeksiantajamme on oululainen modernia Hard Rockia soittava Reflexion (Kuva 29), joka koostuu viidestä miehestä. Bändi perustettiin vuonna 1996 kolmella jäsenellä ilman laulajaa. Jäsenmäärä kasvoi kuitenkin jonkin ajan kuluttua perustamisen jälkeen. Bändi teki joitakin demo -äänityksiä, joita myi lähinnä kavereille. Tuona aikana bändi heitti myös joitakin keikkoja ja saavutti jonkin verran suosiota kotikaupungissaan Oulussa. Vuoden 2005 alussa bändi solmi levytyssopimuksen A1 Metal:n kanssa ja alkoi levyttää debyyttialbumiaan toukokuussa 2005. Albumi saatiin valmiiksi syksyllä 2005 ja ensimmäinen single ”Undying Dreams” julkaistiin 21.9.2005. Samana vuonna bändi soitti ensimmäiset keikkansa uudella kokoonpanolla parilla suomalaisella festivaalilla. Ensimmäinen single osoittautui suosituksi ja se viettikin aikaansa kolme viikkoa Suomen virallisella top20 -singlelistalla. 15.3.2006 bändin debyyttialbumi ”Out of the dark” näki päivänvalon. (Reflexion 2010.)

KUVA 29. Reflexion promo 2010

Reflexion alkoi nauttia jonkin verran suosiota myös Suomen ulkopuolella ja lopulta tie vei keikkalavoille Saksaan ja Venäjälle. Keikat osoittautuivat onnistuneiksi. Matka Saksaan tarjosi bändille myös mahdollisuuden alkaa työskennellä heidän nykyisen levy-yhtiön, Mach XX kanssa, joka toimii hyvin tunnetun saksalaisen levy-yhtiön Out

of Line:n alaisuudessa. Debyyttialbumia on seurannut *Death to the Past*, *Blind for Tomorrow* - albumi (2008) ja *Edge* (2010). Bändin faneihin kuuluu niin gootteja, vaihto- ja pop- ja metallimusiikin kuuntelijoita. (Reflexion 2010.)

Bändi on aktiivisesti toimiva, mutta ei ainakaan vielä megatason bändi, kuten esimerkiksi HIM. Jäsenet eivät hanki elantoaan musiikistaan, vaan heidän on käytävä siviilielämässään muissa töissä, kuten monen muunkin suomalaisartistin. Puvustuksen olisi tarkoitus tulla keikkavaatteiksi ja bändin toivomuksena on, että luomme heille yhteisen tyylin, josta heidät tunnistetaan tulevaisuudessa.

Koska bändi on meille entuudestaan tuntematon ja tiedämme heistä vain vähän kotisivujen ja sähköpostikeskustelujen pohjalta, päädyimme käyttämään aineistonkeruumenetelmänä haastattelua ja lisäksi laadimme jäsenille kyselylomakkeet. Näiden menetelmien avulla pyrimme keräämään mahdollisimman kattavaa tietoa siitä, millainen bändi on kyseessä, mitä bändi toivoo puvustukselta ja millaisena se haluaa itsensä nähtävän. Lisäksi haastattelu ja kysely auttavat tutustumaan bändin jäseniin.

4.3.1 Haastattelu

Valitsimme aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun, koska halusimme kerätä mahdollisimman tarkkaa tietoa toimeksiantajastamme. Anttilan (2006, 195–196) mukaan erilaiset haastattelut tarjoutuvat välineeksi, kun kysymyksessä on asenteita, mielipiteitä, kokemuksia, havaintoja yms. käsittelevän tiedon tarve. Haastattelu on tutkijan ja vastaajan välinen keskustelu tai yhteistoiminta sellaisen kahden osallistujan välillä, joilla on erilainen rooli. Perusperiaate on, että yhteistoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja toinen esittää kysymyksiä ja toinen vastaa. Haastattelu on nopea ja helppo tapa koota suuriakin määriä aineistoa vähällä vaivalla, lukuun ottamatta jälkikäsitteilyä eli analysointia.

Opinnäytetyössämme oletamme jäsenten osallistuvan haastattelutilanteeseen vapaaehtoisesti, koska he ovat ilmaisseet oman mielenkiintonsa ja tarpeensa puvustuksesta vastaamalla bändihakuilmoitukseemme. Emme kuitenkaan saa todennäköisesti tietoa siitä jos joku on vasten tahtoaan osallistumassa haastatteluun esimerkiksi ryhmän eli muiden bändin jäsenten painostuksesta. Me emme kuitenkaan aio pakottaa

ketään osallistumaan haastatteluun, vaikka jokaisen haastateltavan läsnäolo tilanteessa onkin suotavaa ja luotettavan aineiston kannalta lähestulkoon välttämätöntä. Tilanteeseen pakottaminen saattaa vaikuttaa aineistoon myös negatiivisesti, joten vapaaehtoisuus saattaa olla läsnäoloa tärkeämpi tekijä. Opinnäytteemme kannalta mietityttää myös Anttilan (2006) kanta haastattelun helppouteen. Vaikka haastattelu on kätevä tapa kerätä nopeasti tietoa, joudumme todennäköisesti matkustamaan Ouluun ja matkustaminen vie oman aikansa sekä vaivansa.

Haastattelu edellyttää tutkijalta henkilökohtaista osallistumista ja yhteistyö haastateltavan kanssa on ehdottoman välttämätön. Tilanteessa saattaa ilmetä kielteisiä kommunikaatiovaikeuksia ja väärinkäsitykset ovat mahdollisia. Hyvä puoli haastattelussa on se että haastattelijalla on mahdollisuus täsmentää kysymystä tai toistaa se, oikeista mahdollisia väärinkäsityksiä ja käydä avointa keskustelua. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Työtämme ajatellen väärinkäsityksien riski on mahdollinen erityisesti silloin, jos käytämme haastattelussa koulutukseemme liittyvää ammattisanastoa, jota haastateltavamme eivät välttämättä ymmärrä. Tämä seikka on otettava huomioon myös toisinpäin, sillä bändin jäsenet voivat käyttää eräänlaista muusikkosanastoa, jonka ymmärtäminen voi olla meille vaikeaa. Haastattelutilanteessa voi ilmetä myös joitakin konkreettisia näkemuseroja, mutta väärinkäsityksiä voi syntyä myös puheen murre-erojen takia.

Hyvältä haastattelijalta vaaditaan tiettyjä ominaisuuksia, joita ovat yhteistyökykyisyys, keskustelun taitava eteenpäin johtaminen ja kysymysten taitava muodostaminen. Jotta aineisto olisi mahdollisimman luotettavaa, haastattelu edellyttää huolellista ennakovalmistelua, selkeitä kysymyksiä ja asiaan perehtymistä. (Anttila 2006, 200–201.) Meidän tapauksessamme tämä tarkoittaa sitä, että laadimme haastattelua varten eräänlaisen rungon ja sitä tukevat lisäkysymykset mietitään tarkoin, jotta ne olisivat tietoarvoltaan mahdollisimman kattavia. Perehdyimme aiheeseen tutustumalla bändipuvustamista käsitteleviin opinnäytetöihin, joita koulussamme on aikaisemmin tehty (Taipale & Vilppula 2007; Lahtinen 2008). Käytämme näistä opinnäytetöistä saamaamme tietoa ja omakohtaista kokemustamme miettiessämme, mitä kannattaa kysyä ja mitä kannattaisi eniten painottaa. Huomioimme myös metallikulttuurin ja vaatteiden viestintävälineenä.

Koska puvustuksen suunnittelun lähtökohtina ovat nimenomaan bändin eli käyttäjän tarpeet, pidämme haastattelua äärettömän tärkeänä projektin onnistumisen kannalta. Tarkoituksenamme on haastatella kaikkia Reflexionin jäseniä yhdessä kasvotusten ja jakaa jäsenille kyselylomakkeet itsenäisesti täytettäväksi. Kasvotusten tehtävä haastattelu mahdollistaa paitsi kysymysten avulla saadun aineiston, myös muun havainnointin (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73; Anttila 2006, 189). Tarkoituksenamme on itse haastattelutilanteessa jonkin verran havainnoida jäsenten ilmeitä, eleitä ja keskinäistä käyttäytymistä, mutta pääpaino haastattelutilanteessa on puheella. Muu havainnointi on mielestämme hyvä huomioida haastattelua tehdessä, sillä mielipiteensä voi ilmaista muutenkin kuin sanallisesti esimerkiksi nyökkäämällä, pudistamalla päätään tai kurtistamalla kulmiaan.

Koko bändin haastatteluun käytämme ryhmähaastattelua, jossa pyrimme luomaan luottamuksen toimeksiantajan ja meidän välillemme. Mielestämme syvähaastattelu on tilanteeseen sopiva, koska haemme haastattelutilanteella ns. tarkoituksellista keskustelua, jossa pyrimme saamaan vastauksia mm. tunteisiin, asenteisiin, näkemyksiin ja mielipiteisiin liittyviin kysymyksiin. Emme kuitenkaan halua tehdä haastattelutilanteesta jäykkää, vaan pyrimme luontevasti eteenpäin kulkevaan keskusteluun. Syvähaastattelun (Liite 2) tärkeimpiä seikkoja on selvittää, mitä toimeksiantajamme haluaa puvustuksella itsestään kertoa ja millaisen kuvan se itsestään haluaa yleisölle välittää.

4.3.2 Kysely

Syy kyselyyn päätymiseen on siinä, että tavoitteenamme on saada mahdollisimman kattava vastaus jokaiseen kysymykseen annettujen vaihtoehtojen tai ennalta määrätyn aiheen sisällä. Osasyynä on myös lomakehaastattelun helppous siinä, että haastattelu voidaan tehdä useammalle henkilölle samanaikaisesti säästääksemme aikaa. Lomakehaastattelussa kysytään vain tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun kannalta merkityksellisiä kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74–75). Kyselylomakkeemme tulee siis sisältämään vain ja ainoastaan projektin eteenpäin viemiseksi tarvittavia kysymyksiä.

Kysely voidaan esimerkiksi lähettää vastaajille postin kautta, jolloin kyseessä on niin sanottu postikysely (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73). Me emme kuitenkaan aio lähettää

kyselylomakkeita postitse tai sähköpostitse, koska kyselylomake tulee sisältämään mm. kangasnäytteitä (Liite 4), joista vastaajien tulisi karsia pois huonot vaihtoehdot. Mielestämme näiden kangasnäytteiden lähettäminen erikseen olisi arveluttavaa näytteiden mahdollisen sekoittumisen ja häviämisen kannalta. Siispä tarkoituksenamme on jakaa toimeksiantajalle kyselylomakkeet kasvotusten. Meillä on tällöin mahdollisuus selventää kysymystä vastaajalle, mikäli hän ei sitä itse ymmärrä. Tarkoituksenamme ei ole johdatella vastaajaa ja tästä syystä pidämme tärkeänä testata kyselylomakkeen täyttöä testihenkilöllä, jotta lomakkeesta tulisi mahdollisimman selkeä.

4.3.3 Tutkimuksen valmistelu

Ryhmähaastattelunrunгон (Liite 2) laadimme FEA -mallin pohjalta siten, että teimme kysymyksiä, joihin halusimme vastauksia toimivuuden, ilmaisevuuden ja esteettisyyden kannalta. Runko on lähinnä haastattelijoita eli meitä varten laadittu kysymyslista. Tarkoituksenamme on runkokysymysten avulla herättää vapaata keskustelua ennemmin kuin pommittaa kysymyksillä haastateltavia, tässä tapauksessa bändinjäseniä. Lisäksi meillä on myös täsmentäviä lisäkysymyksiä, jos haastattelu ei etene pelkkien runkokysymysten avulla.

Tarkoituksenamme on videoida haastattelu ja tehdä haastattelun aikana kirjallisia muistiinpanoja. Videoitu materiaali toimii muistin virkistäjänä, sillä todennäköisesti emme pysty muistamaan jokaista yksityiskohtaa haastattelusta ja voimme näin palata siihen tarpeen mukaan uudelleen. Anttilan (2006, 188) mukaan pelkkää puhetta ei ole tarpeen tallentaa vain tallentamisen vuoksi, eikä litteroida litteroinnin vuoksi, vaan videofilmi helpottaa ymmärtämään joitakin seikkoja. ”*Kun näkee, mitä kulloisessakin kohdassa tehdään, voi esimerkiksi arvioida paremmin sitä, miksi kussakin kohden pitkätäuko on kummankin keskustelijan kannalta luonteva, toisessa kohden ei*” (Anttila 2006, 188). Video mahdollistaa jokaisen bändin jäsenen mielipiteiden ja sanomisien huomioimisen, koska on hyvinkin mahdollista, että haastateltavat esimerkiksi puhuvat päällekkäin tai epäselvästi. Videoinnin avulla pystymme havainnoimaan myös ilmeitä ja eleitä paremmin. Esimerkkinä tästä tilanne, jossa henkilö ei sano mitään, mutta nyökyttää tai pudistaa päätään ilmaistakseen mielipidettään. Videoitu haastattelu tulee myöhemmin litteroida eli kirjoittaa puhtaaksi (Anttila 2006, 188). Tämä toimenpide

helpottaa analyysin tekemistä ja puvustuksen kannalta tärkeiden seikkojen esille nostamista.

Käytämme haastattelun lisäksi kyselylomaketta (Liite 3), jonka kukin jäsen täyttää omassa rauhassa. Kyselylomake koostuu sekä suljetuista että avoimista kysymyksistä. Suljetuilla kysymyksillä johdattelemme vastaajaa tiettyihin aihepiireihin ja avoimet kysymykset täydentävät kokonaiskuvaa. Haastateltava valitsee etukäteen määritetyistä vaihtoehdoista hänelle sopivimman vaihtoehdon ja avoimissa kysymyksissä voi jokainen vastata kuten haluaa (Anttila 2006, 196–197).

Kyselylomakkeen (Liite 3) kysymykset olemme laatineet myös FEA -mallin pohjalta. Erona haastattelurunkoon on se, että olemme tietoisesti jakaneet kysymykset toimivuuden, ilmaisevuuden ja esteettisyyden kesken siten, että painotamme ilmaisevuutta ja toimivuutta. Tämä näkyy kysymysten määrässä siten, että toimivuutta ja ilmaisevuutta käsitteleviä kysymyksiä on eniten. Pidämme näitä elementtejä kyselyn kannalta tärkeimpinä, koska lomakkeen avulla haluamme nimenomaan selvittää yksilön toimenkuvaa bändissä ja sen tuomia rajoitteita ja mahdollisuuksia puvustuksen suhteen sekä saada selville puvustuksen kannalta tärkeitä seikkoja yksilön persoonallisuudesta. Lisäksi joukossa on myös kysymyksiä liittyen esteettisyyteen ja niin sanottu- ja yleiskysymyksiä.

Toimivuutta käsittelevät kysymykset sisältävät vaatteiden huoltoon ja säilytykseen, hengittävyys, malliin ja väljyyteen, vaatekappaleiden määrään ja ominaisuuksiin sekä lavaliikkeitään liittyviä seikkoja. Kysymyksissä, joissa pyritään selvittämään ilmaisullisia seikkoja, kiinnitetään huomiota materiaalien ulkonäköön, vastaajan suhtautumista omaan vartaloon ja siihen, minkälaisen vaikutelman haluaa itsestään antaa, vastaajan arvoihin ja asenteisiin sekä keinoihin ja haluihin ilmaista itseään pukeutu- ja. Esteettisyyskysymykset ovat lähinnä vastaajan kauneusihanteiden selvittämistä varten ja yleiskysymykset kertovat vastaajan iän, nimen ja toimenkuvan bändissä, mutta myös oman mielikuvan vastaajan sosiaalisesta asemasta bändissä. Kysymysten laadinnassa käytämme suuntaa-antavana lähtökohtana samaa aihetta käsittelevien opinnäytteiden kyselylomakkeita. (vrt. Taipale & Vilppula 2007; Lahtinen 2008).

Testasimme kyselylomakkeen täyttööä käyttämällä ulkopuolista koehenkilöä, joka täytti lomakkeen omassa rauhassaan ilman apua. Testihenkilöltä saatu palaute osoitti, että kyselylomakkeeseen oli tehtävä muutoksia sanamuotojen ja kysymysten järjestyksen suhteen. Esimerkiksi materiaalinäytteitä koskeva kysymys oli testivastaajan mielestä liian aikaisin, joten päätimme siirtää sitä myöhemmäksi. Lomakkeeseen tuli myös muutama tarkentava lisäkysymys.

4.3.4 Tutkimuksen toteutus

Lähdimme Ouluun toteuttamaan haastattelun. Tarkoituksenamme oli siis tehdä ryhmähaastattelu, johon kaikki jäsenet osallistuisivat samaan aikaan ja tämän jälkeen jakaa jäsenille kyselylomakkeet, jotka he täyttäisivät itsekseen. Olimme suunnitelleet lomakkeiden täytön tapahtuvan samaan aikaan mittojenoton kanssa siten, että osa jäsenistä täyttää lomaketta ja osasta otetaan mittoja samanaikaisesti. Näin oletimme mittojenoton ja lomakkeiden täytön etenevän jouhevasti ja aikaa säästään.

Mittojenotto ja haastattelusessio oli alkuperäisten suunnitelmien mukaan tarkoitus pitää bändin treenikämpällä, mutta paikka vaihtui saapuessamme Ouluun basistin asunnoksi, sillä ”treenis” olikin varattu toiselle bändille. Sessio oli alustavasti sovittu alkavaksi neljän maissa. Tiedossa oli, että osa jäsenistä saapuisi hieman myöhemmin. Jonkin aikaa keskusteltuaamme bändin basistin ja toisen kitaristin kanssa päädyimme ottamaan heistä mitat ja pyysimme heitä täyttämään omalta osaltaan kyselylomakkeet, jotta ajoissa saapuneet jäsenet pääsisivät myös ajoissa pois. Pyrimme jouduttamaan myös omaa lähtemistämme Oulusta Savonlinnaan, koska meidän ei ollut mahdollista yöpyä Oulussa.

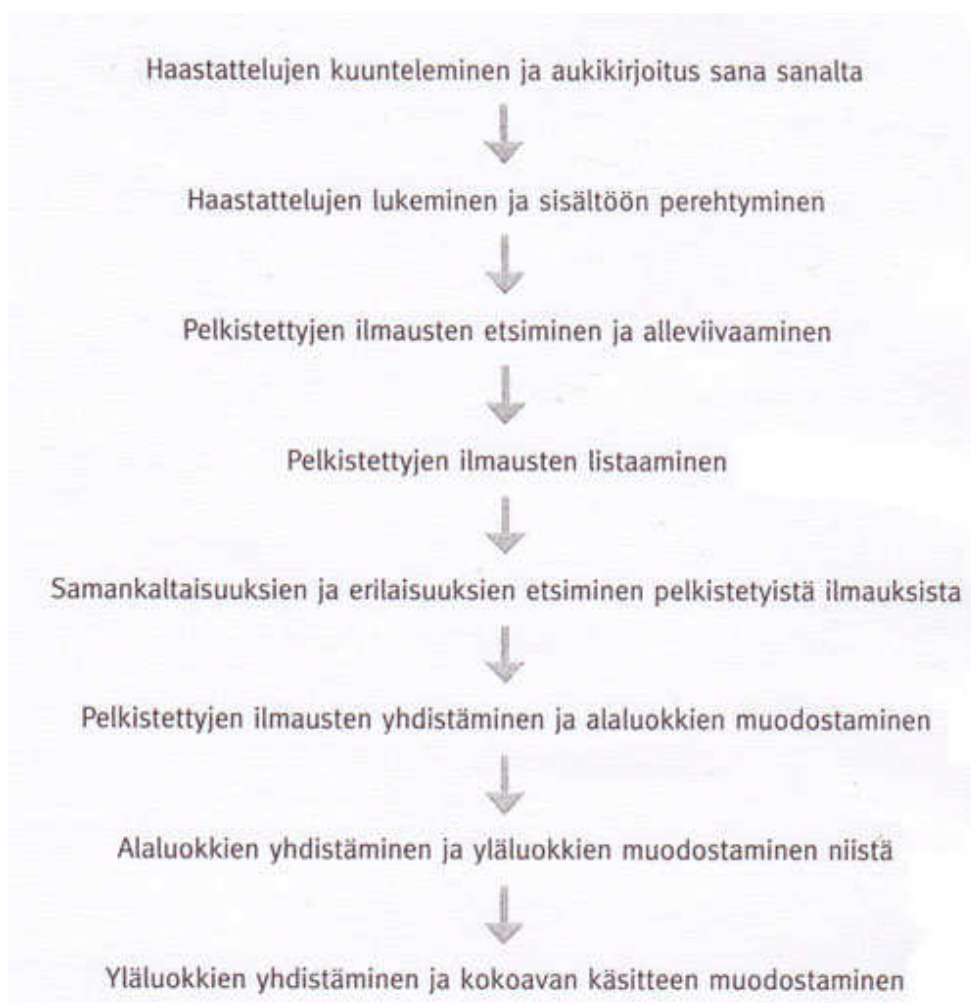
Loppujen lopuksi haastattelu ja mittojenotto etenivät siten, että lähes jokaisesta jäsenestä otettiin mitat ja he täyttivät kyselylomakkeet ennen ryhmähaastattelua, sillä yhden jäsenen saapuminen paikalle venyi huomattavasti. Jäsenen saapuessa paikalle olimme mittojenotto puuhissa, joten myös hän ehti täyttää kyselylomakkeen ennen ryhmähaastattelua. Itse ryhmähaastattelu eteni nopeasti ja oli meille monella tapaa antoisa. Tällä tarkoitamme sitä, että haastattelu tilanteena ei ollut ainoastaan aineistonkeruun takia informatiivinen vaan pääsimme eräällä tapaa tutustumaan bändiin kokonaisuutena. Haastattelutilanteessa tuli myös esille jonkin verran bändin sisäistä

hierarkiaa. Haastattelu oli tilanteena hyvin rento ja miellyttävä, vaikka tapasimme tuolloin bändin ensikertaa. Pääasiassa haastattelu pysyi aiheen sisällä, toki välillä karattiin sivuraiteille. Haastatteluun osallistui koko bändi ja meistä tuntuu, että jokainen jäsen sai tavalla tai toisella ilmaista oman mielipiteensä.

Ryhmähaastattelun aikana havainnointi osoittautui melko haastavaksi, sillä jäseniä oli paljon ja keskustelu oli välillä melko epäselvää. Jäsenet puhuivat myös aika paljon päällekkäin ja osa aiheeseen kuulumattomista aiheista. Videokameran olemassa olo haastattelutilanteessa osoittautui näin hyvin tärkeäksi, sillä jälkikäteen pystymme videolta tarkkailemaan kunkin jäsenen reaktioita esitettyihin kysymyksiin paremmin kuin itse tilanteessa.

4.3.5 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysillä (Kuvio 30) pyritään saamaan kuvaus tutkittavasta ilmiöstä tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Analyysillä pyritään järjestämään kerätty aineisto johtopäätöksien tekoa varten ja kuvaamaan dokumentin sisältöä sanallisesti. Aineiston sisältö paitsi eritellään, siihen yhdistetään kontekstianalyysi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103, 106–107.) Opinnäytetyössämme aloitamme sisällönanalyysin litteroimalla eli kirjoittamalla videoidun haastattelun puhtaaksi. Litteroinnissa haastattelu muutetaan siis kirjalliseen muotoon. Jokainen dokumentissamme eli litteroidussa haastattelussamme esiintyvä ilmaus käydään läpi sana sanalta ja arvioidaan, mikä merkitys kullakin ilmauksella tutkimuksemme kokonaisuuden kannalta on. Analysoidessamme käytämme vain litteroitua haastattelua, emmekä palaa analyysivaiheessa itse videoon, koska aineiston käsittely on huomattavasti helpompaa kirjallisessa muodossa.

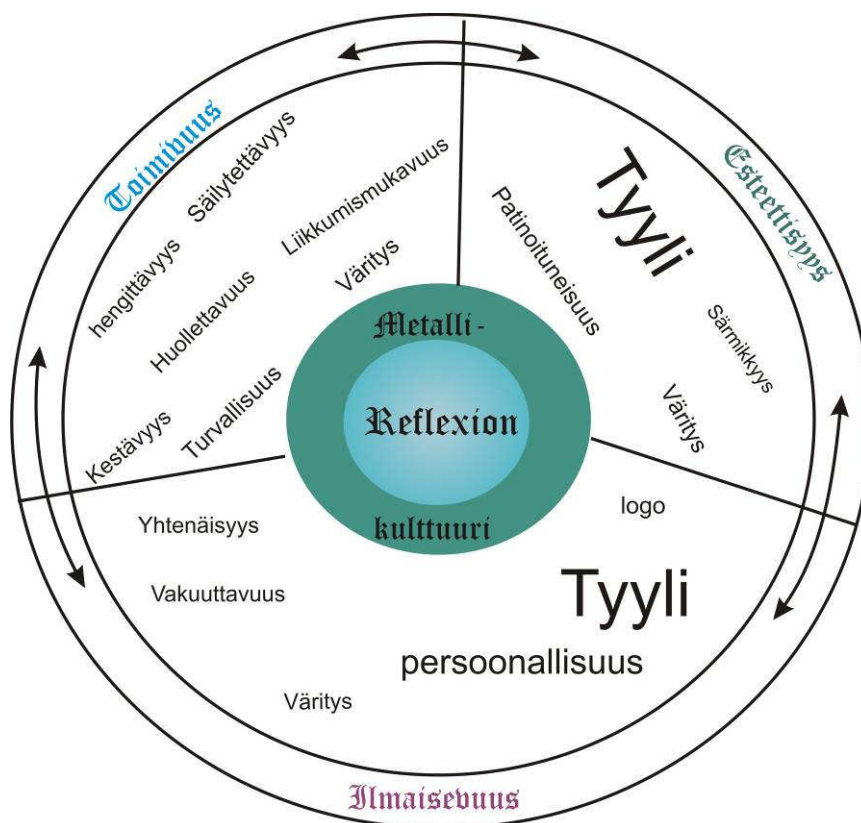
KUVIO 30. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109).

Vaikka aineisto pyritään järjestämään tiiviiseen ja selkeään muotoon, on syytä varoa kadottamasta sen sisältämää informaatiota. Analyysilla pyritään luomaan aineistoon selkeyttä, jotta siitä voidaan tehdä luotettavia johtopäätöksiä. Käsittely perustuu loogiseen päättelyyn ja tulkintaan, jossa aineisto pilkotaan ensin osiin ja pelkistetään, käsitteellistetään eli ryhmitellään ja kootaan uudestaan loogiseksi kokonaisuudeksi eli luodaan teoreettiset käsitteet. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108–109.) Opinnäytetyössämme tämä tarkoittaa sitä, että poimimme litteroidusta haastattelusta tutkimuksen aiheen kannalta oleelliset ilmaisut, jotka pelkistimme käsitteiksi. Nämä käsitteet ryhmitelimme sisältönsä mukaan (Liite 5) ja lopuksi kokosimme nämä ryhmitellyt ilmaisut yksinkertaistetussa muodossaan FEA – malliin (ks. luku 4.1).

4.3.6 Aineiston analyysi ja tutkimustulokset

Aloitimme haastattelun analysoinnin määrittelemällä analyysiyksikön, joka meidän tapauksessamme on kysymys *Millainen puvustuksen tulisi olla?* Haastattelurungon kaikki kysymykset vastaavat tähän kysymykseen. Kysymys siitä, *millainen puvustuksen tulisi olla*, nousi avainkysymykseksi aineistossa, joten poimimme litteroidusta haastattelusta vain tähän vastaavia ilmaisuja alleviivaamalla ne. Kokosimme poimitut ilmaisut yhdeksi kokonaisuudeksi, minkä jälkeen pelkistimme jokaisen ilmaisun siten, että se vastasi kysymykseemme. Pelkistetyt ilmaisut kokosimme taas omaksi kokonaisuudeksi, jotka yhdistimme keskenään ryhmiin, joista saimme FEA -malliin koottavia lyhyitä ilmaisuja puvustuksesta (Kuvio 31).

Kyselylomakkeen analyysissä käytimme samaa periaatetta kuin haastattelun analyysissä. Sovelsimme analyysimallia siten, että poimimme ilmaisut taulukkoon (Liite 6), jossa pystyimme seuraamaan kunkin vastaajan mielipiteitä yhtä aikaa. Jätimme taulukosta henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten henkilökohtaiset vaatemieltymykset, pois tietoisesti, koska tässä analyysissä pyrimme muodostamaan kuvan puvustuksen kokonaiskuvasta. Otimme lomakkeiden sisältämät jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet kuitenkin myöhemmässä vaiheessa huomioon suunnitellessamme, koska pidämme tärkeänä tuoda julki myös bändin jäsenten persoonallisuuseroja ja henkilökohtaisia mieltymyksiä. Tämänkin analyysin tuloksena saimme lyhyitä ilmaisuja, jotka kokosimme FEA – malliimme (Kuvio 31).

KUVIO 31. Oma FEA – malli

Ilmaisevuus

Aineiston analysoinnissa kävi ilmi ensinäkin se seikka, että puvustusta suunnitellessa ensisijaiseksi ominaisuudeksi nousee *tyyli*. Tämä ilmenee mm. siten, että bändi haluaa eroon aikaisemmasta ”gootti-bändi” leimastaan (Kuva 32) ja ulkonäköään muutettavan rock-henkisempään sekä maanläheisempään suuntaan. Tämä tuli meille yllätyksenä, sillä olimme tutustuneet bändiin alustavasti mm. sen nettisivujensa kautta ja lähdimme haastattelemaan sitä siinä uskossa, että puvustusta tehdään nimenomaan goottimetallibändille. Tämä yllätys ei mielestämme kuitenkaan ole ikävä, päinvastoin. Nyt pääsimme luomaan heille täysin uuden ulkomuodon, mikä palvelee projektina niin heitä kuin meitäkin.

KUVA 32. Reflexion promokuva 2004

Vaikka toimeksiantajamme halusi selvästi muuttaa ulkonäköään, ei analyysissä tullut ilmi esimerkiksi mitään toista bändiä, jonka tyylin mukaisesti puvustusta voisi alkaa viedä. Toimeksiantajamme painotti haastattelussa, ettei se halua kopioida ketään muuta bändiä, vaan puvustuksen pitäisi nimenomaan olla juuri jäsentensä näköinen ja sopia bändin soittamaan musiikkiin. Toiveena oli myös, että puvustus olisi *persoonallinen* myös siinä suhteessa, että kunkin jäsenen asukokonaisuus olisi paitsi bändin linjan mukainen myös kantajansa näköinen. Tästä esimerkkinä mainittiin mm. kitaristien tyylierot; toinen rentumpi, toinen särmikkäämpi. Rentulla tarkoitamme huoletonta ulkonäköä kun taas särmikkäällä tarkoitamme huolitellumpaa ja herrasmiesmäisempää ulkonäköä.

Aineistoista kävi myös ilmi, ettei bändillä ole mitään kantaaottavaa sanomaa. Ennenminkin kannettiin huolta *vakuuttavuudesta* artistina.

”Lavalla pitää olla ylpeä ja pyrkiä tekemään ”statement” eli täältä pesee prkl.” (Kitaristi 1).

Koska lavalla täytyy tuntea olonsa itsevarmaksi ja tietyllä tapaa mukavaksi, se, että vaatteet ovat asialliset, hyvin istuvat ja oman tuntuiset, on erittäin tärkeää. Toimeksiantajamme painotti ”spedemäisyyden” välttämistä eli he eivät saa tuntea oloaan naurettavaksi lavalla.

Tärkeäksi piirteeksi puvustuksen suunnittelun kannalta nousi myös toimeksiantajan toive *yhtenäisestä* ulkonäöstä. Tähän asti bändin jäsenet ovat pukeutuneet keikoille kukin omalla tyylillään.

”Aikasemmin kaikki on ollu vähän niinku että tulee semmoset kampeet niinku itelle sattuu löytymään siltä seisomalta.”(Basisti).

Analyysin mukaan bändin *logon* käyttö koristusmielessä voisi olla yksi yhdistävä keino tai jokaiselle jäsenelle voisi tehdä henkilökohtaiset symbolit. Nämä henkilökohtaiset symbolit eivät ideana saaneet kovinkaan paljon kannatusta, mutta logon käyttö sen sijaan voisi olla varteenotettava idea. Vaikka aineistossa korostui puhe yhtenäisestä ulkomuodosta, bändin laulaja saa erottua muusta bändistä.

”Eturintamassa täytyy olla eturintaman vaatteet.”(Laulaja).

Toimeksiantajamme toiveena oli myös jonkinlaisten kontrastien käyttö, paitsi laulajan erottumisen kannalta myös esimerkiksi puvustuksen *väriyksessä*. Väritoiveet tulivat meille myös yllätyksenä. Ennakkoajatuksenamme oli mustanpuhuva puvustus, mutta tästä poiketen toiveena olivatkin maanläheiset värit, mm. ruskean ja vihreän eri sävyt. Mustaa toki pidettiin aina ajankohtaisena värinä, mutta sitä ei toivottu puvustuksen pääväriksi. Mielestämme tämä erilainen värimaailma oli mielenkiintoinen toive ja voisi toimia mahdollisesti bändin etuna erottuessa muista genren bändeistä.

Esteettisyys

Aineiston analyysissä ainoaksi esteettiseksi temaksi nousi *patinoitunut* ja *”vähä niinku pölynen osasto”* (Laulaja). Esitettiin myös toiveita Texas-henkisyydestä ja sotilaallisesta *”army”*-linjasta. Vaikka yhtenä toiveena olikin valmiiksi kulahtanut teema, haluttiin puvustukseen silti jotain *sämikkyyttä*, jonka käsitämme eräänlaisena tyylikkyytenä (ks. ilmaisevuus). Puvustus ei *tyyliltään* saisi kuitenkaan *”olla liian moderni”*(Laulaja), minkä tulkitsemme mm. liian uskaliaiden muotojen välttelemiseksi. Päätimme siis pysyä muotojen suhteen tavanomaisemmalla linjalla ja jättää taiteellisemat asut tästä projektista jo ajatusasteella. Vaatteiden tulisi toimeksiantajan mukaan olla ns. linjassa soitettavan musiikin kanssa, joten vaatteet eivät saisi *tyylillisesti* poiketa siitä musiikkityylistä, jota bändi edustaa. Emme tästä syystä esimerkiksi aio suunnitella vaatteisiin massiivisia niittejä, sillä koemme niiden kuuluvan kategoriaan (ks. luku 4.2), jota bändi ei musiikillisesti edusta. Kuten jo aikaisemmin toteamme,

aineistosta käy ilmi toimeksiantajan toive maanläheisestä *väriytyksestä*. Vaikka väreissä toivottiinkin hillittyä linjaa, toiveena oli myös värikontrastien käyttö esimerkiksi kirkkaiden värien käyttö jonkinlaisena tehosteena, ei päävärinä.

Toimivuus

Mukavuuteen lavalla vaikuttaa paitsi vakuuttavuus artistina myös vaateen *hengittävyys*, koska esiintyessä tulee kuuma valojen ja soittamisen ym. liikkumisen yhteisvaikutuksesta. Etenkin painotettiin yläosien hengittävyyttä. Osa jäsenistä sanoikin karsineensa kyselylomakkeen materiaalinäytteistä heti ne, joissa ajattelivat tukehtuvansa lavalle. Näitä materiaaleja olivat mm. nahka, keinonahka ja PVC.

Soitin vaikuttaa paitsi liikkumiseen myös vaatteeseen. Vaate ei saa häiritä soittoa ja sen täytyy mahdollistaa liikkuminen eikä se saa tarttua kiinni soittimeen tai soittimen osiin. Esimerkkinä tästä mainittiin solmion ja hihojen takertuminen kitaran kielten väliin, rumpukapuloiden tarttuminen housujen etuosan somisteisiin ja lahkeiden tarttuminen virtapiuhoihin. Nämä tekijät ovat luettavissa myös *turvallisuus* tekijöiksi. Painotettiin myös sitä, että kitaristeilla ja basistilla ei saisi olla vasemmalla olkapäällä mitään, koska soittimen hihna tulee tälle alueelle. Vaateen tulee olla myös *kestävä*.

Huolto-ominaisuudet toivottiin mahdollisimman helpoiksi. Suurin osa jäsenistä toivoi, että vaatteet voisi pestä kotiloissa, mieluiten pesukoneessa. Bändin laulaja ilmaisi kuitenkin olevansa valmis pesettämään vaatteitaan etenkin, kun hän oli haastattelua ennen toivonut hänelle tehtäväksi takkia. Huollettavuutta tärkeämmäksi nousi kuitenkin kiistatta ulkonäkö. Vaateen helpon *huollettavuuden* lisäksi toivottiin helppoa *säilytettävyyttä*, sillä suurin osa aikoo kuljettaa vaatteensa keikoille esimerkiksi repussa.

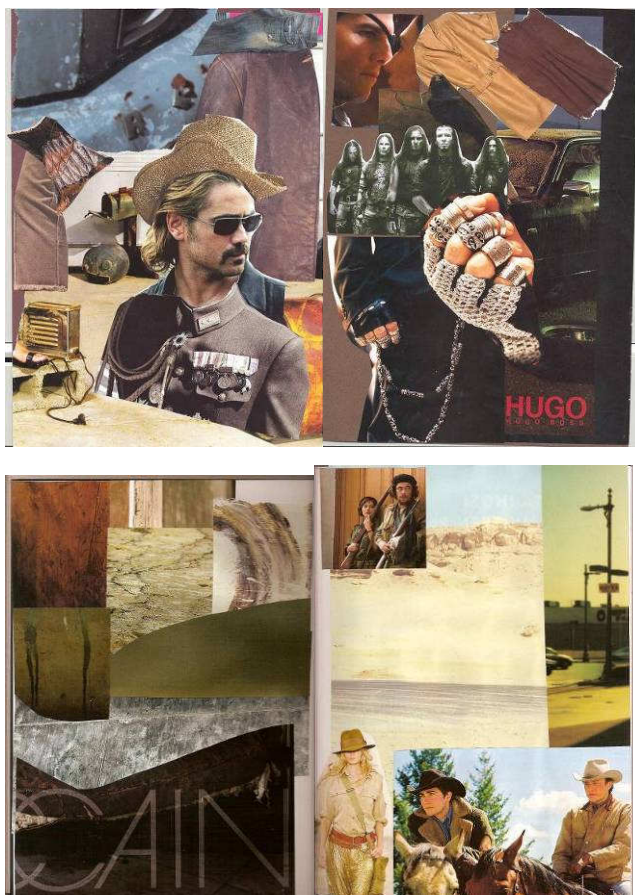
Vaatteiden tulisi toimia esteettisenä kokonaisuutena paitsi lavalla, myös tiedotusvälineissä; lähinnä televisiossa ja lehdissä sekä mahdollisissa promokuvissa. Tämän seikan toimeksiantajamme pyysi huomioimaan vaateen *väriytyksessä* ja kuvioinnissa. Toimeksiantajamme suosittelee välttämään voimakkaasti raidallisia, ruudullisia sekä muuten voimakkaasti kuvioituja kankaita, jotta televisiossa kankaat eivät vilise. Myös voimakkaat värikontrastit voivat mahdollisesti aiheuttaa vilinää, joten aiomme välttää myös niitä, vaikka toimeksiantajalla olikin tämän suuntaisia toiveita. Toimeksiantaja

ei omien sanojensa mukaan ole useasti esimerkiksi televisiossa, mutta tämä seikka on hyvä huomioida.

5 ”STORM” - SUUNNITTELU JA VALMISTUSPROSESSI

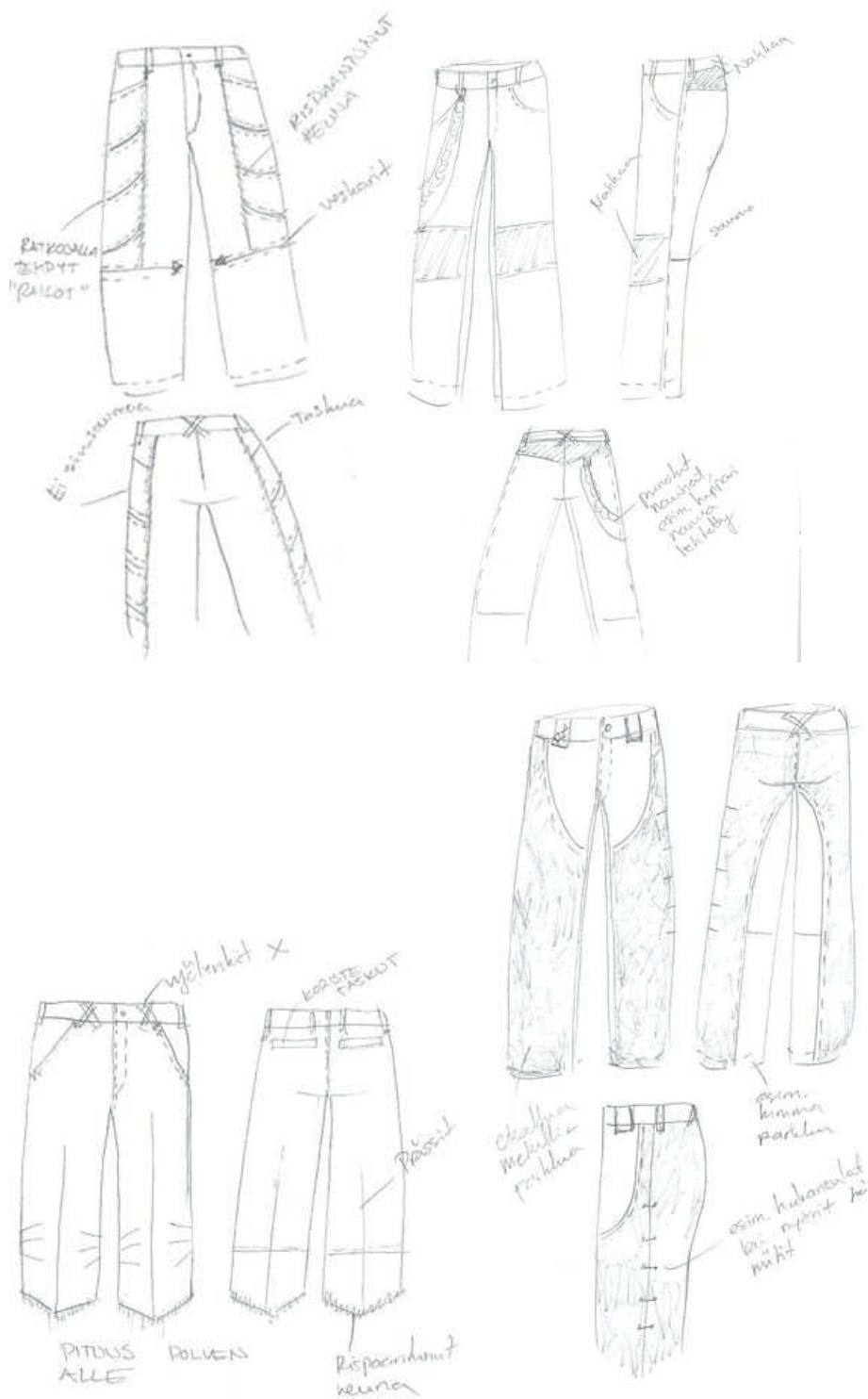
5.1 Ideointi

Koska emme voineet olla täysin varmoja siitä, mitä toimeksiantajamme tarkoitti Texas- ja army – henkisyydellä, aloitimme ideoinnin tekemällä analysoidun aineiston pohjalta ideakollaasit (Kuva 33). Kollaasit olivat lähinnä tunnelman luoja meitä varten, mutta pyrimme myös tuomaan esille puvustuksen mahdollista värimaailmaa. Kollaasit esiteltiin myös toimeksiantajalle. Alkuluonnoksia (Kuvat 34–37) kumpikin meistä teki itsenäisesti ja ne käytiin läpi yhdessä sähköisesti, koska olimme alkuluonnosteluvaiheessa toisistamme erossa. Luonnokset olivat mitä tahansa ideoita, joita mieleen tuli, koska emme halunneet rajoittaa luovuuttamme näin alkuvaiheessa.

KUVA 33. Kollaasit

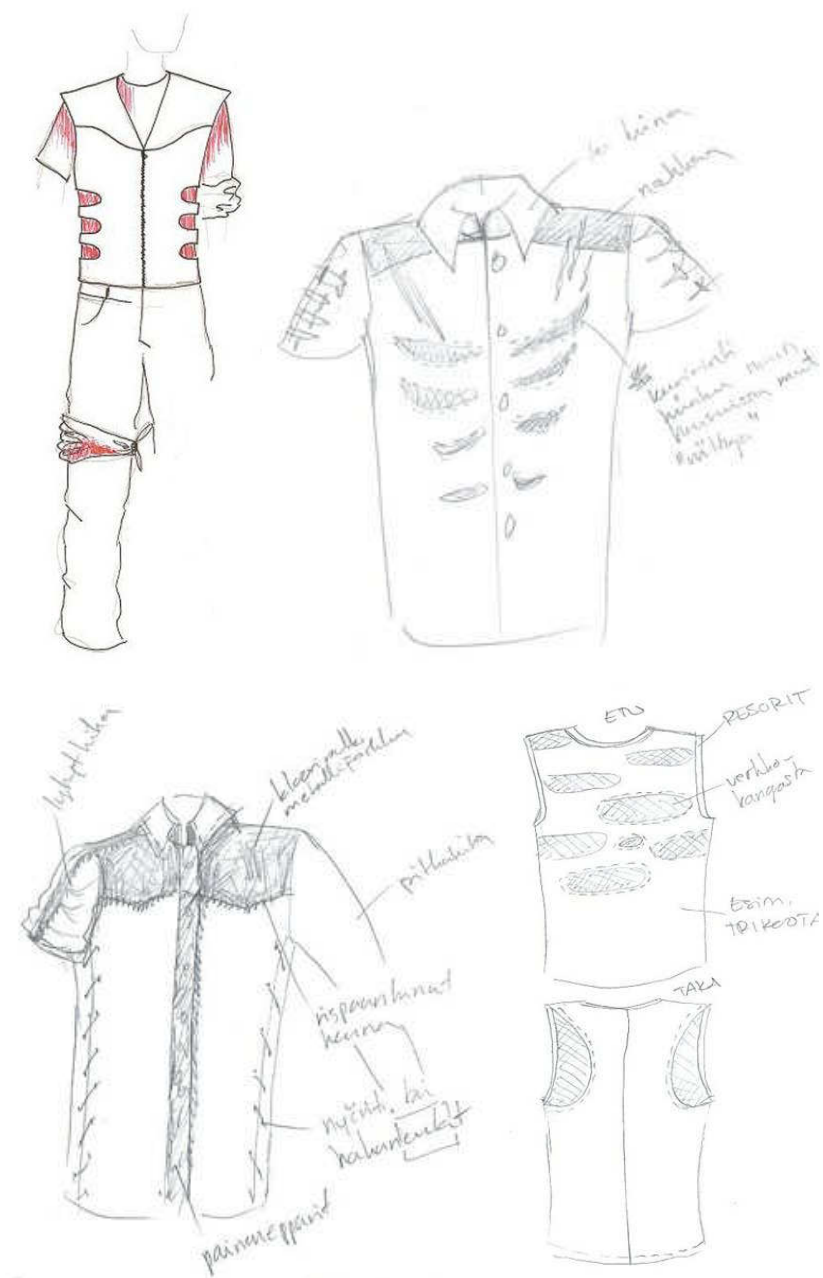
Poimimme sähköisessä palaverissa näistä luonnoksista (Kuvat 34–37) kehittämiskelpoiset ideat. Emme näyttäneet näitä alkuluonnoksia toimeksiantajalle, koska ne olivat vain raakileitä ja koimme niiden esittelyn turhaksi keskeneräisyyden takia. Alkuluonnokset olivat myös sitä varten, että näimme, olimmeko keskenämme samoilla linjoilla, vaikka olimmekin keskustelleet aikaisemmin puvustuksen mahdollisesta tyylistä.

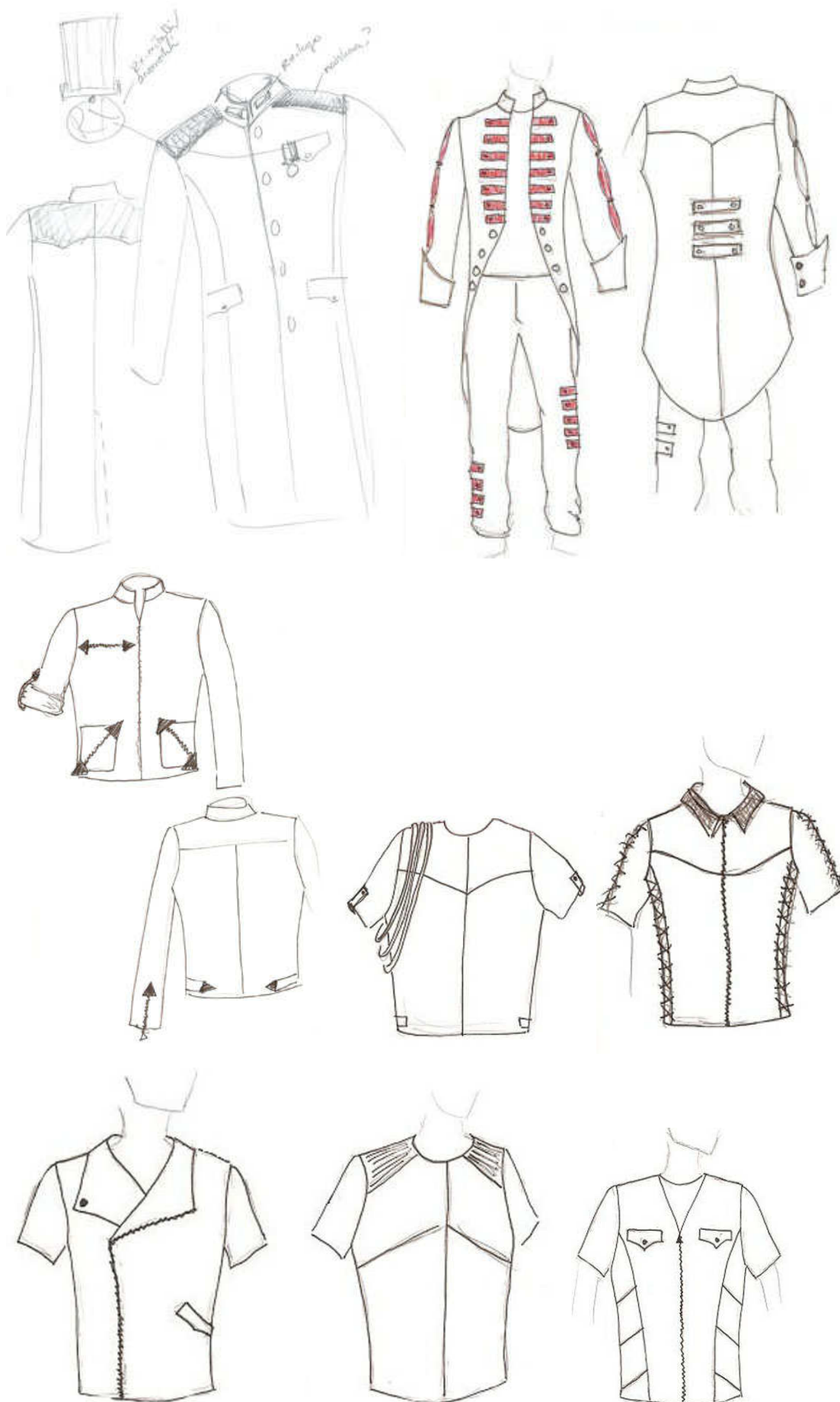
KUVA 34. Housujen ideointia 1

KUVA 35. Housujen ideointia 2

KUVA 36. Yläosien ideointia 1

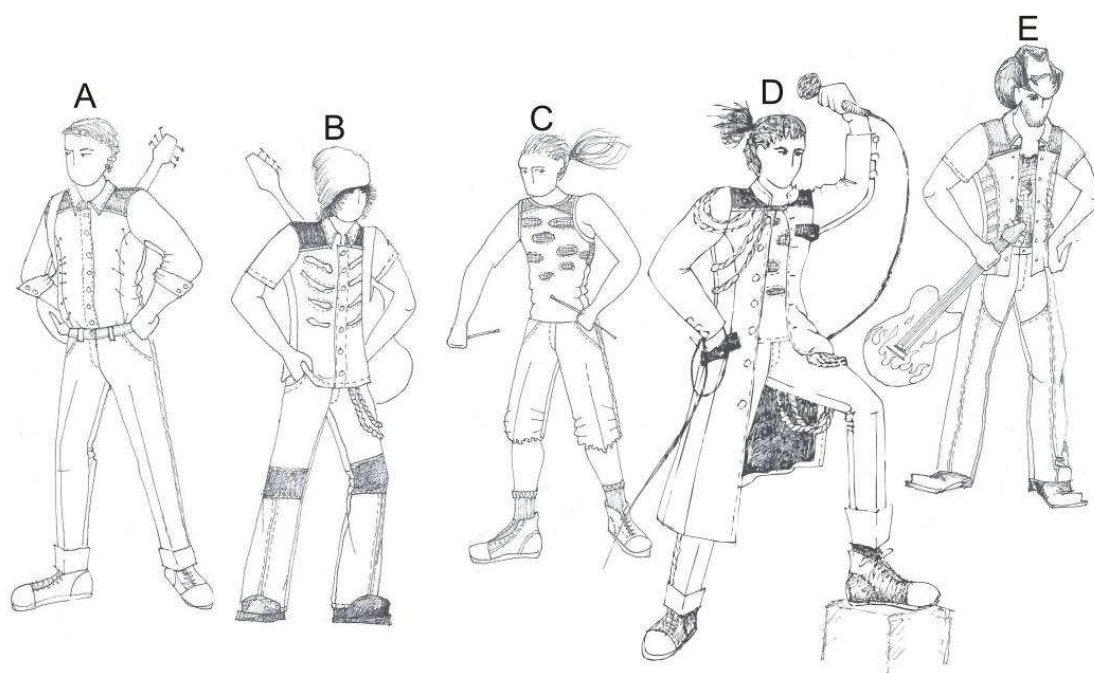
KUVA 37. Yläosien ideointia 2

Jatkokehittelyyn valitsemisen lisäksi kävimme alkuluonnoksia läpi myös siten, että mietimme, kenelle mikäkin vaate sopisi ja mihin suuntaan kunkin vaatteita tulisi kehittää, jotta henkilökohtaiset toiveet toteutuisivat. Esimerkiksi takkiluonnokset ohjautuivat suoraan laulajalle, koska hän oli ilmaissut meille toiveensa saada yhdeksi esiintymisvaatteekseen takin. Koska bändin sisäiset mieltymykset poikkesivat toisistaan, osa halusi kulahtaneempaa tyyliä ja osa särmikkäämpää (ks. luku 4.3.6), päätimme koota alustavien luonnosten pohjalta kaksi erilaista kokonaisuutta; Renttu ja Jämpti (ks. luku 5.2).

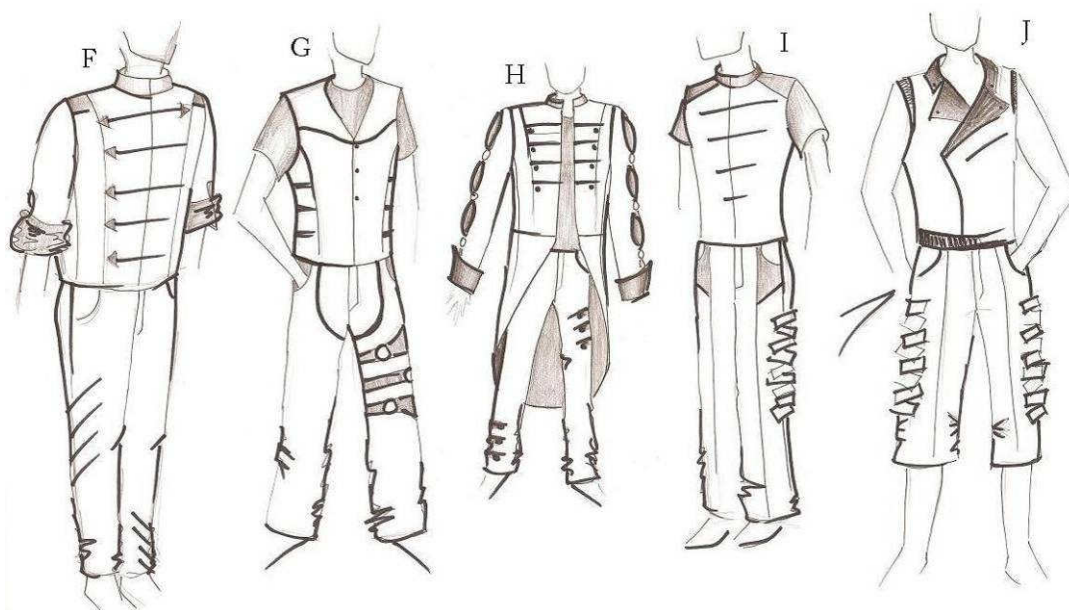
5.2 Renttu ja Jämpti - luonnokset

Sähköisen mallistopalaverin jälkeen kehitelimme valituista alkuluonnoksista kumpikin tahoillamme yhdessä päätettyihin suuntiin vaatekokonaisuudet kahteen erilaiseen puvustukseen. Nämä puvustukset saavat työnimet Renttu ja Jämpti. Nimet kuvaavat mielestämme hyvin puvustuksien sisältöä.

Renttu (Kuva 38) on ilmeeltään Jämptiä (Kuva 39) kulahtaneempi ja risaisempi. Siinä haimme myös enemmän Texas-henkisyyttä ja rosoisuutta. Jämpti on taas huolitellumpi ja ilmeeltään univormumaisempi. Päätimme jättää värityksen vielä mietintämyssyn alle, koska tarkoituksenamme oli selvittää ensin, kummasta puvustuksesta toimeksiantajamme pitää enemmän tai pitääkö kummastakaan. Näin mielestämme säästyimme turhalta työltä. Värivalintojen pitkittämiseen oli osasyynä myös materiaalien saatavuus tietyissä väreissä. Ajatustasolla pitäydymme kuitenkin kollaasien värimaailmoissa.

KUVA 38. Renttu – puvustus

KUVA 39. Jämpti -puvustus

Lähetimme esityskuvat (Kuva 38–39) ja tunnelmakollaasit (Kuva 33) sekä käsin piirretyt yksittäiset luonnokset vaatekappaleista, joista käy sanoin ja kuvin ilmi vaatteiden yksityiskohdat toimeksiantajalle sähköpostitse. Kollaasit lähetimme kuvaamaan ajattelemaamme värimaailmaa. Bändin oli tarkoitus antaa meille palaute sähköisesti. Pyy-simme jäseniä tutustumaan tarkoin luonnoksiin ja kommentoimaan vaatteita, paitsi omalta osalta, myös kokonaisuutta. Pyy-simme myös perustelevaan kommentteja.

Saamamme palaute oli vaihtelevaa. Osa jäsenistä piti suunnitelmistamme, mutta osa oli tyytymättömiä.

”Ensinnäkin molemmat tyylit näyttää tosi hyvältä. Jämpti on sopivan jämerä ja sotilaallinen ja Rentussa löytyy taas mukavasti hiomattomuutta ja rosoa.” (Rumpali, Kuva 38 C, Kuva 39 J)

”Noista parempi on Jämpti, mutta ehkä sitä gaycowboy osastoa ei kannata liikaa vaa- lia” (Kitaristi 1, Kuva 38 A, Kuva 39 F)

”Ite lähtisin tohon Jämptiosastoon aika pitkälti”(Laulaja, Kuva 38 D, Kuva 39 H)

Suurimmalle osalle jäsenistä laitoimme lisäkysymyksiä puvustukseen liittyen, koska emme saaneet mielestämme tarpeeksi tyhjentävää palautetta. Lisäkysymykset koskivat lähinnä vastaajien tyytyväisyyttä; *Mikä oli hyvää, mikä huonoa ja miksi?* Harva jäsen nimittäin perusteli meille valintojaan ja kantaansa meille ilman jatkokysymyksiä. Näillä täsmentävillä kysymyksillä saimme kuitenkin ”lypsettyä” jäsenistä tarvittavan tiedon.

Koska jäsenten mielipiteet vaihtelivat palauteosion aikana ja osa heistä ei osannut päättää Rentun ja Jämptin välillä, yhdistelimme Renttua sekä Jämptiä ja suunnitelimme uuden puvustuksen (Kuvat 41–52).

”Ite tykkään kyllä molemmista versioista, ainut et paidan täytyy ehdottomasti olla hihaton” (Basisti, Kuva 38 B, Kuva 39 I).

”Itse asiassa Renttuosaston takki näyttää myös erittäin hyvältä 😊 En osaa päättää 😊 Koska pidän myös Renttutakin mallista kovasti ja Jämptitakin malli taas hieman epäilyttää”(Laulaja, Kuva 38 D, Kuva 39 H)

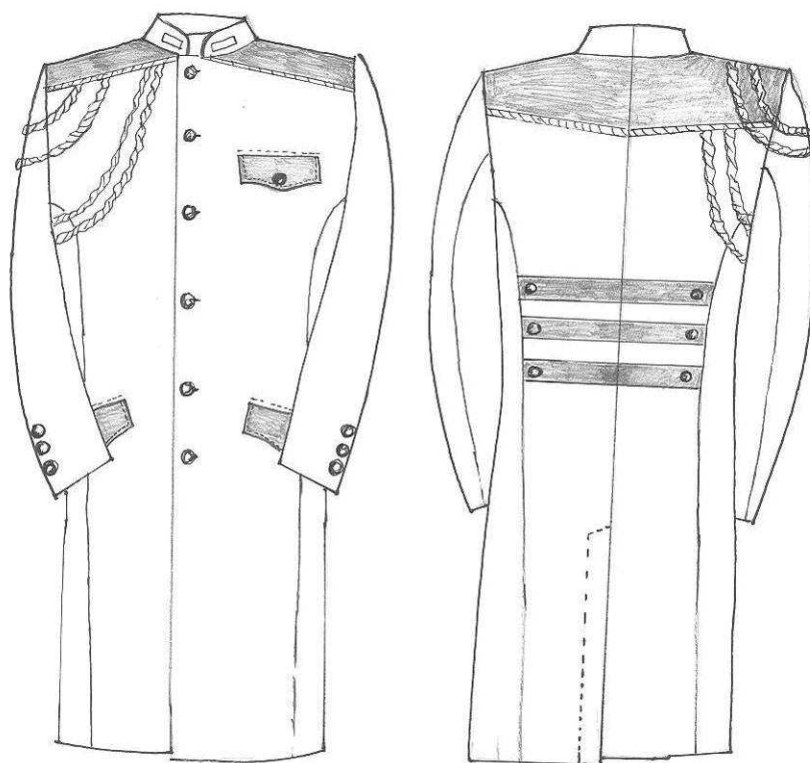
Yksi jäsen ilmoitti olevansa tyytymätön kumpaankin, Renttuun sekä Jämptiin.

”Vähemmän lehmipoika/ Brokeback Mountain osastoa. Enemmän Scott Weilandia/ Max Cavaleraa...Jonkinlainen univormumainen jämäkyys, istuvuus ja värimaailma (hihamerkit, natsat jne.) Lisäksi vaatteiden sanomaa enemmän eli ne voisi olla jollain tavalla kantaottavammat ja vähemmän neitimäiset joiltain osin.” (Kitaristi 1, Kuva 38 A, Kuva 39 F) Tälle jäsenelle kehitelimme kokonaan uuden asukokonaisuuden lisäkysymyksiin tulleiden vastausten pohjalta kootun oman tunnelmakuvan (Kuva 40) innoittamana, josta luonnokset (Kuva 44–46) lähetimme sähköpostitse.

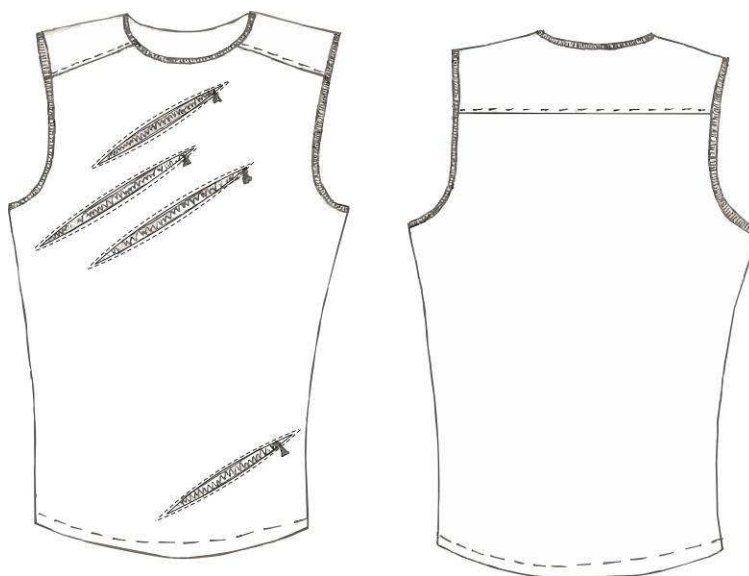

KUVA 40. Lisätunnelmakuva

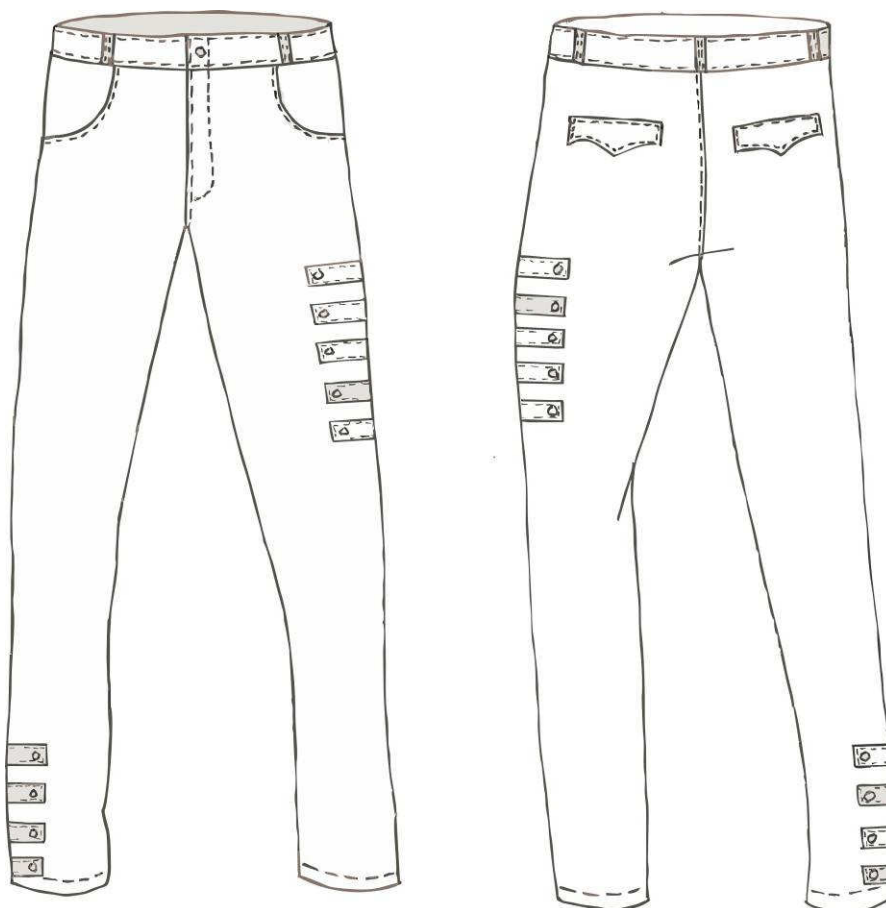
Lähdimme kehittämään (Kuva 41 - 52) puvustusta Rentun pohjalta, koska suurin osa piti siitä enemmän, mutta haimme siihen selkeitä linjoja Jämntin puolelta. Käytännössä tämä tuli ilmi siten, että esimerkiksi laulajan takki (Kuva 41) luodaan Rentun pohjalta (Kuva 38 D), mutta sekä paita (Kuva 42) että housut (Kuva 43) saavat vaikutteita Jämntistä (Kuva 39 H). Vaatteita jatkokehitetään myös jäsenten omien, matkan varrella tulevien ideoiden mukaisiksi. Esimerkiksi rumpalin Renttu -paidan aukot (ks. Kuva 38 C) saavat uuden muodon pentagrammista (ks. Kuva 21).

KUVA 41. Luonnos laulajan takista

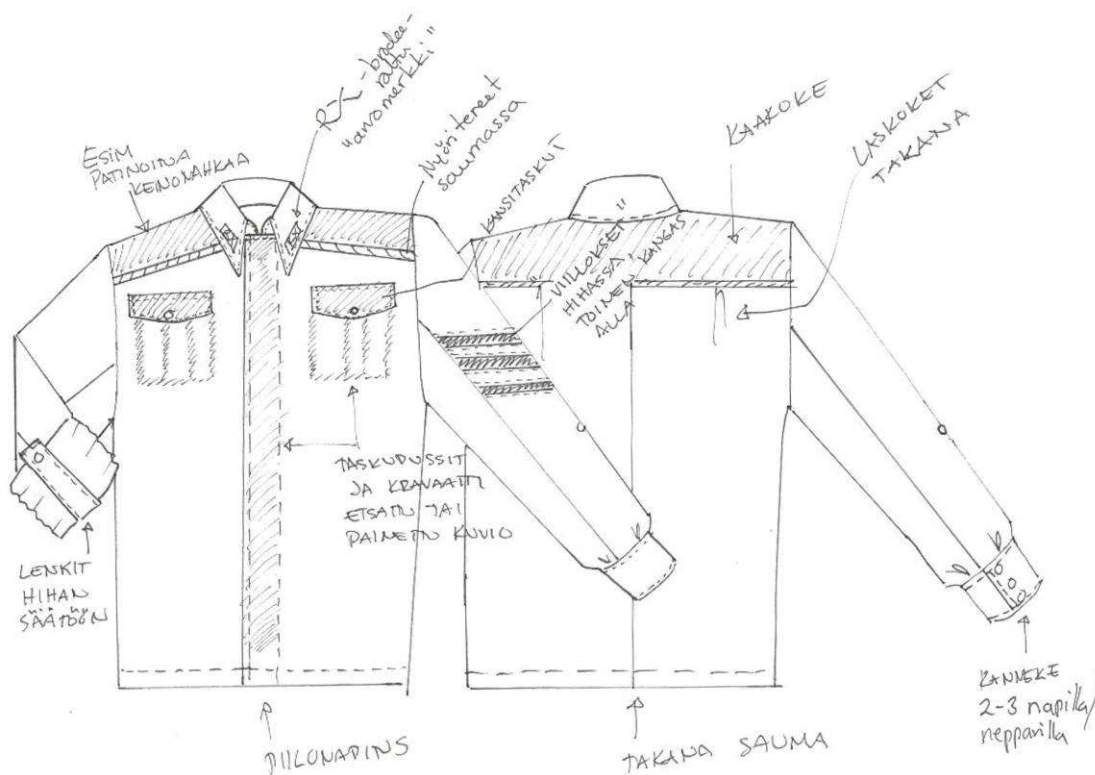
KUVA 42. Luonnos laulajan paidasta

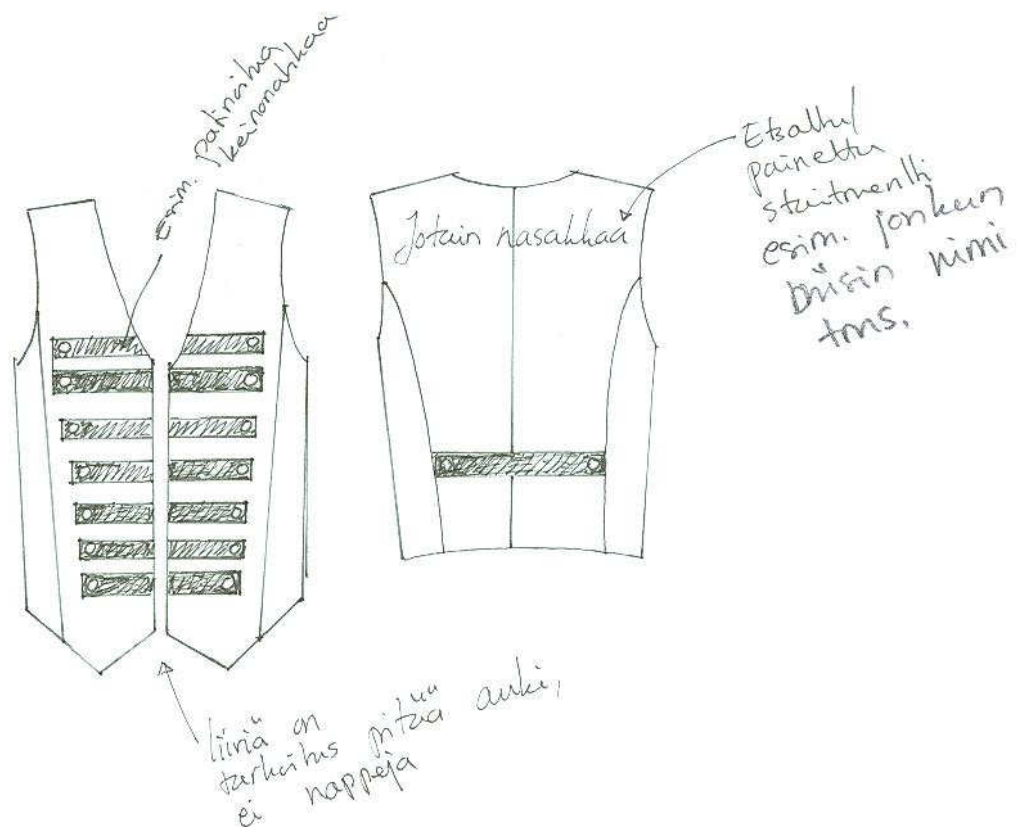
KUVA 43. Luonnos laulajan housuista

Vaatteiden jatkokehittelyn koimme hieman haasteelliseksi, sillä emme olleet toimeksiantajan kanssa kaikista asioista samalla aaltopituudella. Meillä on hieman eriävä käsitys mm. maskuliinisuudesta ja sotilaallisuudesta kuin osalla bändiä (ks. sivu 51). Jäsenten omien toiveiden toteuttamisessa etenimme tietynlaista varovaisuutta noudattaen esimerkiksi edellä mainitun rumpalin paidan (Kuva 51) pentagrammin suhteen. Bändi oli aikaisemmin haastattelussa ollut sitä mieltä, ettei heillä ole tarkoitus ottaa kantaa mm. uskonnollisiin ja poliittisiin kysymyksiin. Pidämme pentagrammia tietynlaisena uskonnollispoliittisena ilmauksena, joten pyysimme jäsentä varmistamaan, että kuvion käyttö on muiden jäsenten mielestä hyväksyttävää. Samaa periaatetta noudattimme myös toisen kitaristin liivin (Kuva 45) painatuksessa. Palautteessa tulee myös esille, että vaatteet voisivat olla kantaaottavammat, mikä kummastuttaa meitä tästä samaisesta syystä. Samassa palautteessa mainitaan univormumainen jämäkkyys, istuvuus ja värimaailma, joten oletimme palautteen antajan hakevan modernimpaa sotilas-ilmettä, kuin luonnoksistamme käy ilmi. Saimme negatiivista palautetta puvustuksen Texas - henkisydestä, minkä palautteen antaja oli katsonut homomaiseksi. Meillä oli epäily, että palautteeseen on vaikuttanut kollaasissamme esiintyvä Brokeback Moun-

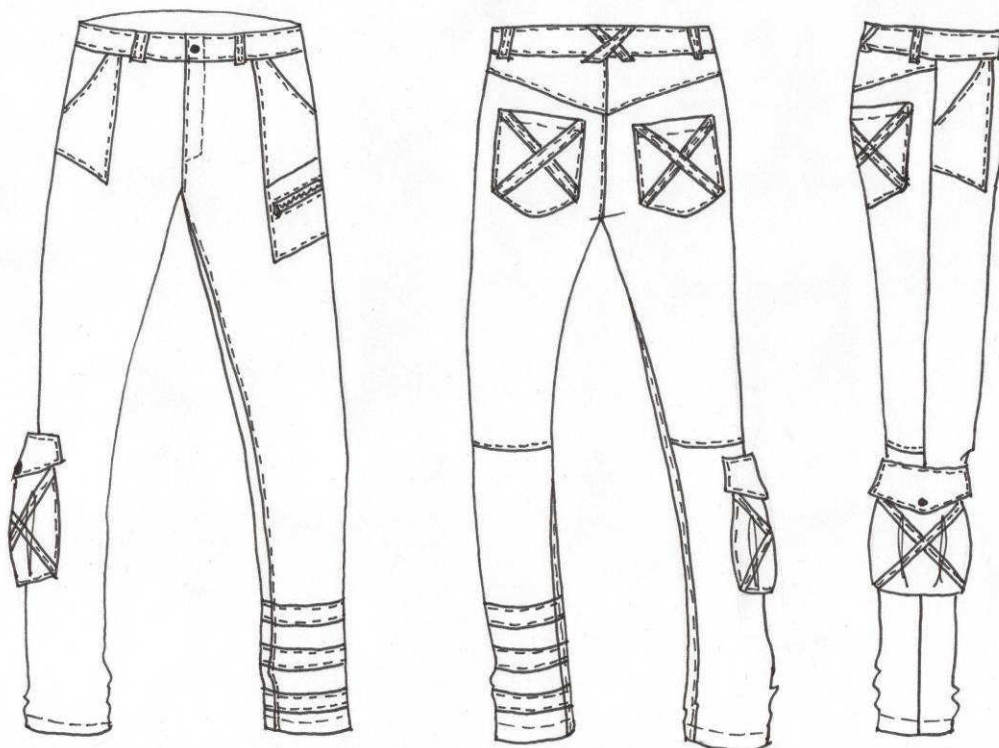
tain – elokuvan homopariskunta, joka on sonnustautunut lehmipoikavaatteisiin. Liitimme kuvan kollaasiin tunnelman luojaksi ja siksi pidimme harmillisena, jos kyseinen kuva on vaikuttanut henkilön harkintaan.

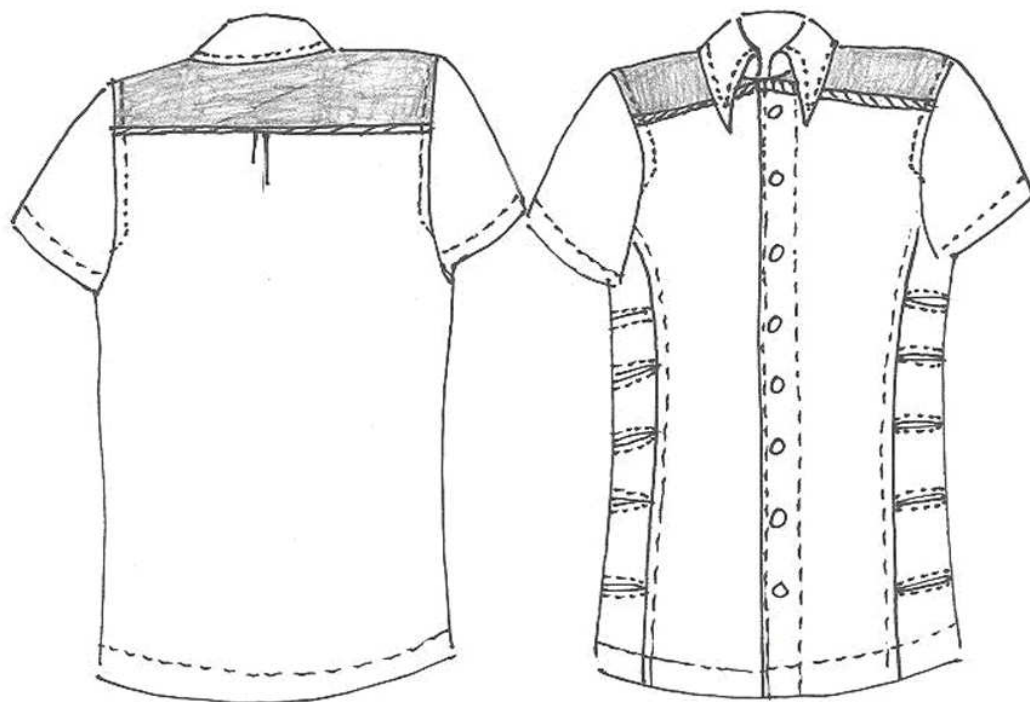
KUVA 44. Luonnos kitaristi 1 paidasta

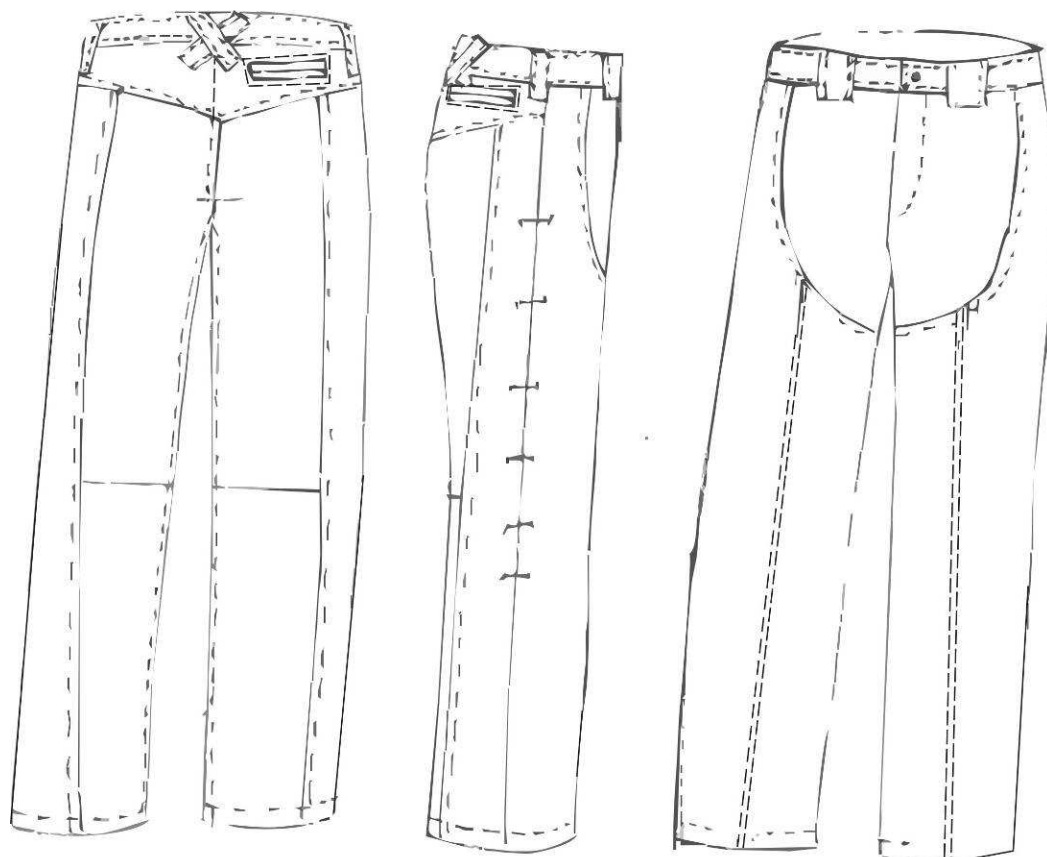
KUVA 45. Luonnos kitaristi 1 liivistä

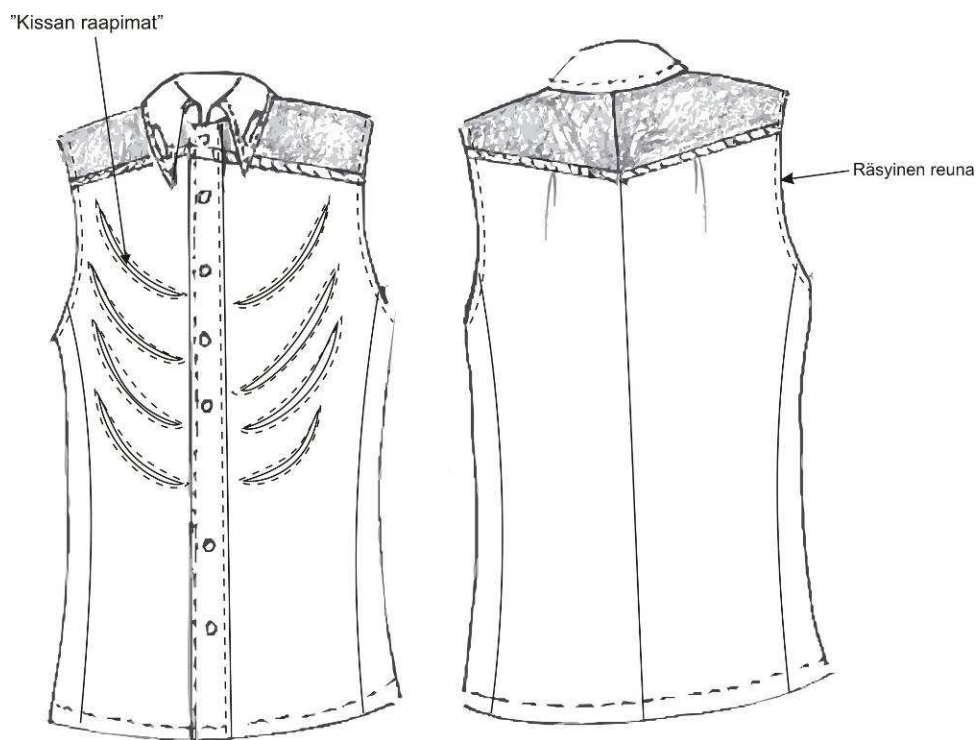
KUVA 46. Luonnos kitaristi 1 housuista

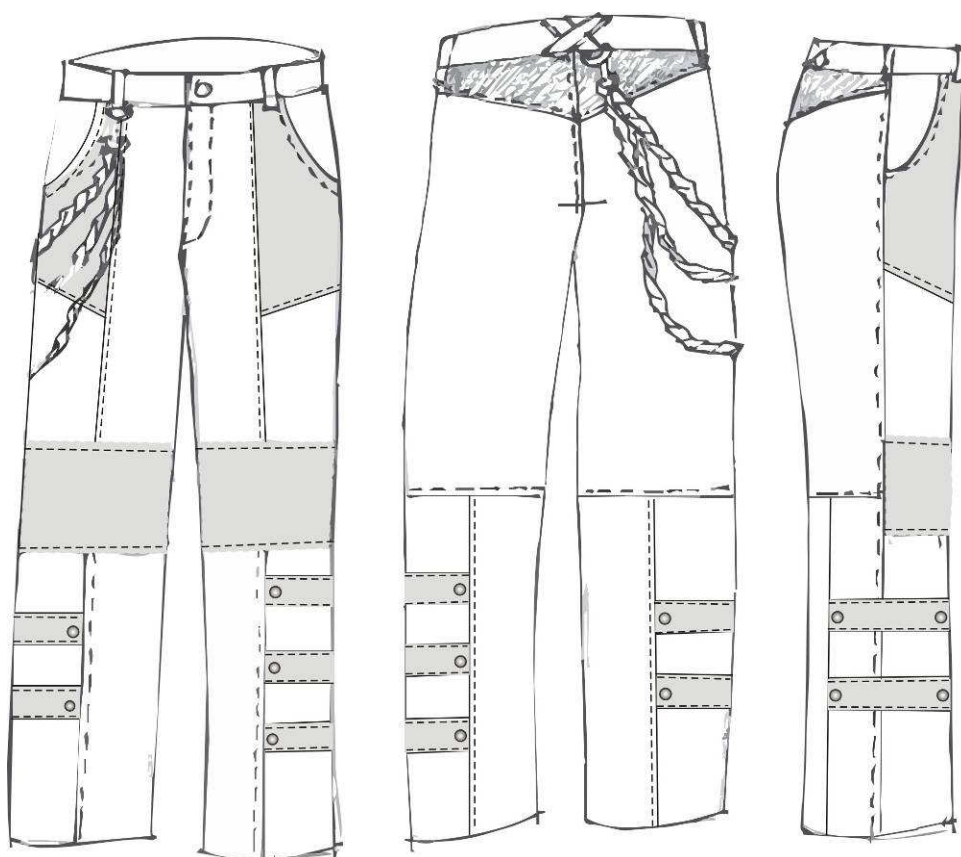
KUVA 47. Luonnos kitaristi 2 paidasta

KUVA 48. Luonnos kitaristi 2 housuista

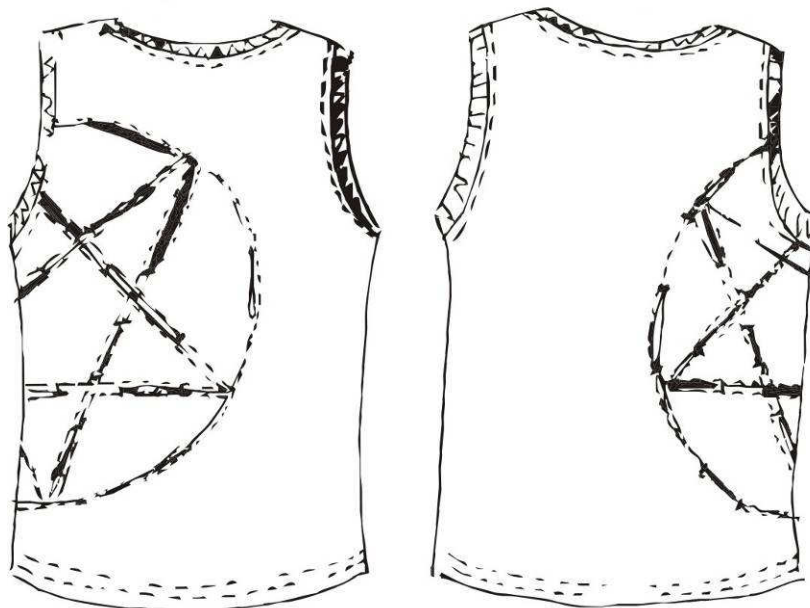

KUVA 49. Luonnos basistin paidasta

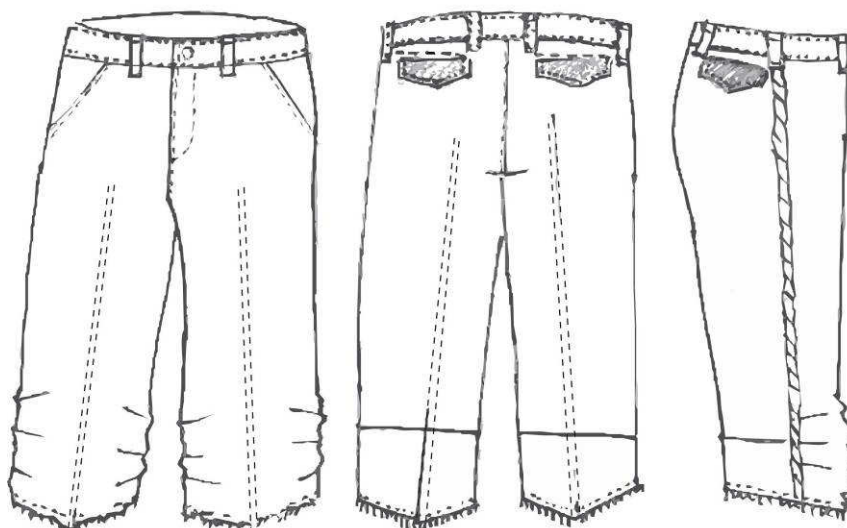

KUVA 50. Luonnos basistin housuista

KUVA 51. Luonnos rumpalin paidasta

KUVA 52. Luonnos rumpalin housuista

5.3 Materiaalivalinnat

Olemme edenneet projektissamme siten, että olemme pyrkineet selvittämään ensisijaisesti toimeksiantajan mielipiteet suunnitelluista malleista ilman materiaalivalintoja. Tosin meillä on ollut koko projektin ajan tähän asti eräänlainen mielikuva käytettävistä materiaaleista. Tämän mielikuvan ovat luoneet toimeksiantajan suulliset toiveet ja kyselyn tulokset. Lisäksi meidän tuli edetä materiaalivalinnoissa paitsi toimeksiantajan toiveiden ja omien mielikuvien, myös suunniteltujen mallien ehdoilla. Tällä tarkoi-

tamme sitä, että esimerkiksi housujen kohdalla etsimme niihin soveltuvaa farkkukan-
gasta ja kauluspaitoihin melko kevyttä, muttei läpikuultavaa puuvillakangasta tai puu-
villasekoitekangasta. Myöskään laulajan takkia ei voi tehdä mistä tahansa materiaalis-
ta, vaan kankaan tulee soveltua pitkään takkiin.

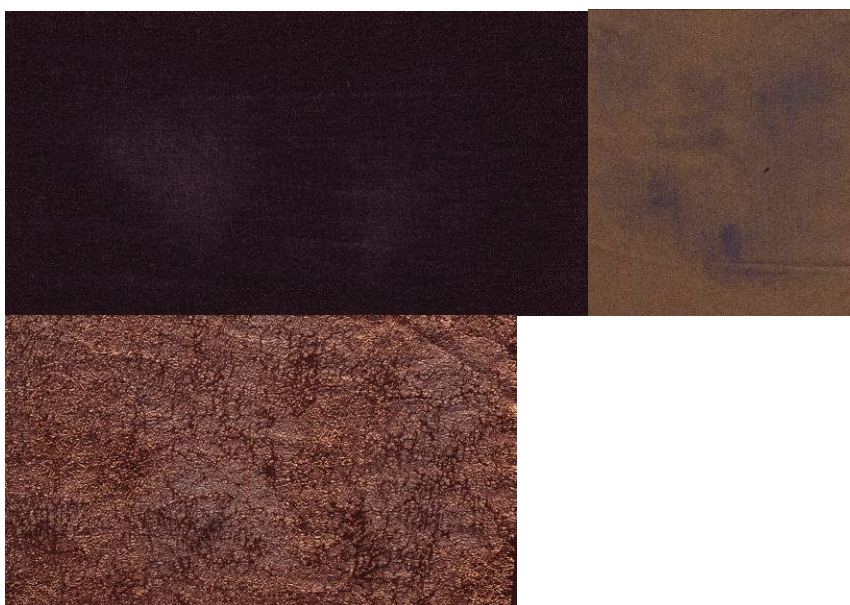
Lähdimme liikkeelle kartoittamalla malleihimme soveltuvien kankaiden värimaailmaa
ja saatavuutta. Tarkoituksenamme oli poimia vaihtoehdoista kollaaseissa esiintyviä
maaläheisiä värejä. Teimme toimeksiantajalle materiaali- ja väriehdotelman, kun
olimme selvittäneet materiaalien tarjonnan ja ominaisuuksien soveltuvuuden vaatei-
siin. Alustavasti esitimme värimaailmaksi joko ruskeanvihreää tai mustanharmaata.
Ehdotimme toimeksiantajalle, että on värimaailma kumpi hyvänsä, tehosteväriä käy-
tettäisiin joissakin yksityiskohdissa punaista, koska se on kirkas ja hyvin erottuva väri.
Näin saadaan aikaan myös toivottua kontrastia kirkkaan ja murrettun värin välille.

Jotta saavuttaisimme toivotun tomuisen ilmeen puvustuksessa, päätimme patinoida
materiaaleja erilaisilla menetelmillä. Meillä oli ajatuksena saada kulunutta ilmettä
farkkuihin etsaamalla kangasta kloriitilla. Etsaamisella tarkoitetaan kankaan kuituihin
kiinnittyneen värin poistamista (Forss 2005, 179–180). Tätä menetelmää on tarkoitus
käyttää mahdollisesti myös yläosien kuviointiin. Olimme suunnitelleet käyttävämme
myös keinonahkaa osassa vaatteita ja tästä syystä pohdimme nahan kuluttamista san-
tapaperilla (Kuva 54), koska epäilimme sen näyttävän muutoin liian uudelta.

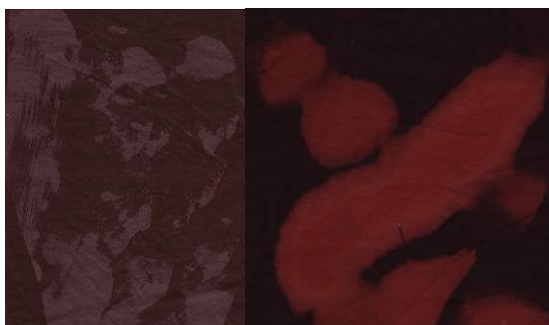
Teimme hankkimistamme materiaaleista näiden patinointisuunnitelmien mukaan ko-
keiluja (Kuva 53 - 56), minkä jälkeen osa materiaaleista jouduttiin karsimaan pois.
Karsiutumiseen vaikutti paitsi joidenkin kankaiden etsaantumattomuus, myös liiallinen
etsaatuminen. Osa kankaista etsautui myös vaatteiden kannalta sopimattomiin
väreihin. Pidimme tätä kokeilua tärkeänä, koska Forssin (2005, 180) mukaan pohja-
kankaan väriaine tulee olla etsaantuva ja teollisuus käyttää värjäämiseen myös etsaan-
tumattomia värejä. Tätä ominaisuutta ei mielestämme pysty selvittämään muutoin
kuin tekemällä kokeiluja, sillä pelkkä kloorivalkaisun kieltäminen pesuohjeissa ei ker-
ro kankaan etsaantuvuusominaisuuksista.

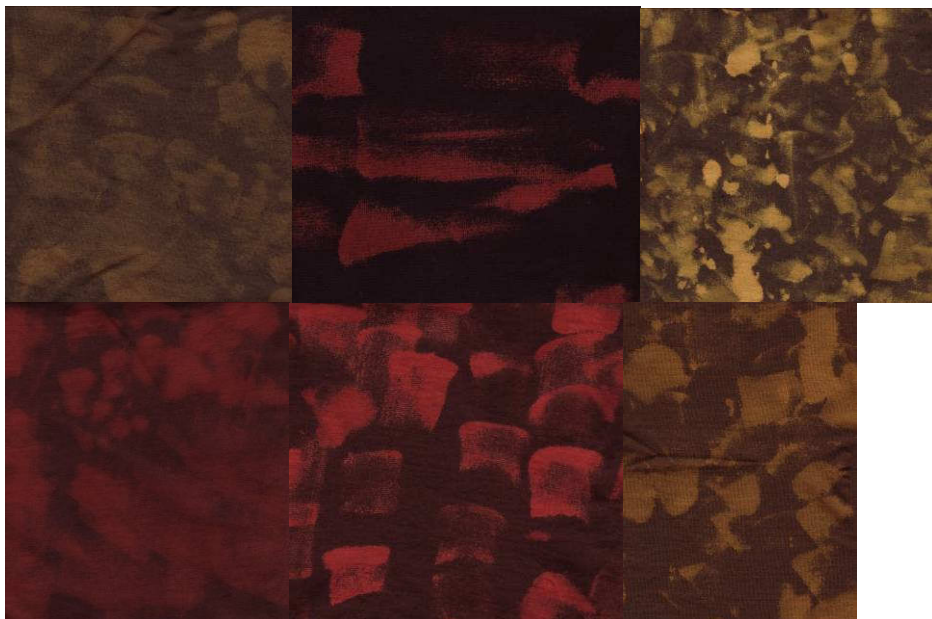
KUVA 53. Etsauskokeiluja eri farkkukankaisiin

KUVA 54. Hankauskokeiluja

KUVA 55. Etsauskokeiluja paitakankaisiin

KUVA 56. Etsauskokeiluja trikookankaisiin

Koska kyseessä on esiintymisvaate, täytyy sillä olla jonkinlainen näyttävyyesarvo. Tätä seikkaa pohdimme erityisesti laulajan kohdalla, koska haastattelussa kävi ilmi hänen toiveensa erottua edukseen lavalla. Materiaalin valinta takkiin aiheutti päänvaivaa, koska takin tulisi olla paitsi näyttävä, myös mahdollisimman mukava, kestävä ja siisti. Takin tulisi myös tukea solistin vakuuttavuutta artistina. Takin on sovittava myös puvustuksen kokonaiskuvaan, vaikkakin se saa olla muiden jäsenten asuja näyttävämpi. Paineita aiheutti myös se seikka, että takki tulee olemaan keikoilla juuri bändin keulakuvan päällä, joten se saa osakseen paljon katseita. Takki ei kuitenkaan tule olemaan päällä koko keikkaa, vaan laulaja riisuu sen jossain vaiheessa pois kuumuuden käytössä sietämättömäksi.

Lavan kuumuuden takia materiaalien tulee olla mahdollisimman hengittäviä. Siksi olemme päätyneet etsimään materiaaleja, jotka sisältävät luonnonkuituja. Luonnonkuidut eivät ole välttämättä aina se paras vaihtoehto etenkin hikoilun kannalta, koska luonnonkuiduilla on hyvä kosteudenimukyky ja ne rypistyvät helposti. Näin ollen luonnonkuidusta valmistettu vaatekappale tulee todennäköisesti imemään itseensä hikeä ja likaa sekä se kaipaa silitystä. Puuvillakuitu kestää kuitenkin oikein suoritettua etsausta ilman, että kuitu kärsii. (Boncamper 2004, 66, 109, 111–112.) Myös trikoo-puseroissa haluamme suosia osittain luonnonkuidusta valmistettua trikoota, koska tarkoituksenamme on etsata trikookangasta. Synteettisistä kuiduista valmistettu kangas

ei ole soveltuvainen etsaamiselle, koska niiden värjäämiseen käytetyt väriaineet eivät todennäköisesti etsaannu.

Materiaalivalinnoissa huomioimme myös sen, että kangas mahdollistaa liikkumisen. Tämä tarkoittaa sitä, että kangas ei saa olla liian jäykkää ja siinä olisi hyvä olla mukana jonkin verran elastaania. Se on joustava kuitu, jolla on kyky palautua jopa kolminkertaisesta venymästä takaisin alkuperäiseen mittaansa. Elastaania käytetään yleensä sekoitteena. (Boncamper 2004, 314.) Joustavuus ominaisuutena on mielestämme tärkeä etenkin housuissa, koska elastaani mahdollistaa paitsi helpomman liikkuvuuden myös helpomman puettavuuden, etenkin pillifarkuissa. Kauluspaitoihin liikkumaväljyyttä voidaan aikaansaada myös niihin suunnitelluilla laskoksilla.

Pyrimme myös valitsemaan mahdollisimman helposti huollettavia materiaaleja, koska vaivattomat huolto-ominaisuudet olivat toimeksiantajamme toive. Näin ollen valitsimme kankaita, jotka voisi pestä kotikoneella ja mielellään +40 °C asteessa. Tämä siksi, että +40 °C asteen pesu mahdollistaa esiintymisvaatteiden pesun samanväristen tavallisten vaatteiden kanssa. Olimme valmiita joustamaan tässä huollettavuusasiassa, jos ulkonäöltään sopiva kangas ei huolto-ominaisuuksiltaan ole paras mahdollinen. Tämä siitä syystä, että toimeksiantajamme piti vaatteen ulkonäköä tärkeämpänä ominaisuutena. Minimivaatimuksemme vaatteen huolto-ominaisuuksissa on kuitenkin vesipesu muiden paitsi solistin takin kohdalla.

Päädyimme vaihtamaan aiemmin suunnitellun keionahan mokkafarkkuun, koska näin paransimme vaatteen huollettavuus ominaisuuksia, sillä keionahkaa ei voi pestä koneessa. Lisäksi mokkafarkku on ihoa vasten miellyttävämmän tuntuista, joten ihoa vasten tulevien nahkaosien alle ei tarvitse tehdä toisesta kankaasta miellyttävyyden parantamiseksi suojakappaleita. Mokkafarkku on ns. harjattua farkkua, jossa on nukallinen pinta ja se on keionahkaa edullisempi vaihtoehto työtämme ajatellen.

5.4 Esityskuvat vaatteista ja valmistus

Lopulliset luonnokset eli esityskuvat (Kuva 57, 60 – 70) lähetimme toimeksiantajalle 24.2.2010, johon liitimme mukaan alustavat kustannuslaskelmat. Luonnosten lähetyksessä viivästyi osittain syystä että, materiaalivalintojen tuli olla oikeat. Tällöin pystyimme antamaan mahdollisimman realistisen arvion vaatteiden hinnasta. Pyrimme myös selvittämään toimeksiantajalle puvustuksen värimaailmaa, mitä ei aikaisemmin ollut esitetty sommiteltuna vaatteisiin.

Kaikkien jäsenten housut oli tarkoitus osittain valmistaa samasta materiaalista. Mielestämme soveltuvin materiaali on musta stretch – farkku, jossa puuvillan lisäksi on 3 % elastaania. Puvustuksen yhdistäviksi tekijöiksi olimme suunnitelleet kaikille tulevat punaiset yksityiskohdat ja tikkaukset sekä patinoituneen messingin sävyiset metalliosat. Lisäksi jokaisen jäsenen asukokonaisuudessa on jotain etsattua.

Luovuimme ideasta käyttää bändin *RX – logoa*, koska emme päässeet keskenämme yhteisymmärrykseen siitä, miten logo voitaisiin toteuttaa. Toki mietimme logon painamista tai brodeerausta, mutta pidimme kuitenkin logoa *yhtenäisyyden* kannalta tarpeettomana. Myös logon mahdollinen pieni koko ja sijoittaminen tuntui meistä hankalalta, sillä pienenä yksityiskohtana logolla ei mielestämme ole näkyvyyttä ja tällöin myös yhtenäisyysarvoa puvustuksen kannalta. Logon toteutus olisi sen näkyvyyteen verrattuna ollut suuritöinen ja siitä saatu hyöty jäseniä *yhdistävänä* tekijänä lähes mitätön.

Laulajan asukokonaisuus (Kuva 57, 60–61)

Kuten jo aikaisemmin mainitsimme, laulajan takkia (Kuva 57) suunnitellessamme pääongelmaksi muodostui oikean materiaalin löytyminen. Omia mielikuviamme vastaava materiaali löytyi Vantaalta, Petikon Eurokankaasta. Kyseinen materiaali osoittautui melko arvoitukselliseksi, sillä se oli ns. lajitelmamuotikangas eli sen koostumus on tuntematon ja saatavuus rajoittunut yhteen kangaspakkaan. Materiaalin huonon saatavuuden takia jouduimme kiirehtimään lopullisten luonnosten ja materiaalien esittämisessä toimeksiantajalle. Mietimme pitkään, kumpaa puolta kankaasta esittäisimme käytettäväksi, sillä kangas oli hyvin erityylinen toiselta puolelta. Päädyimme luonnok-

sessamme kankaan nurjaan puoleen, mikä on ilmeeltään oikeaa puolta prameampi. Syynä valintaamme oli kontrasti, jota haimme laulajan ja muun bändin välille. Haluaisimme, että laulaja erottuisi eräänlaisena ”Renttuarmeijan kenraalina” ylellisemmällä takilla. Tällöin saisimme aikaan toivottua kontrastia laulajan ja muun bändin välille.

KUVA 57. Esityskuva laulajan takista

Melko kiiltävän takkikankaan lisäksi kaavailimme käytettävän nahkaa tai keinonahkaa kaarrokkeessa, taskun kansissa sekä takatampeissa. Tampit on tarkoitus ommella takkiin kiinni, jotta ne eivät takerru mihinkään. Tällöin takki on toimiva ajatellen *liikkumista ja turvallisuutta*. Tarkoituksenamme on kuluttaa nahan pintaa santapaperilla, jotta takkiin saataisiin kulunutta ilmettä. Lisäksi takissa olisi tarkoitus käyttää tehos- teena punaista kangasta, jonka koostumus soveltuu takkiin. Mielestämme punainen pystykaulus *yhdistää* takin hyvin muuhun puvustukseen, sillä muille jäsenille suunnit- telimme kauluksiin punaisen kaulurin. Kaarrokkeen ja miehustan välisiä saumoja on tarkoitus korostaa punaisella sisustusterenauhalla. Nauha värjätään punaisen kankaan kanssa mahdollisimman saman sävyisiksi. Lisäksi takkiin tulee D-lenkit sisustus- ja anorakkinyöristä sekä nahkanyöristä punottujen remmien kiinnitystä varten. Niiden on tarkoitus olla helposti irrotettavat, jotta käyttäjä voi halutessaan muuttaa takin ilmettä poistamalla ne tai vaihtamalla ne esim. ketjuihin. Remmit antavat takille *persoonalli- sen* ilmeen ja irrotettavuus lisää takin käytettävyyttä.

Takissa on laulajan toiveen mukaisesti näyttävät napit sekä suuret taskupussit, paitsi rintatasku. Taskupussit on tarkoitus tehdä niin syviksi, että niissä voi pitää halutessaan mikrofonia. Takana on myös halkio tuomassa *liikkumavaraa* aktiivista liikkumista ajatellen. Takki on suunniteltu vuorilliseksi siisteyden ja puettavuuden takia. Vuorin väriksi olimme ajatelleet punaista, tällöin takista saadaan jälleen *persoonallisempi* värillisen vuorin toimiessa yksityiskohtana.

Ennen varsinaisen valmistuksen aloittamista kävimme vielä keskusteluja laulajan kanssa takin materiaalista. Ongelmaksi nousi kankaan mahdollisesti liian pramea ul- konäkö. Laulaja muistutti meitä siitä, että bändi esiintyy pääasiassa pienissä kuppilois- sa, joten liian pramea takki saattaisi olla *tyylillisesti* ympäristöön sopimaton. Suunnit- telemamme näyttävä takki soveltuisi hänen mielestään paremmin suurille lavoil- le. Siispä päädyimme käyttämään kankaan oikeaa puolta, joka on nurjaan nähden him- meämpi. Lisäksi laulaja ilmaisi toiveen kankaan muokkaamisesta likaisen tai kuluneen näköiseksi. Esimerkiksi toiveissa olevasta pinnasta hän lähetti meille kuvan Ville Va- losta patinoitu takki päällä (Kuva 58). Teimme takkikankaalla patinointikokeiluja pai- nopastoilla ja kloriitilla (Kuva 59). Valkaisukokeilut kloriitilla eivät tuottaneet tulosta, joten päädyimme käyttämään kankaan *patinointiin* mustaa kuultopastaa.

KUVA 58. Laulajan lähettämä tunnelmakuva takin patinointia varten (Ville Valo/ HIM)

KUVA 59. Patinointikokeiluja takkikankaaseen

Takin kaarrokkeeseen lisättiin kaavoitusvaiheessa keskitakasauma, jotta vaatteesta saatiin mahdollisimman paljon käyttäjänsä mallinen. Lisäksi kaavoitusvaiheessa nostimme kädentienkorkeutta parantaaksemme käden *liikkuvuutta* ja siten vaateen käyttömukavuutta lavalla. Nappien määrä hihansuissa väheni, sillä valitsemamme napit osoittautuivat melko painaviksi. Lisäksi lisäsimme pystykaulukseen nepparit ”arvo-merkeiksi”.

Laulajan paidan (Kuva 60) materiaaliksi valitsimme neuloksen, jossa on 94 % puuviljaa ja 6 % elastaania. Käsittelimme kaarrokepalat kloriitilla ennen ompelua. Suunnitelimme paitaan somisteiksi vetoketjut, jotka tikataan paidan sisäpuolelle ja tuodaan esille ratkomalla kangas vetoketjun päältä. Tällöin vetoketju on vasten ihoa ja tästä syystä päädyimme käyttämään nikkelittömiä vetoketjuja, jotta vaate ei allergisoi käyttäjänsä. Emme käyttäneet paidan päälitikkauksiin tikkauslankaa, koska katsoimme sen olevan trikooseen soveltumatonta. Tikkauslanka on tavallista ompelulankaa paksumpaa ja jousto-ommelta käytettäessä tikkauksesta tulee kolme kertaa paksumpi.

KUVA 60. Esityskuva laulajan paidasta

Laulajan housuissa (Kuva 61) elastaani on mielestämme tärkeä ominaisuus. Housut ovat pillilahkeiset, joten elastaani helpottaa niiden pukemista ja riisumista. Lisäksi se lisää käyttö- ja liikkumamukavuutta. Haimme housuissa ns. jämpimpää tyyliä, joten jätimme etsaamatta kankaan kloriitilla.

Housuissa on taskut edessä ja takana. Mietimme, olisivatko valetaskut takana parempi vaihtoehto, mutta päädyimme kuitenkin tekemään oikeat taskut. Tällöin saimme housuista käytännöllisemmät. Vaatetta koristavat tampit tikattiin kiinni vaatteeseen kuten takissa. Peruste tälle menettelylle on myös tarttumavaara. Vaikka yleensä farkuista

tikataan sisäsivusauma, jätimme tässä tapauksessa tikkauksen tekemättä. Syynä tähän oli koristetamppien hankala kiinnitys, mikäli sisäsauma olisi ensiksi ommeltu ja tikattu.

Pintavärjätty
musta farkku

KUVA 61. Esityskuva laulajan housuista

Kitaristien vaatetus (Kuva 63 - 67)

Toiselle kitaristille suunnittelimme kolmen vaatekappaleen asukokonaisuuden (Kuva 63 - 65), johon kuuluvat liivin (Kuva 63) lisäksi kauluspaita (Kuva 64) ja farkut (Kuva 65). Liivi suunniteltiin valmistettavaksi samasta materiaalista kuin laulajan takki. Tällöin saimme *yhdistävän* elementin kitaristin ja laulajan asukokonaisuuksien välille. Samalla kun *patinoimme* takkikankaan, patinoimme myös liivikankaan. Käytimme takkikankaasta sen oikeaa puolta eikä nurjaa kuten laulajan takissa. Mielestämme himmeän harmaa oikea puoli sopii paremmin kitaristin tyyliin kuin kiiltävä nurja puoli.

Liiviin tuli myös koristetampit, jotka tehtiin farkkukankaasta. Tarkoituksenamme oli käyttää patinoitua farkkua. Koska miehustakangas patinoitiin, päätimme kokonaisuuden olevan selkeämpi, jos patinoinnin jättäisi tampeista pois. Etuosan tampit tikattiin kiinni miehustaan, mutta takatamppia ei. Tämä siitä syystä, että takakappale valmistettiin vuorikankaasta ja mielestämme näiden kahden materiaalin yhteen tikkaus ei olisi ollut lopputulokseltaan niin siisti.

Kitaristin toiveena oli että liivin selkäpuolelle painetaan iskulause (Generation kill), jonka tyyllittelimme (Kuva 62) käyttäjän toiveiden mukaiseksi. Painatus asetti vaatimuksia vuorikankaalle, sillä liivin selkämys valmistettiin vuorikankaasta. Sen tuli olla luonnonkuidusta valmistettua, jotta voimme painaa kuvion luonnonkuiduille tarkoitetulla peitto- tai kuultopastalla. Näin painatuksen tekeminen oli myös edullisempää. Päädyimme vuorikankangasvalinnassamme viskoosiseen vuorikankaaseen, jota käytimme myös laulajan takissa, vaikka viskoosin hankauslujuutta voidaan pitää huonona. Tällöin vaate *ei* ehkäpä *ole niin kestävä* kuin muusta materiaalista valmistettuna.

KUVA 62. Kitaristin1 liivin painatus

*Liivin miehusta samaa materiaalia kuin laulajan takki,
mutta käytössä toinen puoli*

*Mahdollisimman himmeä punainen vuori,
selkämys samasta materiaalista*

KUVA 63. Esityskuva kitaristin1 liivistä

Pyrimme luomaan kitaristin paitaan *tyyliltään* melko sotilaallisen vaikutelman (Kuva 64). Mikäli laulaja on ”Renttuarmeijamme kenraali”, on kitaristi tämän *särmikäs* ”oikea käsi”. Paitakankaaksi valitsimme puuvillasekoitteen, joka sisältää 3 % elastaania. Suuri puuvillapitoisuus (97 %) mahdollistaa paitsi *hengittävyttä* myös painatuksien tekemisen.

Painoimme kauluspaitaan valetaskut, joiden kannet tehtiin mokkafarkusta. Lisäksi paitaan tehtiin keskelle eteen painatus, joka esittää kapeaa solmiota, joka antaa painetunakin paidalle eräänlaista ilmettä. Koska oikeaa solmiota ei voi käyttää *turvallisuussyistä*, painatus on mielestämme hyvä vaihtoehto. Yhtenä vaihtoehtona mietimme myös painatusten etsaamista kankaaseen, mutta tehtyämme kokeiluja kyseiselle kankaalle totesimme, ettei valitsemamme kangas juurikaan etsaannu. Halusimme kuitenkin käyttää kangasta, koska se oli saatavilla olevista kankaista *väriltään* soveltuvien. Solmiopainatuksen takia teimme paitaan piilonapituksen. *Ilmaisevuus* meni siis *toimivuuden* edelle.

Vaatteen käyttäjän toiveiden mukaisesti kiinnitimme suunnittelussa huomiomme hiihoin. Vaikka kitaristilla oli toiveena pitkähihainen paita, oli jotenkin ratkaistava ns. oikean käden ongelma eli miten välttää hihan sotkeutuminen kitaran kieliin. Päätimme ratkaista ongelman suunnittelemalla eräänlaiset tampit, joilla kääritty hiha voidaan kiinnittää. Koska myös kitaristin asukokonaisuudessa tehosteväriksi valitsimme punaisen, päätimme, että nämä tampitkin olisivat punaisia. Lisäksi vasempaan hihaan suunnittelimme V-malliset ”arvomerkkit”, jotka on tarkoitus ommella nurjalle puolelle hihaa. Arvomerkkit tuodaan esille leikkaamalla kangas paikan kohdalta auki.

Kuten jo aikaisemmin totesimme, vaihdoimme keinoahan paitojen kaarrokkeissa miellyttävämpään mokkafarkkuun. Mielestämme farkkun pinta on jo valmiiksi tarpeeksi nukkinainen, joten emme käsitelleet kangasta mitenkään. Kaarrokkeen ja miehustan väliseen saumaan oli tarkoitus laittaa punaista terettä. Kaikkiin kauluspaitoihin suunnittelimme taakse väljyytlaskokset tuomaan tarvittaessa *liikkumaväljyyttä*.

Todellinen punaisen sävy ”ruosteisempi”, ei näin kirkas

KUVA 64. Esityskuva kitaristin 1 paidasta

Valmistusvaiheessa totesimme tereen olevan huono idea, sillä epäilimme sen olevan liian paksua ja se saattaisi siten painaa ikävästi kitaran hihnan alla ja tällöin vaikuttaa *liikkumamukavuuteen* negatiivisesti. Päätimme vaihtaa tereen ommeljuovaan käsin kiinnitettävään anorakinnyyöriin. Nyöriin kiinnittäminen oli käsin melko hidasta, mutta mielestämme sen olemassaolo on välttämätön *yhtenäisen* ilmeen kannalta ja käsin ompelemalla saimme ompeleet huomaamattommaksi kuin koneompeleella. Nyöri pysyi tällöin muhkeana. Käsin kiinnitys *ei välttämättä ole yhtä kestävä* kuin koneommel, mutta mielestämme asujen ulkoilme jäisi vajaaksi, jos jättäisimme nyörit kokonaan pois. *Toimivuus* jäi siis myös tässä kakkossijalle.

Myös kitaristin housuissa elastaani on tärkeä ominaisuus, koska housut ovat pillilahkeiset (Kuva 65). Suunnittelimme housujen etuosaan etsaamalla toteutettavat pystyraidat. Etukappaleen paikkataskujen lisäksi vasemmalle puolelle lisäsimme vetoketjullisen pikkutaskun. Valmistusvaiheessa muutimme vyölenkkien asentoa keskellä taka-

na. Poiketen piirroksista lenkkejä ei laitettu ristiin, vaan pystysuuntaisesti. Myös säärilaskun rakenne muuttui siten, että muutimme keskellä taskua sijaitsevan laskoksen taskun sivuille kahdeksi laskokseksi, jotta X:n tekeminen onnistuisi. Lisäsimme myös ulkosaumaan päälitikkauksen siksi, että kiinni tikattavat koristetampit on mahdollista ommella siten, että niiden saumakohta on housujen sisäsaumassa.

KUVA 65. Esityskuva kitaristin 1 housuista

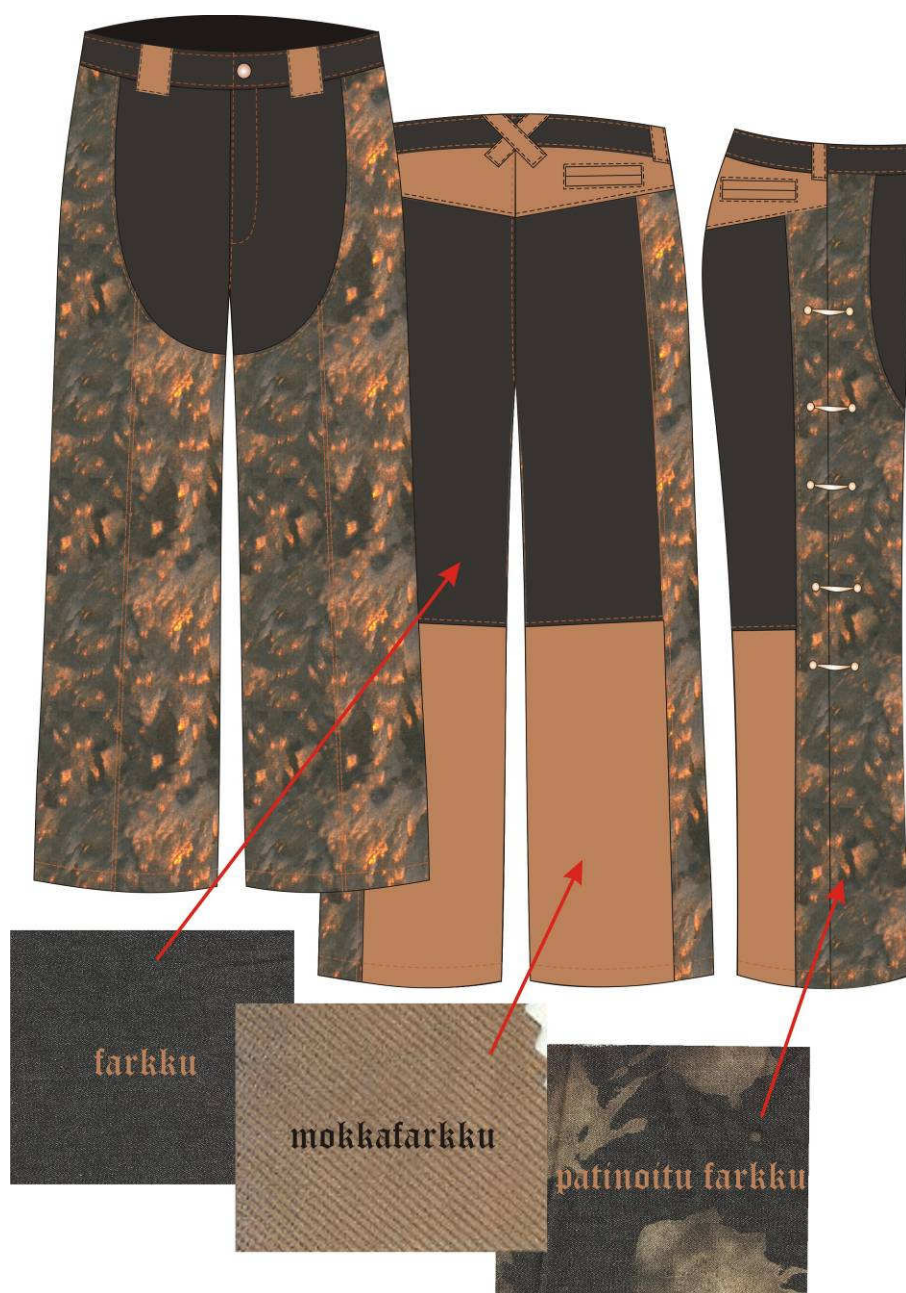

Toisen kitaristin kauluspaidan (Kuva 66) malli ei juuri muuttunut matkan varrella. Muutoksena Renttu – luonnokseen (vrt. Kuva 47) ovat paidan helman sivuhalkiot käyttäjän toivomana protojen sovituksen jälkeen. Päämateriaaliksi valitsimme myös vihreän puuvilla-elastaanin. Lisäksi etukappaleen sivupaloihin liitimme puuvillasekoitetta, jossa puuvillan lisäksi on 27 % polyamidia ja 3 % elastaania. Sivukappaleiden viillokset oli tarkoitus toteuttaa siten, että sivukappaleiden alla on toinen kangas. Suunnitteluvaiheessa alla oleva punainen kangas oli tarkoitus olla suikaleina, mutta valmistusvaiheessa päädyimme leikkaamaan punaisesta kankaasta toiset kokonaiset sivukappaleet. Tämä päätös paitsi nopeutti työskentelyä, myös toi tukea sivukappaleille, sillä ruskean sävyinen kangas oli huomattavasti vihreää ohuempaa, mikä olisi vaikuttanut todennäköisesti vaatteen *kestävyyteen*. Napit myös vähenivät valmistusvaiheessa.

KUVA 66. Esityskuva kitaristin 2 paidasta

Haimme tämän kitaristin housuihin (Kuva 67) muita enemmän ”länkkäri -tunnelmaa”. Housujen erikoisuutena on etukappaleen kaareva leikkaus, joka muistuttaa cowboy – irtolahkeita. Lahkeissa on lisäksi edessä hiuslaskokset. Patinoimme housujen ”irtolahkeet” voimakkaasti, jotta saisimme kuluneen ja likaisen ilmeen. Koska housujen etuosaan emme suunnitelleet taskuja, olimme sitä mieltä, että edes yksi tasku olisi housuista löydyttävä käytön kannalta. Siispä päädyimme suunnittelemaan housujen kaarrokkeen takaosaan napinläpitaikun. Tämä tasku voi olla omiaan esimerkiksi plektrojen säilyttämiseen. Housujen sivuun oli tarkoitus laittaa koristeeksi suurikokoisia hakaneuloja.

KUVA 67. Esityskuva kitaristi 2 housuista

Valmistuksen aikana housut muuttuivat siten, että sivuun suunnitellut hakaneulat jäivät kokonaan pois. Syynä tähän oli yksinkertaisesti se, ettemme löytäneet oikean kokoisia ja oikean sävyisiä hakaneuloja. Emme halunneet vaihtaa hakaneuloja suunnitellusta patinoituneesta messingistä muuhun sävyyn, sillä pidimme ko. metallin sävyä puvustuksen *yhtenäisyyden* kannalta tärkeänä. Lisäksi pohdimme hakaneulojen aiheuttavan mahdollisesti *tarttumavaaran*. Myöskään näiden housujen vyölenkkejä emme laittaneet ristiin, vaan keskitakasauman molemmin puolin pystysuuntaisesti.

Basistin asukokonaisuus (Kuva 68–69)

Paita (Kuva 68) on muista kauluspaidoista poiketen käyttäjän toiveen mukaisesti hihaaton ja värisävyiltään tumma. Kädentiet valmistettiin repaleisen näköisiksi, koska halusimme jäljitellä pois revittyjä hihoja. Valitsimme materiaaliksi koostumukseltaan saman kankaan kuin kitaristien paidoissa, mutta väriltään mustan. Miehustan etuosassa on ”kissan raapimat”, jotka muodostuvat auki leikatusta miehustakankaasta ja punaisesta aluskankaasta. Idea raapimiin tuli siitä, että basistilla on kissoja ja ajattelimme näin tuoda esille hänen *persoonallisuuttaan*. Samaa punaista kangasta on kauluksen kaulurissa. Lisäksi paidan sivukappaleisiin tehtiin etsausta ennen ompelua. Kaarrokkeeseen käytimme moka-farkkia ja miehustan sekä kaarrokkeen saumaan ompelimme punaista anorakkinnyöriä *yhtenäisyyden* takia. Valmistusvaiheessa nappien määrä väheni luonnokseen verrattuna, sillä vähemmät napit näyttivät mielestämme paremmilta. Lisäksi vaate pysyi hyvin kiinni vähemmällä napeilla.

KUVA 68. Esityskuva basistin paidasta

Basistin housuissa (Kuva 69) käytimme muita jäseniä enemmän mökkafarkkua. Pyrimme erilaisten materiaalien käytöllä korostamaan sitä, että suunnittelemamme housut rakentuvat monista osista. Myös näissä housuissa koristetampit tikattiin kiinni housuihin. Tamppien lisäksi housuihin ommeltiin D-lenkit irrotettavia, punaisen sävyisiä punoksia varten. Punokset toteutettiin samoin kuin laulajan takissa. Helppo irrotus mahdollistettiin rapulukolla, jotta housujen ilmeen vaihtaminen onnistuu myös tässä tapauksessa jouhevasti.

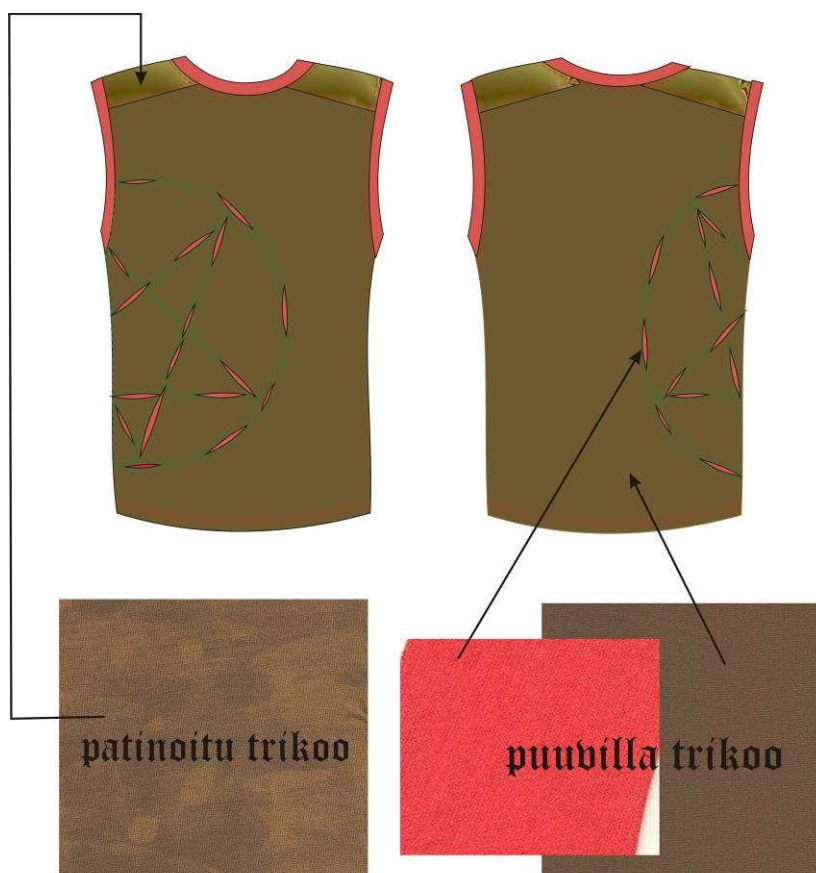
KUVA 69. Esityskuva basistin housuista

Housujen haasteellisen kokoamisen takia sisäsaumaan suunniteltu tikkaus siirtyi lahkeen ulkosaumaan. Tämän lisäksi myös vyölenkeistä muodostettu X jäi pois ja vyölenkit ommeltiin pystyyn. Koristetampeissa olevat neppareiden kannet kiinnitettiin ensin ja sitten koko tamppi kiinnitettiin housuun. Näin menetellessämme neppareiden kannat eivät ole kosketuksissa ihon kanssa. Ihokontaktin välttäminen oli mielestämme tärkeää, koska nepparit saattavat sisältää nikkeliä, mikä saattaa allergisoida.

Rumpalin vaatetus (Kuva 70 - 71)

Rumpalin trikoopaitaan (Kuva 70) käytimme myös etsausta, mutta käsiteltävät kappaleet olivat pienemmät kuin laulajan paidassa. Paitaan suunnittelimme myös pentagrammin, joka toteutettiin leikkaamalla kuvio auki samalla periaatteella kuin toisen kitaristin ja basistin kauluspaidoissa. Miehistakankaan alle ompelimme pyöreähkön, mutta paidan mukaisen kappaleen punaista trikoota. Tikkasimme kuvion ja ratkoimme kuviota hieman auki. Emme halunneet ratkoa koko kuviota auki siksi, että tällöin kuvio olisi tullut liian selkeästi esille. Kuvion ns. kätkeminen oli myös käyttäjän toive. Kuvion olemassa olo tekee paidasta *persoonallisen*, mutta kätkettynä se sopii muiden asukokonaisuuksien *tyyliin*. Myös tästä syystä päätimme sijoittaa kuvion lähemmäs kylkeä kuin, että olisimme sijoittaneet sen keskelle paitaa. Erikoinen sijoitus tuo mielestämme myös mielenkiintoa paitaan, sillä olisi ollut liian tavanomaista ja tylsää sijoittaa pentagrammi paidan keskiosaan. Taakse sitä oli myös turha laittaa, koska rumpalin selkä ei ole yleisöön päin.

Vaikka suunnitelmassamme oli käytetty punaista resoria pääntiellä ja kädenteillä, emme olleet vielä lyöneet lukkoon juuri tämän *värin* käyttöä. Saatavuus ratkaisi resorien värin. Jos emme olisi saaneet punaista resoria, ensisijainen väri sen tilalle oli vihreä.

"näytetilkut" ovat hiivenen ruskeammat kuin kangas todellisuudessa on

KUVA 70. Esityskuva rumpalin paidasta

Valmistuksen aikana ei juuri tullut muutoksia. Löysimme paitaan soveltuvaa resoria sekä punaisena että vihreänä, joista valitsimme punaisen. Kuvion tikkaaminen oli hieman haasteellista, koska päälikangas jousti aluskangasta enemmän. Myös tässä tapauksessa käytimme yläosan päälitikkauksiin tavallista, 100 %:sta polyesterista valmistettua lankaa.

Rumpalin housuihin (Kuva 71) käytimme pintavärjättyä farkkua, jota käytetään myös muiden jäsenten housuissa. Näihin housuihin suunnittelimme voimakkaan *patinoinnin* ikään kuin jäljittelemään maastokuosia. Ainoastaan etutaskujen taustapalat teimme käsittelemättömästä farkusta. Takataskujen kannet valmistimme mokkafarkusta. Ulkosaumaan olimme suunnitelleet samaa sisustusterettä kuin laulajan takissa. Housujen etu- ja takakappaleissa on keskellä hiuslaskokset, jotka jäljittelevät housujen prässiviivaa. *Yhtenäisyyden* takia toisella kitaristilla on myös housuissaan edessä hiuslaskokset. Housut ovat pituudeltaan pohjemittaiset ja lahkeensuut jätetään risareunaisiksi. Lahkeensuihin tehtiin reunatikkaus, jolla pyrimme estämään lahkeen liiallisen purkau-

tumisen. Polvien kohdalle teimme muotoa lisäämällä etukappaleeseen avolaskokset ja poistamalla takakappaleesta ylimääräistä pituutta. Näin housuista tuli soittoasentoa eli istuma-asentoa mukailevat. Tällöin kangas ei laskostu polvitaiteen kohdalle häiritseväksi myrkyksi eivätkä housut kiristä polven kohdalta, joten *soittomukavuus* paranee.

Valmistusvaiheessa rumpalin housuihin ei tullut muutoksia, mutta sisustustereen käyttö osoittautui haasteelliseksi. Tere teki saumoista entistä paksumpia, erityisesti vyötärökaitaletta kiinnittäessä, mikä vaikeutti ompelua. Tere aiheutti päänvaivaa myös lahkeensuissa purkautumisen takia. Se ei ollut valmistettu synteettisestä kuidusta, joten sen käsittely polttamalla ei ollut mahdollista. Päädyimme päättelemään sen käsin, vaikka se *ei ole kestävyydeltään* paras mahdollinen.

KUVA 71. Esityskuva rumpalin housuista

6 ”TRUTH UNVAILED” - VALMIIDEN VAATTEIDEN ARVIOINTI

Ennen varsinaisen oman työpanoksen arviointia on hyvä todeta, että aikataulu oli koko projektimme ajan meille ongelma. Aloittaessamme opinnäyttemme teon lähdimme siitä ajatuksesta, että vaatteet olisivat valmiina maaliskuussa 2010. Kuitenkin jo melko varhaisessa vaiheessa kävi ilmi, ettemme pystyisi mitenkään onnistumaan tässä tavoitteessa. Syynä tähän aikataulumuutokseen olivat niin omien henkilökohtaisten aikataulujen raju eroavaisuus, toisella meistä oli enemmän aikaa kuin toisella, mutta myös toimeksiantajan haastattelun pitkittyminen meistä riippumattomista syistä. Sovimme uudesta palautusajankohdasta toimeksiantajan kanssa, mikä sijoittui maaliskuun 2010 loppuun. Saimme kuitenkin jatkoaikaa, sillä Euroopan kiertue, jolle toimeksiantajamme piti alkuperäisten suunnitelmien mukaan lähteä, peruuntui. Näin uudeksi deadlineksi muodostui huhtikuun 2010 alku, sillä Reflexionilla oli tarkoitus lähteä Venäjän kiertueelle. Vaikka pyrimmekin saamaan vaatteet toimeksiantajalle viikolla 13, loppua kohden pientä paniikkia valmistukseen aiheutti bändin keikka perjantaina 2.4.2010 yhdessä 69eyes:n kanssa. Saimme tietää tästä keikasta paria viikkoa aikaisemmin ja halusimme ehdottomasti vaatteet valmiiksi tuolle keikalle, sillä kyseessä oli hyvin tunnetun suomalaisen metalliyhtyeen ns. lämmittelykeikka.

Loppujen lopuksi olemme tyytyväisiä aikataulussa pysymiseen, sillä vaatteet saatiin valmiiksi tuolle keikalle. Tosin se vaati meiltä melkoisen uhrauksen. Emme tehneet ainoastaan Savonlinnassa pitkää työpäivää, vaan ns. valmiiden vaatteiden sovitusten jälkeen jouduimme tekemään lähes kellon ympäri työtä niihin tulleiden muutoksien takia. Loppusovituksessa näimme, että valvotut yölliset tunnit eivät olleet valuneet hukkaan, vaan muutoksien myötä saimme puvustuksesta lähes täydellisen. Käytämme termiä ”lähes täydellinen”, koska loppusovitukseen ei ilmaantunut koko bändi, vaan paikalle tuli kolme viidestä. Voidaan siis sanoa, että odotimme poisjääneiden jäsenten kommentteja ja keikkakuvia (Kuva 72–80) Venäjän kiertueelta suurella jännityksellä, koska emme tieneet, millaisia vaatteet olivat heidän päällään. Tiedossa oli kuitenkin aikaisemman sovituksen perusteella se, etteivät vaatteet olisi aivan sopimattomia, mutta silti halusimme tiedon lopputuloksesta.

Keräsimme bändiltä palautteen sähköisesti. Laadimme valmiita kysymyksiä (Liite 7) joilla pyrimme muodostamaan kokonaiskuvan puvustuksesta ja sen onnistumisesta. Saamamme palaute oli pääosin positiivista.

Projektin etenemisestä saimme lähinnä positiivista palautetta, jossa kävi ilmi, että suurin osa bändin jäsenistä piti toimintaamme johdonmukaisena, ammattimaisena, kivuttomana ja sujuvana. Erityistä kiitosta saimme matkoistamme Ouluun, jotka helpottivat toimeksiantajamme elämää. Yhden jäsenen mielestä parannettavaa olisi kuitenkin mittojenottamisessa siten, että rytmittäisi sen jouhevammaksi.

”Silloin koko poppoon ei tarttis olla kerralla odottelemassa mittausten etenemistä” (Kitaristi 1). Jäsen kuitenkin totesi, että olisi varmasti helpompaa, jos olisimme kaikki samalla paikkakunnalla. Tämän palautteen kohdalla mietimme, että olimme suunnitelleet tarkoin mittojenottotilanteen, mutta se ei toteutunut suunnitelmien mukaan, koska kaikki jäsenet eivät saapuneet sovittuna aikana (ks. luku 4.3.4). Jouduimme toimimaan tilanteen mukaan ja tällöin osa joutui odottelemaan, vaikka pyrimme tässäkin tilanteessa jaksottamaan mittojenottoa. Kaiken kaikkiaan projekti koettiin helpoksi ja miellyttäväksi. Kiitosta saimme myös puvustuksen valmistumisesta ajallaan ja siitä, että vaatteet saatiin käyttöön sovittuna aikana.

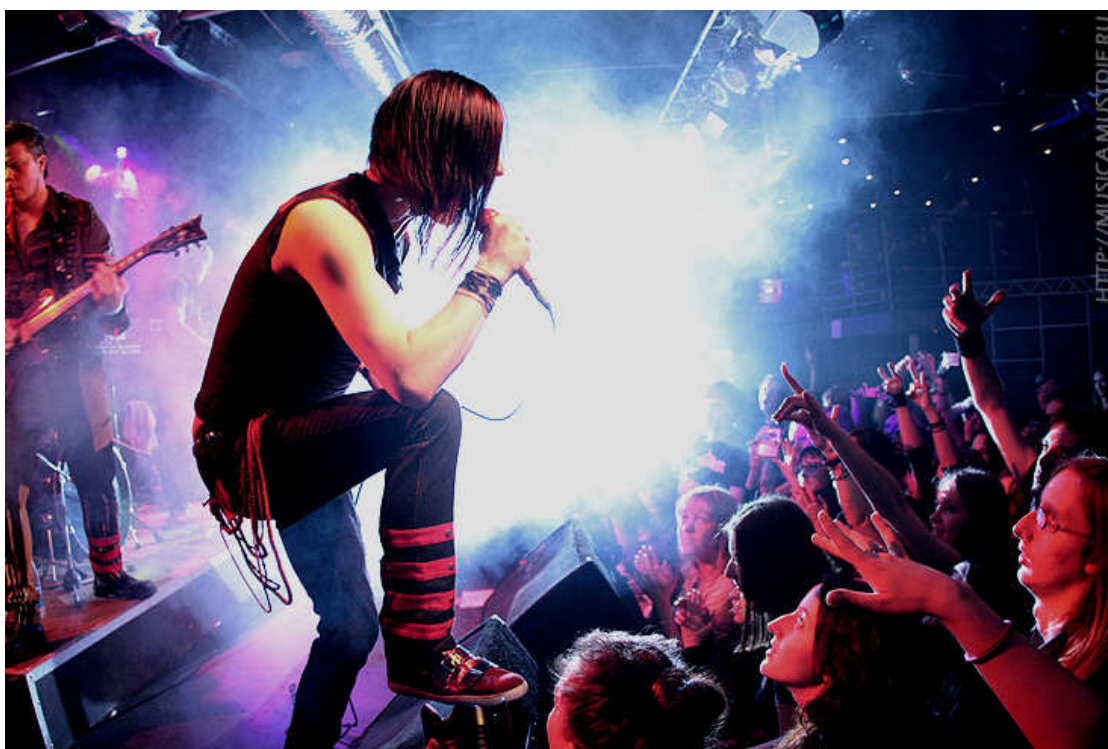
KUVA 72. Reflexion keikalla Tverin kaupungissa Venäjällä 18.4.2010

KUVA 73. Reflexionin laulaja Moskovan keikalla 17.4.2010

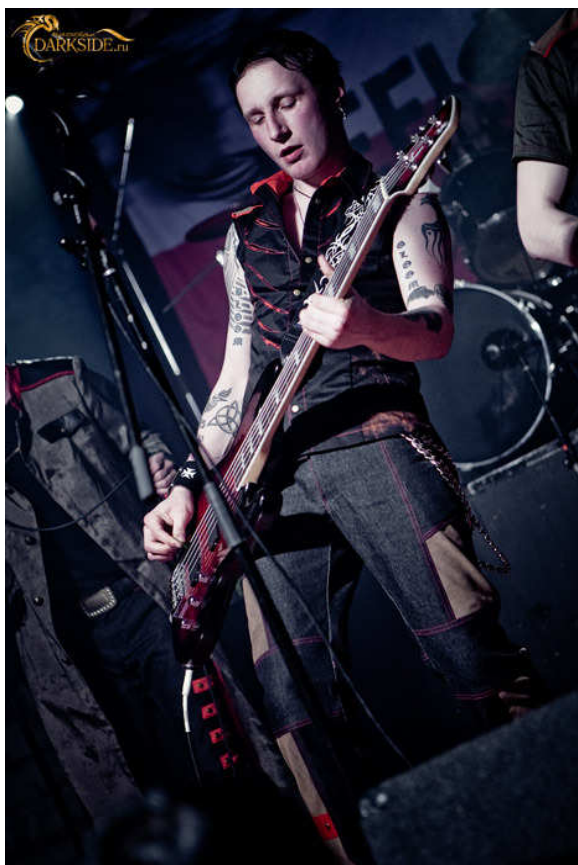
KUVA 74. Laulaja Moskovan keikalla 17.4.2010

KUVA 75. Laulaja ilman takkia Moskovan keikalla 17.4.2010

KUVA 76. Kitaristi1 Moskovon keikalta 17.4.2010

KUVA 77. Basisti Pietarin keikalla 16.4.2010

KUVA 78. Kitaristi 2 Moskovan keikalta 17.4.2010, basisti takana

KUVA 79. Kitaristi2 Moskovan keikalla 17.4.2010

KUVA 80. Rumpali Moskovan keikalta 17.4.2010

Vaatteet olivat mielestämme kantajilleen olosuhteet huomioon ottaen hyvät. Tietenkin jotkut asiat olisivat voineet olla toisin. Esimerkiksi toisen kitaristin paidan pitkät hihat olivat hivenen liian lyhyet ja laulajan paita myös liian lyhyt. Housut saattavat olla myös joillekin jäsenille liian lyhyet tietynlaisten kenkien kanssa, sillä mitat ja sovitukset on tehty toisenlaisten kenkien kanssa. Housut olivat viimeisessä sovituksessa myös liian väljiä, mutta korjasimme tilanteen paikanpäällä. Tästä saimmekin ns. ruusuja toimeksiantajalta.

Mielestämme olemme huomioineet hyvin vaatteiden *turvallisuus* seikat. Jälkikäteen olemme pohtineet laulajan ja erityisesti basistin remmejä sekä niiden mahdollista tarttumista. Uskomme remmien irrotettavuuden olevan tässä asiassa positiivinen lisä. Toimeksiantajan palautteessa kävi ilmi, että koristenyörit ovat osoittautuneet hieman hankaliksi yksityiskohdiksi niin laulajan kuin basistinkin kohdalla. Nyörit ovat mm. tarttuneet kitaran kaulaan, katkeilleet ja jääneet kengän alle. Basisti kertoo myös, ettei ole käytännön syistä pitänyt nyörejä housuissaan kiinni, vaan ne löysivät uuden paikan

laulajan takin koristeena. Tästä syystä pidämmekin hyvänä ominaisuutena sitä, että teimme nyöreistä irrotettavat.

Myös *liikkumamukavuuteen* olemme kiinnittäneet paljon huomiota, koska olemme ensisijaisesti pyrkineet tekemään esiintymisvaatteita, jotka ovat myös liikkumisen kannalta toimivat. Liikkumisen mahdollistaminen on mielestämme ollut esiintymisvaatteen yksi tärkeimmistä tekijöistä, joten emme ole unohtaneet tätä seikkaa missään vaiheessa. Erityisen tyytyväisiä olemme rumpalin housuihin, joista saimmekin positiivista palautetta käyttäjältä. Housut antavat hänen mukaansa oikeista paikoista myöten ja eivätkä haittaa tai rajoita liikkumista soittaessa.

Vaatteiden *hengittävyttä* meidän on vaikea arvioida todenmukaisesti, koska on oletettavaa, että lavalla tulee kuuma riippumatta siitä mitä on päällä. Se miltä vaatteet tuntuvat hikisenä päällä on asia, johon olemme pyrkineet vaikuttamaan mm. materiaalivalinnoilla. Laulajan takki ei todennäköisesti ole kovinkaan hengittävä, mutta sitä onkin tarkoitus pitää vain keikan alussa.

Huollettavuusominaisuudet vaihtelevat jäsenien mukaan ja niihin suhtaudutaan myös palautteessa vaihtelevasti. Laulajan takki ei esimerkiksi ole kotona pestävä, joten sen huolto-ominaisuudet ovat hankalammat kuin muiden jäsenien vaatteilla. Kitaristin liivi voidaan kuitenkin pestä käsin ja muut vaatteet koneessa. Annoimme viimeisen Oulun visiittimme yhteydessä jäsenille huolto-ohjeita ja toivommekin, että he ovat noudattaneet niitä. Olemme pyrkineet mahdollisimman helppoon huollettavuuteen, joten onkin suuri sääli, jos he tästä huolimatta huoltavat vaatteitaan väärin.

Osa jäsenistä ei ollut vielä palautteenantohetkellä pessyt vaatteitaan ja osa oli. Osa vaatteensa pesseistä piti huolto-ominaisuuksia toimivina, mutta eräs jäsen kertoi housujen ja paidan päästävän väriä. Laulajan takin huolto-ominaisuudet ovat sen käyttöön verrattuna hieman hankalat, sillä käyttäjä hikoilee keikalla runsaasti ja takkia ei voi pestä kotikonstein. Mutta tämä oli alusta pitäen käyttäjän tiedossa ja takin pesulassa pesettäminen ei tästä syystä ole ongelma.

Säilytettävyysominaisuudet vaatteilla voisivat olla paremmat, sillä vaatteissa on käytetty paljon puuvillaa, mikä rypistyy helposti. Näin ollen, kun vaatteita kuljetetaan

paikasta toiseen esimerkiksi repussa, voivat ne tarvita ennen lavalle menoa silitystä. Myös laulajan takki voi olla jokseenkin hankala säilyttää, sillä sitä ei voi sulloa repuun, vaan se tulisi kuljettaa pukupussissa. Säilytysominaisuudet jäivät kuitenkin toisijaisiksi käyttömukavuuteen ja vaateen ulkonäköön nähden.

Kestävyyttä vaatteille lisäsimme paitsi saumaratkaisuilla myös minimoimalla tarttuvut osat. Tällä tarkoitamme sitä, että ompelimme koristetampit yms. kiinni vaatteeseen, jolloin ne eivät tartu esimerkiksi soittimeen ja tällöin vaate ei pääse repeämään. Takin ja liivin vuorikangas ei välttämättä ole kulutusta ajatellen paras mahdollinen. Kankaassa on kuitenkin se hyvä puoli, että viskoosi materiaalina mahdollisti liivin edullisen painatuksen ja se ei sähköisty. Laulajan takista on palautteen mukaan irronnut joidakin nappeja matkan varrella, mutta laulajan mukaan ”*se vaatii*”. Muutoin saimme positiivista palautetta takin osalta, koska se on erikoinen ja ”*juuri oikean tyyppinen vaate, mistä oli puhettakin. Näyttävä, mutta ei silti lyö överiksi*” (Laulaja).

Arvelemme, että puvustuksen *väritys* toimii hyvin mediassa. Vaatteissa ei ole voimakkaita värikontrasteja eikä kuvioita, mitkä saattavat aiheuttaa vilinää esimerkiksi televisiossa. Punainen toimii tehostevärinä valokuvien perusteella erittäin hyvin ja piristää muutoin väriykseltään hyvin maanläheisiä vaatteita.

Muutoin puvustus on mielestämme *yhtenäinen* ja *esteettisenä* kokonaisuutena toimiva. Verrattuna entiseen ilmeeseen bändillä on nyt uudennäköinen *tyyli*. Puvustus erottaa Reflexionin nyt muista genren bändeistä ei niin mustanpuhuvalla ulkomuodollaan. Mielestämme bändiä on nyt vaikeampi yhdistää aiempaan goottityyliin, ja tietyllä tapaa voisimme kuvitella sen aloittavan keikkataipaleensa puhtaalta pöydältä. Bändi on kokenut siis uudistumisen paitsi musiikillisesti myös ulkonäöllisesti, mikä oli toimeksiantajamme toive. Vaikka olimme projektimme alussa valmistautuneet tekemään puvustusta nimenomaan goottimetallibändille, mielestämme tämä tyylin vaihdos oli mielenkiintoinen prosessi ja loppujen lopuksi ehkä antoisampi kokemus. Nimenomaan juuri tyylin rakentaminen ja tietyn kuvan luominen bändistä palveli opinnäytteemme tarkoitusta parhaiten.

Bändin antaman palautteen mukaan puvustus on kokonaisuutena onnistunut hyvin. Puvustusta pidettiin bändin näköisenä, *yhtenäisenä* ja erityisesti viimeisimmän levyn

näköisenä.”*Bändi näyttää hyvältä, yhtenäiseltä ja ammattimaiselta*” (Rumpali). Palautteessa käy ilmi, että bändi on saanut yleisöltä hyvää palautetta kokonaisuudesta ja puvustuksen linjasta bändin musiikkiin nähden. Eräs jäsenistä mainitsee antamassaan palautteessa, että vaatteiden ulkonäöstä oli ollut maininta jossain Venäjän keikka-arviossakin; olisi mukava tietää mitä.

Onnistuimme hyvin luomaan *yhtenäisen* ulkomuodon unohtamatta jäsenten *persoonallisuuseroja* ja tästä saimmekin positiivista palautetta. ”*Kokonaisuus on hyvä eli koko orkesterin yhtenäinen lookki, jossa on kuitenkin huomioitu jokaisen omat toiveet*” (Kitaristi 1). Yksi jäsenistä on kokenut vaatetuksensa niin omaksi, että on pitänyt yläosaa lavan ulkopuolellakin. Tosin tähän on vaikuttanut myös se seikka, että hän ei yleensä pidä paitaa keikalla. Paita kuitenkin käyttäjän mukaan toimii erittäin hyvin pitopaitana, koska se sulautuu hänen omiin vaatteisiinsa.

Emme kuitenkaan ole mielestämme nostaneet jäsenten *persoonallisia* eroja ns. jalustalle, vaan ne ilmenevät lähinnä pieninä yksityiskohtina vaatteissa. *Yhtenäisyyttä* puvustukseen tuo paitsi *väriyty* myös yksityiskohtien samankaltaisuus. Tällä tarkoitamme sitä, että yhden henkilön vaatteessa esiintyvä yksityiskohta, materiaali tai kuviointi toistuu myös jonkun toisen jäsenen vaatteessa. Kaikkien jäsenten asukokonaisuudessa on sekä *särmikkyyttä* että *patinoituneisuutta*, mutta nämä kaksi vuorottelevat hallitsevana ominaisuutena riippuen jäsenestä. Osalla jäsenistä on särmikkäämpi ja osalla patinoituneempi asukokonaisuus. Esimerkiksi laulajalla on mielestämme särmikkäämpi asukokonaisuus kuin rumpalilla.

Käyttömukavuudesta voisimme vielä todeta, että parannettavaa on toisen kitaristin housuissa siltä osin, että hän kokee taskujen määrän riittämättömäksi. Hänen housuihinsa kun on vain yksi tasku ja se on takana sijaitseva napinläpitaiku. Tämä puute ei kuitenkaan kitaristin mukaan häiritse pahasti. Myös basistin housujen vyötärö olisi voinut olla palautteen mukaan hieman matalampi. Trikoopaidat on käytössä todettu liian lyhyiksi ja hieman liian tiukoiksi. Valmistusvaiheessa olisikin pitänyt jättää enemmän väljyyttä ja lisätä helmaan pituutta. Puutteista huolimatta bändi on pitänyt vaatteitaan ahkerasti ja ”*kamat eivät lentäneet kenelläkään ekan keikan jälkeen nurkkaan*” (Laulaja), mikä on meistä oikein mukavaa. Olemme saaneet myös ehdotuksen mahdollisesta yhteistyöstä jatkossa.

7 ”NON-STOP GLORIOUS RIDE” - POHDINTA

Kaikessa hektisyydessään tämä projekti on ollut meille erittäin antoisa kokemus, tosin lähinnä henkisesti ja opetusmielessä. Projektin eteneminen on koulunut meitä niin suunnittelijoina kuin ihmisinäkin. Puvustuksen tekeminen tarjosi monta kasvun paikkaa ja välillä piti ns. pysähtyä katsomaan itseään peiliin. Koska tämä on meidän kahden projekti eikä vain toisen, tuli kummankin meistä ottaa huomioon toinen ja hänen mielipiteensä. Keskinäinen kunnioitus ja toisen asemaan asettuminen nousi eräänlaiseen avainasemaan, mikä ei välttämättä toteutunut ihan joka asiassa.

Suunnitteluosuus eteni mielestämme työnjaon kannalta tasapuolisesti, sillä molemmat osallistuivat ideointiin ja jatkokehittelyyn sekä materiaalien etsimiseen, valitsemiseen ja hankintaan. Esityskuvat on tehty myös yhdessä. Pyrimme suunnittelussa pitämään mielessämme FEA – mallimme sisällön ja keksimään ennakkoluulottomasti jotain uutta. Myös toimeksiantajan mielipide oli suunnittelun edetessä erittäin tärkeä ja oli hyvä, että keräsimme heiltä välipalautetta, koska vaatteiden piti ensisijaisesti miellyttää toimeksiantajaa. Tietenkin vaatteiden tuli ilmentää myös meidän näkemystämme suunnittelijoina. Jälkeenpäin ajateltuna suunnitteluosuus venyi ehkä turhan pitkäksi. Vaatesuunnittelunprosessimalli osoittautui työmme kannalta toimivaksi, koska prosessi eteni selkeästi ongelman määrittämisestä kohti varsinaista valmistusta ja valmiita vaatteita. Emme tunne tarvetta muuttaa prosessimallista mitään tämän työn perusteella, vaan Lamb & Kallalin (1992) malli toimi moitteettomasti. Jälkeenpäin mietityttää suunnitelman hiomisosuus, mikä, kuten edellä mainitsemme, saattoi kokonaisuuden kannalta venyä liian pitkäksi.

Alkuperäinen suunnitelmamme oli suorittaa valmistus ”puolet ja puolet” – periaatteella. Tästä jouduimme kuitenkin matkan varrella osittain luopumaan aikatauluongelmien takia. Toki suoritimme suunnittelun, kaavoituksen ja valmistuksen yhdessä, mutta muutoksia tuli lähinnä tehtävien jakoon. Tarkoituksenamme oli valmistaa niin housut kuin yläosatkin ns. piensarjatyönä, mutta päädyimme ratkaisemaan valmistuksen siten, että toinen valmisti housut ja toinen yläosat. Syynä suunnitelmien muuttumiseen oli kaavoituksen jakaminen ylä- ja alaosiin. Sanomattakin olisi pitänyt olla selvää, että alaosien kaavoitus poikkeaa yläosien kaavoituksesta. Olisimme voineet jakaa työteh-

tävät siten, että kumpikin kaavoittaa molempia eikä siten, miten toimimme. Yläosat olisivat todennäköisesti olleet molemmille tutumpi osa-alue ja alaosat vieraampi. Nyt toinen meistä kaavoitti itselleen vieraampaa osa-aluetta täyspainoisesti. Tämä seikka jäi tehtävänjakoa tehdessä vain ajatusasteelle, sillä emme uskoneet sillä olevan niin paljon merkitystä, kuin sillä todellisuudessa oli.

Tilanteeseen vaikutti myös toistemme erilaiset tavat työskennellä; toinen meistä tekee tarkempaa työtä kuin toinen, joten toiselta todennäköisesti menee työskentelyyn myös enemmän aikaa. Ajattelimme kuitenkin, että valmistettavien vaatekappaleiden vaikeusaste (esim. trikoopaita nopea valmistaa, takki hitaampi) toisi tasoitusta valmistukseen. Työtehtävien huono jako vaikutti paitsi tehtävien epäreiluun jakautumiseen vaatteiden kaavoituksen ja valmistuksen osalta myös siihen, että toinen meistä sai käyttää ammattiosaamistaan ehkä laajemmin kuin toinen. Vaikkakin neuvottelimme asioista jatkuvasti, joidenkin tehtävien toteutus jäi enemmän toisen harteille. Nämä oli kuitenkin tehtävä tuolloin; ei ollut aikaa jäädä odottelemaan, sillä aikataulu kiristyi loppua kohden uhkaavasti.

Aikataulun suhteen olisimme voineet myös olla jo alusta asti realistisempia. Yritimme suoriutua liian lyhyessä ajassa liian suuresta projektista. Aikataulua laatiessa olisi pitänyt enemmän huomioida mahdollisia hidasteita. Niitä ilmeni lähinnä kommunikaatiossa, koska pidimme yhteyttä toimeksiantajaan lähinnä sähköpostitse ja bändin jäsenet vastailivat viesteihimme vaihtelevalla tahdilla. Laatiessamme aikataulua olisi ollut hyvä tietää myös talven aikana suorittamiemme opintojaksojen sisällöstä tarkemmin, koska tällöin olisimme voineet realisoida omat resurssit ja rajoitteet paremmin. Olisimme siis tällöin voineet säästää itseämme ajankäytön kannalta enemmän. Pohdimme myös kahden esiintymisasuvaihtoehdon (Renttu ja Jämpti) vaikutusta aikataulun pitkittymiseen. Olisiko sittenkin kannattanut esittää toimeksiantajalle vain yksi puvustus, sillä osalla heistä oli vaikeuksia päättää kahden puvustuksen väliltä?

Päätimme toimia projektin aikana siten, että matkustimme haastattelua ja mittojenottoa, sovituksia ja vaatteiden lopullista palautusta varten Ouluun. Alkuperäinen suunnitelmamme oli, että bändi tulisi ainakin hakemaan valmiit vaatteet Savonlinnasta, mutta aikataulun kireyden vuoksi pidimme yksinkertaisempaan sitä, että menimme Ouluun. Tällä tavoin toimiessamme osoitimme mielestämme eräänlaista sitoutumista

projektiimme, koska maksoimme matkat itse. Kuitenkin meidän olisi pitänyt arvostaa omaa työpanostamme jo ennen projektin varsinaista alkua, siten että jo bändinhaku- vaiheessa meidän olisi pitänyt kiinnittää huomiota mahdollisiin matkakorvauksiin; kuka maksaa. Meidän olisi pitänyt arvostaa omaa työtämme sen verran, että olisimme vaatineet mahdolliset matkakorvaukset palkkana tehdystä työstä. Toimeksiantajamme sai puvustuksensa aivan pilkkahintaan, pelkillä materiaalikustannuksilla. Maksoimme siis itse enemmän matkoista kuin bändin jäsenet keskimäärin puvustuksesta. Emme voi olla pohtimatta, olisiko myös ns. taksamittarin raksutus houkutellut viimeisestä sovituksista poisjääneet paikalle. Miten voimme kuvitella ulkopuolisen arvostavan työpanostamme, jos itse hinnoittelimme sen pohjalukemiin?

Sovituksia olisi voinut olla hieman enemmän, mutta tässä asiassa suureksi haasteeksi nousi välimatka. Useammalla sovituskeralla olisimme todennäköisesti vältäneet viimehetken muutokset ja tällöin olisimme aikaansaaneet paremman lopputuloksen, ainakin meidän näkökulmastamme. Toimeksiantajamme ei välttämättä näe vaatteita samalla tavalla kuin me, ja tästä syystä olemme sovituksien suhteen todennäköisesti kriittisempiä. Mielestämme suunnittelimme haastattelun, mittojenoton ja sovituksien kulun etukäteen melko tarkkaan. Pohdimme, miten saisimme tilanteet etenemään mahdollisimman jouhevasti, koska jäseniä oli monta. Tilanteiden ja aikataulujen elävyyden takia suunnitelmamme eivät toteutuneet sellaisenaan, vaan joustavuutta tarvittiin myös tässä asiassa.

Toimeksiantajan valintaa pohdimme sekä projektin aikana että jälkeen. Oliko toimeksiantaja projektimme kannalta sittenkään paras mahdollinen? Olisiko ollut parempi, jos toimeksiantajamme olisi tiennyt tarkemmin projektin alussa, mitä haluaa ja ns. sanellut meille mitä tehdään ja mitä ei? Vaikka puvustuksen ulkomuoto on kaikkea muuta kuin bändin sanelema ja emme ole tästä syystä päässeet mitenkään helpolla, olemme sitä mieltä, että jatkosuunnitelmien ja tämä projektin kannalta valitsimme sopivan bändin. Saimme tässä projektissa toteuttaa omia näkemyksiämme kiitettävästi. Puvustus on paitsi bändin näköinen myös tietyllä tapaa meidän näköisemme. Projekti on parantanut kykyämme kommunikoida asiakkaan kanssa ja kykyämme tulkita toiveita sekä saada esille pienistäkin vihjeistä kokonaisuuden kannalta tärkeää tietoa.

Pohdimme mitä opinnäytetyössämme käsittelemiämme aiheita voisi jatkossa tutkia tarkemmin. Musiikin vaikutus jokapäiväiseen pukeutumiseen ja eräänlainen tyylikoni ilmiön lähempi tarkastelu voisi olla mielestämme yksi jatkotutkimuksen aihe. Lisäksi voisi tarkastella sitä, miten ryhmät näkyvät pukeutumisessa. Se, miten yksilö tiedostaa oman pukeutumisensa, olisi nähdäksemme myös jatkotutkimusta kaipaava aihe, sillä sitä ei ole kokemuksemme mukaan käsitelty tarpeeksi.

Opinnäytetyössämme onnistuimme kartuttamaan omaa ammattitaitoamme ja valitsemamme bändi oli puvustuksen suunnittelun sekä valmistuksen kannalta tarpeeksi haastava. Lopputuloksena on tavoitteen mukainen uniikki puvustus ja tyytyväinen asiakas. Tunnettavuudestamme metalligenren sisällä emme voi tässä vaiheessa vielä kommentoida; puhelimemme eivät ole laulaneet ja sähköpostimme eivät ole tukkiutuneet yhteydenotoista. Vähän harmittaa myös, ettei meistä ei ole mainintaa bändin kotisivuilla. Toivomme kuitenkin, että projektimme olisi tulevaisuutemme kannalta kauaskantoisen ja jossain vaiheessa tekisimme tämän tapaista työtä elääksemme.

LÄHTEET

Ahmed, Sara & Enzensberger, Hans Magnus & Fiske, John & Hall, Stuart & Han-
nerz, Ulf & Massey, Doreen & Morley, David 2003. Erilaisuus. Toim. Lehtonen, Mik-
ko & Löytty, Olli. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Antila, Pirkko 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi
Oy.

Boncamper, Irma, 2004. Tekstiilioppi; kuituraaka-aineet. Hämeen ammattikorkeakou-
lu. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Boncamper, Irma, 2006. Vaatetusalan materiaalit. Werner Söderström Osakeyhtiö,
WSOY.

Bradbury, Beill 1982. Tiedon rajamailla. Salonen, Lippo & Sirkka (suom. s.9-221).
Tampere: Valitut Palat – Readers Digest Ab.

Dunn, Sam 2005. Metal: A Headbanger's Journey. Seville Pictures. Suom. Jasmine
Gustavsson, Futurefim. DVD –dokumentti.

Forss, Maija, 2005. Värimenetelmät. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Franck, Marketta 1997. Waatteen viesti ja wiettelys, Nukke- ja pukumuseo Hatanpään
kartano. Tampere: Eräsalon kirjapaino Oy.

Kaiser, Susan B. 1998. The sosial psychology of clothing. New York: Fairchild Publi-
cation.

Kosonen, Pertti (toim.) 1990. Totta vai tarua? Germany: Oy Valitut Palat – Reader's
Digest Ab Helsinki.

Lahtinen, Nina 2008. Korpiklaani: korvenkuningas puvustus folk-metalliyhtyeelle.
Opinnäytetyö Muotoilun koulutusohjelma, Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Lamb, Jane M. & Kallal, M. Jo 1992. A Conceptual Framework for Apparel Design. *Clothing and Textiles Research Journal* 10/ 1992.

Lempiäinen, Pentti (toim. & suom.) 1993. Suurisymboli kirja. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Loiri, Pekka & Juholin, Elisa 1998. Huom! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä.

Lurie, Alison 1981. *The language of clothes*. New York: Random House.

Lönnqvist, Bo 2008. *Vaatteiden valtapeli: Näkymättömän kulttuurianatomia*. Schilds kustannus Oy.

Risikko, Tanja & Marttila-Vesalainen, Ritva 2006. *Vaatteet ja haasteet*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Söderholm, Stig & Knuuttila, Seppo & Katajala, Kimmo & Kauppiainen, Jari & Nevala, Heli 1987. Toim. Söderholm, Stig. *Näkökulmia rockkulttuuriin*. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otavan painolaitokset.

Taipale, Suvi & Vilppula, Saara 2007. *Metallimusiikin maailmassa Pukeutuminen metallikulttuurissa ja metallibändin puvustus*. Opinnäytetyö, Muotoilun koulutusohjelma. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Tuomi, Jouni, Sarajärvi, Anneli 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Jyväskylä: Tammi, Gummerus kirjapaino Oy.

Koskennurmi-Sivonen, Ritva <http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote>.

Luettu 10.11.2009.

Reflexion <http://reflexionmusic.com/band> luettu 16.6.2010

KUVALÄHTEET

KUVA 1. Vaatesuunnittelun kehysmalli Lamb & Kallal 1992. Suomennos Kosken-
nurmi-Sivonen. <http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote> Luettu 10.11.2009.

KUVA 2. Esimerkki alkukantaisesta koristautumisesta
<http://www.olympia.fi/pics/journeys/Dogon-heimo.jpg> luettu 15.6.2010.

KUVA 3. Marilyn Manson http://alaydha.webs.com/marilyn_manson.jpg
Luettu 13.8.2010.

KUVA 4. Liituraiapukuinen mies
http://www.katukauppa.com/images/jonathon_big.jpg Luettu 15.6.2010.

KUVA 5. Metallifaneja Tuska Open Air Metal festivaalilla
http://img.mtv3.fi/mn_kuvat/mtv3/viihde/555_px_kuvia_2009/06/719976.jpg Luettu
7.6.2010, päivitetty 4.6.2010.

KUVA 6. Punkkia ja mielenilmausta
<http://i87.servimg.com/u/f87/14/07/02/06/punck011.jpg> Luettu 15.6.2010.

KUVA 7. PVC –korsetti
<http://cdn2.ioffer.com/img/item/105/779/203/XC2pC30LQm7axqs.jpg> Luettu
15.6.2010.

KUVA 8. Mokoma <http://media.mesta.net/mesta/musakuvat/mokoma04.jpg> Luettu
15.6.2010.

KUVA 9. Viikate <http://www.ilosaarirock.fi/35/images/press/viikate.jpg> Luettu
13.8.2010

KUVIO 10. FEA -malli Lamb & Kallal 1992. Suomennos Koskennurmi-Sivonen.
<http://www.helsinki.fi/~rkosken/tieprosessi.html> Luettu 16.6.2010.

KUVA 11. Nemi sarjakuva (Myhre Lise)

Myhre, Lise (kirjoittaja) 2006. Nemi I Julma ja vapaa Marttinen, Antti (toimittaja), Ainomaria (kääntäjä) Tampere: Egmont Kustannus Oy Ab.

KUVIO 12. Metallin sukupuu (Dunn 2005, soveltanut Mäkiviita & Paasonen)

KUVA 13. Lordi

<http://www.arishootspeople.com/blog/wp-content/uploads/Lordi.jpg> luettu 21.6.2010.

KUVA 14. Ari Koivunen

http://www.popgee.fi/site/images/rsgallery/original/AriKoivunen_086.jpg

luettu 21.6.2010.

KUVA 15. HIM

<http://www.last.fm/music/HIM/+images/148293> luettu 21.6.2010.

KUVA 16. Trashmetallisteja univormuissaan 1980-luvulla (Metallica)

http://student.dcu.ie/~casserc3/metallica_bg.jpg luettu 21.6.2010.

KUVA 17. Twisted sister

<http://hotmommas.files.wordpress.com/2009/04/twisted-sister.jpg> luettu 21.6.2010.

KUVA 18. Goottimies korsetissa (Hodkinson Paul, 2002, GOTH; Identity, Style and Subculture, Oxford International Publishers Ltd, 52)

KUVA 19. Norjalainen blackmetal- bändi Gorgoroth

<http://whatzina.name.files.wordpress.com/2008/12/g.jpg> luettu 21.6.2010.

KUVA 20. Kun maskuliinin ja femiinin raja rikkoutuu (Marilyn Manson)

<http://images.starpulse.com/Photos/Previews/Marilyn-Manson-ps03.jpg>

luettu 21.6.2010.

KUVA 21. Esimerkki pentagrammista

<http://i49.tinypic.com/9j1wli.jpg> luettu 21.6.2010.

KUVA 22. Heartagram (HIM)

<http://nomag.ca/wp-content/uploads/2010/04/Heartagram.jpg> luettu 21.6.2010.

KUVA 23. Tulkinta ristiinnaulitun kuvasta

<http://i97.photobucket.com/albums/l216/satanhas/CrossUpsideDown.jpg>

Luettu 21.6.2010.

KUVA 24. Ankh –risti http://www.holisticshop.co.uk/image_L/JEPSTP110-L1.jpg

luettu 28.6.2010.

KUVA 25. Kiinalainen Yang –hakaristi http://www.megabaud.fi/~hr_ltd/Image13.gif

luettu 28.6.2010.

KUVA 26. Alchemy Gothic Collection –naisten paita

http://www.alchemygothic.com/online-catalogue.html?agpage=i_ASR1239_Death_Rose_Girls_Ring_Top_.html

Luettu 21.6.2010.

KUVA 27. Kuoleman estetiikkaa levyn kansissa (Torture Killer)

http://3.bp.blogspot.com/_ammBAdxGUjw/SgC75evfXSI/AAAAAAAAAOE/2nupHJ6gW2s/s320/Portada+Torture+Killer.jpg luettu 21.6.2010.

KUVA 28. Esimerkki seittipitsin käytöstä

<http://www.morticia.com/tuotteet/045/12609/naiset---women/1114> luettu 21.6.2010.

KUVA 29. Reflexion promo 2010

<http://www.reflexionmusic.com/gallery?album=1&gallery=1&pid=3> (Vesa Ranta)

Luettu 16.6.2010.

KUVIO 30. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 109)

KUVA 32. Reflexion promokuva 2004

<http://reflexionmusic.com/gallery?album=1&gallery=3&pid=15> luettu 16.6.2010.

KUVA 72. Reflexion keikalla Tverin kaupungissa Venäjällä 18.4.2010.

<http://www.tverclub.ru/reports/id/697> luettu 16.6.2010.

KUVA 73. Reflexionin laulaja Moskovan keikalla 17.4.2010.

<http://valery-latypov.livejournal.com/5472.html> luettu 16.6.2010.

KUVA 74. Laulaja Moskovan keikalla 17.4.2010.

<http://voks.livejournal.com/260422.html> luettu 16.6.2010.

KUVA 75. Laulaja ilman takkia Moskovan keikalla 17.4.2010.

<http://musica.mustdie.ru/ru/galleries/1/481/> luettu 16.6.2010.

KUVA 76. Kitaristi1 Moskovan keikalta 17.4.2010.

<http://voks.livejournal.com/260422.html> luettu 16.6.2010.

KUVA 77. Basisti Pietarin keikalla 16.4.2010.

<http://www.darkside.ru/report/4495/gallery/> luettu 16.6.2010.

KUVA 78. Kitaristi 2 Moskovan keikalta 17.4.2010, basisti takana

<http://voks.livejournal.com/260422.html> luettu 16.6.2010.

KUVA 79. Kitaristi2 Moskovan keikalla 17.4.2010.

<http://valery-latypov.livejournal.com/5472.html> luettu 16.6.2010.

KUVA 80. Rumpali Moskovan keikalta 17.4.2010 .

<http://musica.mustdie.ru/ru/galleries/1/481/> luettu 16.6.2010.

Kyselylomakkeen kuvat:

Marilyn Manson

http://www.lahiguera.net/musicalia/artistas/marilyn_manson/fotos/763/marilyn_manson.jpg. Luettu 19.11.2009.

Paradise Lost <http://hvidstoj.files.wordpress.com/2009/11/paradise-lost.jpg>. Luettu 19.11.2009.

Slash http://hardrockhideout.files.wordpress.com/2009/05/slash-usa-satin_7832.jpg. Luettu 19.11.2009.

Ville Valo

http://fc02.deviantart.net/fs39/f/2008/352/c/c/Ville_Valo_III_by_GIVeThemHORNS.jpg. Luettu 19.11.2009.

Jussi69 http://www.poko.fi/kuvat/_press/jussi69C.jpg. Luettu 19.11.2009.

J.Ahola http://www.jahola.com/v2/wp-content/uploads/2008/06/ahola_0009_low.jpg. Luettu 19.11.2009.

J.P. Leppäluoto

http://www.noblepr.co.uk/Press_Releases/wme/images/northern_kings/ss3.jpg. Luettu 19.11.2009.

Lemmy <http://www.poeirazine.blogger.com.br/lemmy508.jpg>. Luettu 19.11.2009.

LIITE 1.

Bändihaku ilmoitus

Olemme kaksi Mikkelin ammattikorkeakoulussa viimeistä vuotta opiskelevaa neito-kaista ja tarvitsemme opinnäytetyöllemme toimeksiantajaa. Tarkoituksenamme olisi tehdä bändipuvustus sekä samalla tutkia vaatedusta viestintä välineenä sekä osana imagon rakennusta. Olisi siis hyvä (mutta ei välttämätöntä) jos bändillänne olisi jokin selkeä mielikuva siitä, mihin suuntaan imagoanne rakennettaisiin, mutta toteutus puuttuu.

Haemme bändiä ympäri Suomen ja toivomuksenaamme olisi, ettei bändi sisältäisi enempää kuin viisi jäsentä. Jäsenien sukupuolella eikä iällä ole merkitystä. Ei myöskään sillä, millaista metallia soitetaan, kunhan jyrähtää... 😊

Nyt jos kiinnostus heräsi, niin lisätietoja projektistamme saa joko tätä kautta tai/ ja ottamalla reippaasti yhteyttä meihin sähköpostitse.

Iida: [anna.paasonen\(at\)mail.mamk.fi](mailto:anna.paasonen@mail.mamk.fi)

tai Jonna: [Jonna.makiviita\(at\)mail.mamk.fi](mailto:Jonna.makiviita@mail.mamk.fi)

Iida & Jonna

Huom! Vaikka tuossa edellä mainitsimme että bändin tulisi sisältää mielellään max. 5 henkilöä, niin jos nyt on niin, että orkesterinne koostuu kuudesta, niin no hätä. Sen yhden "ylimääräisen" olemassa olon ei tarvii olla este yhteyden otolle, jos vaan ilmoituksemme herättää uteliaisuuden:)

Hakuaikaa on vielä perjantaihin 2.10.09 asti!

Koko bändin haastattelun runko

1. Mitä haluatte puvustuksella tuoda julki bändistänne?
  - a) Mistä teidän sanoitukset kertovat?
  - b) Onko teillä esim. joku sanoma, poliittinen/ uskonnollinen sanoma tms.?
  - c) Onko teillä ollut aikaisemmin jokin tietty imago?
  - d) Haluatteko jatkossakin pitää sitä yllä vai muuttaa sitä?
  - e) Onko bändillänne jotain visuaalista esikuvaa/ puhutteleeko esim. jonkin toisen bändin puvustus?

2. Millaista tyyliä olette ajatelleet?
  - a) Teatraalinen vai tavallista näyttävämpi pitovaate?

3. Millainen on teidän visuaalinen maailmanne?
  - a) Karu, hienostunut, traaginen, romanttinen, brutaali
  - b) Esimerkiksi Lordi ihailee mörkö estetiikkaa

4. Mitä elementtejä haluaisitte ehdottomasti puvustukseen?
  - a) muotoja
  - b) värejä

5. Millaisia kokemuksia teillä on keikoilta vaatteiden suhteen?

6. Millaisia rajoitteita/ pointteja esiintymisenne kannalta tulee puvustuksessa ottaa huomioon?
  - a) Kuumat valot
  - b) Muu lava rekvisiitta
  - c) rekvisiitan värimaailma
  - d) Tunnelma

LIITE 2(2).

7. Käytetäänkö pukuja esim. valokuvaustilanteissa? Jos käytetään, mitä tulee huomioida?

8. Kuinka helppoa tulee olla vaatteiden huolto?

9. Onko teillä keulakuvaa?
  - a)Miten se halutaan tuoda esille?

10. Olisiko jotain lisättävää?

Kyselylomake

Opinnäytetyö – Jonna Mäkiviita, Iida Paasonen

Kysymyksen on laadittu aineiston keruu tarkoitukseen opinnäytetyötä varten.

Vastaajan nimi:

Ikä:

Toimenkuva bändissä:

- 1) Millaisia toiveita tai ideoita sinulla on esiintymisvaatteen suhteen?
- 2) Mikä on asemasi bändissä? (Ei tarkoita instrumenttia)
- 3) Mitä liikkeesi, asentosi tai soittimesi edellyttävät vaatetukselta?
- 4) Millaiset säilytys- ja pakkaamisominaisuudet vaatteella tulee olla esim. lähdettäessä keikoille ulkomaille?
- 5) Millaisia yksityiskohtia/lisäosia vaatteissa ei saa olla soittimen ja liikkeen kannalta?
- 6) Mitä vartalosi alueita haluat korostaa?
- 7) Mitä vartalosi alueita haluat peittää?
- 8) Kuinka vartaloa myötäileviin, slimmattuihin vaateisiin olet mieltynyt?
- 9) Haluaisitko vaatteiden tuovan esille jonkin arvosi/ luonteenpiirteesi/ ominaisuutesi? Minkä?
- 10) Millaista vaikutelmaa et halua itsestäsi antaa?

LIITE 3(2).

11) Ympyröi suuntaa-antavista näytemateriaaleista NE MISTÄ ET PIDÄ. HUOM!
värit eivät ole lopullisia.

Näyte 1	Näyte 2	Näyte 3	Näyte 4	Näyte 5	Näyte 6
Näyte 7	Näyte 8	Näyte 9	Näyte 10	Näyte 11	Näyte 12
Näyte 13	Näyte 14	Näyte 15	Näyte 16	Näyte 17	Näyte 18
Näyte 19					

12) Millaisen alaosan haluaisit esiintymisasuusi? (Ympyröi vastauksesi)

Housut   Hame   Kiltti   Joku muu, mikä? _____

13) Minkälaista yläosaa toivot? (Ympyröi kaikki toivomasi ominaisuudet)

Hihatton   Lyhythihainen   Pitkähihainen
Väljä   Vartaloa myötäilevä
Kauluspaita   T-paita   Poolo-paita
Takki   Puvun takki   Liivi   Viitta
Ei yläosaa   Joku muu, mikä? _____

14) Kuinka monesta osasta kokonaisuutesi koostuisi? Alleviivaa sopiva vaihtoehto.

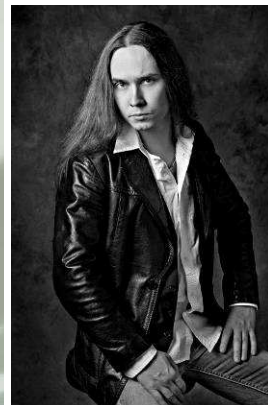
- Alaosa ja yläosa
- Alaosa ja kaksi yläosaa (esim. paita ja takki)
- Alaosa ja kolme yläosaa (esim. paita, liivi ja takki)
- Pelkkä alaosa
- Joku muu, mikä? _____

15) Minkälaisia asusteita aioit/ haluaisit pitää vaatteiden kanssa (kengät, hatut yms)?

LIITE 3(3).

16) Meikkaatko? Jos meikkaat niin miten?

17) Mikä on roolisi pukeutujana? (Rastita eniten miellyttävä kuva)

18) Jotain lisättävää? ☺

Haastattelun materiaalinäytteet

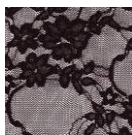
Näyte1: Sametti

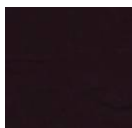
Näyte2: Tekonahka

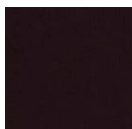
Näyte3: Organza

Näyte4: Pitsi

Näyte5: Musta farkku

Näyte6: Neulos

Näyte7: Liiturationa

Näyte8: Villakangas

Näyte9: Tafti

Näyte10: Paksumpi neulos

Näyte11: Morsiussatiini

Näyte12: Polyesteri satiini

LIITE4 (2).

Näyte13: PVC

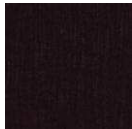
Näyte14: Puuvilla (kauluspaitakangas)

Näyte15: Nahka

Näyte16: Toimikas elastaanikangas

Näyte17: Ryppy puuvilla

Näyte18: Harmaa liituroita

Näyte19: Loimusametti/ veluuri

LIITE 5 (1).

Aineiston klusterointi (ryhmähaastattelu)

Toiveet yhtenäisyydestä Ilmaus yhteneväisyyden puuttumisesta Ilmaus yhteneväisyyden puuttumisesta Toive yhdistävästä elementistä esim. logo.	Yhtenäisyys
Ajatus bändin oman tyylin hakemisesta Ilmaus tyylin hakemisen kumoamisesta Hyvän tuntuinen oma tyyli	Omannäköinen tyyli
Puvustus musiikin mukainen Ilmaus siitä, että puvustuksen tulisi olla mahdollisimman soitetun musiikin mukainen, mutta myös sopia sitä soittaville henkilöille ja heidän persoonallisuuteensa. Viittaus musiikin tyyliinmuutokseen; vähempi goottia, enempi rokkia. Bändin nykyinen musiikki maanläheisempää	Muutos entiseen tyyliin; Rock -henkisempää
Ilmaus puvustuksen maskuliinisuudesta Toive maanläheisyydestä ja ei-keijukaistyyliille Ei lohikäärme kuvioita yms Edellinen vahvistettu. Lisäyksenä soturiteeman kieltäminen Ei Goottityyliä	Ei Goottityyliä
Toive patinoituneesta ilmeestä Toive patinoidusta tyylistä. Toive revitystä linjasta Kuvaus "savuisesta" tyylistä	Patinoitunut
Ilmaus puvustuksen Texas –henkisuudesta Toive army –tyylistä	Texas/ Sotilashenkkinen
Ilmaus bändin jäsenten keskinäisistä pukeutumiserosta; Kitaristi1 särmikkäämpi, Kitaristi2 rennomp. Ilmaus bändin jäsenen persoonallisuudesta; basistilla rentumpi tyyli Ilmaus bändin jäsenten keskinäisistä pukeutumiserosta; Kitaristi 1 särmikkäämpi kuin muut Ilmaus bändin jäsenten keskinäisistä pukeutumiserosta; Kitaristi2 Texas –henkisin Toteamus siitä, että rumpali esiintyy vähissä vaatteissa, lähinnä shortsit jalassa Ehdotus: jokaiselle oma symboli	Persoonallisuus erot

LIITE 5 (2).

Toteamus instrumenttien vaikutuksesta pukeutumiseen
Kitaroiden kanssa ei soittoa vaikeuttavia osia, hihat kielien päällä
Kitaristien & basistin vasemmalle olalle ei ylimääräistä
<-- soittimen hihna
Ehdotus: Kitaristeille & basistille ei vatsan alueelle mitään ylimääräistä
<--kumottu
Toteamus: Leveät lahkeet voivat tarttua piuhoihin
Toteamus: Kravatti soiton tiellä
Lavarekvisiittaa hyvin vähän/ ei ollenkaan

Instrumentin vaikutus

Väritoive: Aavikko, hiekka
Väritoive: Tummaa, maanläheisiä
Viittaus henk.koht. basistin värimaailmaan:
<-- Musta tai punainen
Ei kirkkaita värejä.
Maanläheinen

Maanläheinen värimaailma

Toive värikontrastista
Ehdotus laulajan erottamisesta muusta bändistä vaateen avulla.
Toive kontrastista; huoliteltu look – rähjäinen

Kontrastien käyttö

Ehdotus bändin logon käytöstä (haastattelija)
Ei logoa välttämättä kaikille
Bändin logon sijoittelukohdat voivat olla erilaisia
Toteamus logon käytöstä:
ok, kunhan on melko huomaamaton yksityiskohta

Bändin logo

Ehdotus: Lyriikoiden käyttö painatuksena
Edellisen kumoamista; ei kaikille.
Bändillä ei ole poliittista/ uskonnollista sanomaa/ suuntaa
Ei tarvetta hätkähdyttää puvustuksella

Ei kantaaottavaa sanomaa

Toive vaatteiden hengittävydestä
Hengittävyys etenkin paidassa.

Hengittävyys

Helppo huollettavuus, materiaalit konepesun kestäviä.
Laulaja: huollettavuus ei ongelma
Toive: Kotona huollettavat vaatteet
Vaateen ulkonäkö suurempi tekijä kuin huollettavuus

Helppo huolto

Vaatteet eivät saa vilistä esim. televisiossa.
<-- Ei mielellään ruutuja tai raitoja.
Vaatteita käytetään mahdollisesti muuallakin

Toimivuus medias-
sa

Kyselylomakkeen klusterointi

LIITE 6 (1).

Soitin	Laulu	Basso	Kitara	Kitara	Rummut
Ikä	28	29	30	30	27
Toiveita tai ideoita	Esiintymistakki	Värikontrasti, helppo huolto, kestävä	Maanläheinen, rockhenkinen	Army style	Hengittävä ja kevyt
Asema bändissä	Hyvä	Joka paikan höylä	Ei keulakuva	Varajohtaja	Uusi kaveri.
Edellytykset vaatteilta	Jousto, kestävyys, liikkuminen	Ei instrumenttiin tarttuvia osia. vasen olkapää vapaa, liikkuminen	soittoasento mahdollinen X-asennossa	Oikea hiha vs. kitara	Lyhyet lahkeet. Reisien etuosa vapaa, hihatonta paita
Säilytys ja pakkaus	Normaalit	Ei vie paljon tilaa	Vaivaton kuljetus	Matkalaukku/reppu, ei mahdollista silittää	Reppu
Instrumentin asettamat rajoitteet	Ei kasvoin ylettyviä rokkuvia systeemejä	Ei instrumenttiin tarttuvia osia. vasen olkapää vapaa, liikkuminen	hihat ei saa olla tiellä	oikea hiha, lahkeet vs. johdot, hengittävyys	Reisien etuosa vapaa
Haluaa korostaa	Käsiä, naamaa	käsivarret	ei korostusta	kädet, jalat	hartiat, kädet
Ei halua korostaa	Hartioita	-	→Tasapainoinen kokonaisuus	Keskivartaloa	-

LIITE 6 (2).

Istuvuus	Vartaloa myötäilevä	Hyvin istuva	Ei kovin tiukkoja, melko slimmi	Housut ok	Paita tiukka, housuissa saa lahkeet hieman leventyä alas
Arvot, persoonallisuus	Eturintaman vaatteet	Vaatteet bändin näköiset	Ei räikeä	Vakuuttavuus artistina	Army- henkisyys
Vältettävä vaikutelma	Spede	Ei glam/glitter –tyyliä →särmikyys, omaperäisyys	Ei röyhkeä, ei räikeä	Nallekarhu	Ei liian synkkää, gootti-meininkiä
Vastenmieliset materiaalit	Sametti, kiiltävä satiini	Sametti, pitsi, villakangas, PVC, veluurisametti	Sametti, organza, polyesteritrikoo, morsius satiini, kiiltävä satiini, PVC, veluurisametti	Sametti, Keinonahka, organza, pitsi, villakangas, kiiltävä satiini, PVC, rypypuuvilla	Sametti, organza, pitsi, villakangas, kiiltävä satiini, PVC, rypypuuvilla, veluurisametti
Alaosa	Housut	Housut	Housut	Housut	Housut, shortsit

LIITE 6 (3).

Yläosa	Pitkähihainen, vartaloa myötäilevä, takki, puvun takki	hihaton, vartaloa myötäilevä, kauluspaita	hihaton. lyhythihainen, pitkähihainen, enemmän vartaloa myötäilevä kuin väljä, kauluspaita, t-paita	pitkähihainen, väljä, vartaloa myötäilevä, kauluspaita, puvun takki? liivi? Huom! kuumuus lavalla	hihaton, vartaloa myötäilevä
Vaatekappaleiden määrä	Alaosa ja kaksi yläosaa	Alaosa + kaksi yläosaa	alaosa + yläosa	alaosa + yläosa, alaosa + 3 yläosaa	alaosa ja yläosa
Asusteet	Koruja, (ketjua), tennarit	kengät, usein New Rockit →lahkeissa väljyyttä, pipo tms.	Converset, maiharit	pitkä korkuiset kengät, hattu välillä	Tennarit
Meikkaaminen	Kyllä, paljon	Promokuvissa kevyesti, keikoilla harvemmin	Ei	Ei	Ei
Pukeutuja esimerkki (kuvan valinta)	Ville valo	Jussi69	Lemmy ja Jussi69	1.Lemmy, 2. Jussi69, 3.Slash	Slash
Jotain lisätävää			kiitos mielenkiinnosta orkesteriamme kohtaan	nope	

Palautelomake

Pyydämme teitä vastaamaan alla oleviin kysymyksiin koskien tekemäämme puvustusta. Muistattehan vielä perustella vastauksenne, niin saamme mahdollisimman kattavan palautteen ja voimme tulevaisuutta ajatellen kehittää toimintaamme.

1. Risut ja ruusut; Missä onnistuimme? Mitä olisimme voineet tehdä toisin? **MIKSI?**

2. Vastaako asukokonaisuutesi toiveitasi? **MIKSI?**

3. Onko puvustus mielestäsi bändin näköinen? **MIKSI?**

4. Onko vaatteessasi jokin häiritsevää yksityiskohta tai rakenne mikä ei toimi? Miten ilmenee?

5. Oletko käyttänyt vaatteitasi muualla kuin keikalla?

6. Jos vastasit edelliseen kyllä, missä ja miten toimi ko. tilanteessa?

7. Oletko pessyt vaatteitasi? Oletko tyytyväinen huolto-ominaisuuksiin? **MIKSI?**

8. Oletko/ oletteko saaneet palautetta ulkonäöstänne? **MILLAISTA?**

9. Miten arvioisit projektin edistymistä?

10. Olisiko sinulla antaa meille vinkkejä, miten kehittää työskentelyämme/ toimintaamme jatkossa?

11. Jotain lisättävää ☺

Kiitämme vielä yhteistyöstä. Tämä oli meille todella antoisa kokemus.

Iida ja Jonna